Prospectus

12 JUNI 2012

RABOBANK NEDERLAND

Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A.

(statutair gevestigd te Amsterdam)

EUR 1.500.000.000,-

Programma tot uitgifte van Bankbrieven

Onder dit Programma tot uitgifte van Bankbrieven mag Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland) ("Rabobank Nederland" of de "Uitgevende Instelling"), met inachtneming van de toepasselijke wettelijke voorschriften, van tijd tot tijd Series van Bankbrieven uitgeven. De Bankbrieven hebben een vaste of variabele rente, zoals in de desbetreffende Definitieve Voorwaarden zal worden bepaald, behalve Bankbrieven zonder coupon.

De Bankbrieven kunnen onder het Programma tot een totaal nominaal bedrag van (de tegenwaarde in andere valuta van) EUR 1.500.000.000,- in afzonderlijke Series worden afgegeven en luiden aan toonder.[*] De Bankbrieven zijn verkrijgbaar in stukken van nominaal EUR 500,- of USD 500,- of enige andere coupure waartoe Rabobank Nederland mocht besluiten. De Bankbrieven hebben op de datum van eerste uitgifte een oorspronkelijke looptijd van niet minder dan twaalf maanden en niet meer dan vijftien jaar, één en ander met inachtneming van de toepasselijke wettelijke en andere voorschriften (bijvoorbeeld een beursreglement ingeval de Bankbrieven genoteerd worden aan een beurs of gereglementeerde markt). Bankbrieven met een looptijd van meer dan twee jaar kunnen worden afgegeven tot uiterlijk twee jaar voor de aflossingsdatum, zoals in de Definitieve Voorwaarden staat vermeld.

De Bankbrieven worden belichaamd in een verzamelbewijs ("Verzamelbewijs"), dat zal worden gedeponeerd bij Nederlands Centraal Instituut voor Giraal Effectenverkeer B.V. ("Euroclear Nederland") of enige andere bewaarnemer waarvoor Rabobank Nederland mocht kiezen. Levering en verkrijging van een Verzamelbewijs of een aandeel daarin zal geschieden door bij- en afschrijving in het daartoe bestemde deel van de administratie van Euroclear Nederland en intermediairs in de zin van de Wet giraal effectenverkeer of in enige andere instelling waarvoor Rabobank Nederland mocht kiezen. Uitlevering van in Verzamelbewijzen belichaamde Bankbrieven zoals bedoeld in de Wet giraal effectenverkeer zal niet mogelijk zijn.

Series Bankbrieven kunnen worden genoteerd aan NYSE Euronext in Amsterdam ("Euronext Amsterdam") en/of enige andere Europese effectenbeurs. Rabobank Nederland kan onder het Programma ook niet-genoteerde Series uitgeven. Voor sommige Bankbrieven uitgegeven onder dit Programma zal naar verwachting geen courante secundaire markt voor verhandeling bestaan.

De credit ratings die in dit Prospectus zijn opgenomen of waarnaar in dit Prospectus wordt verwezen zullen ten behoeve van Verordening (EG) nr. 1060/2009 inzake ratingbureaus, zoals van tijd tot tijd gewijzigd (de "CRA Verordening") worden beschouwd als te zijn toegewezen door Moody's Investors Service Limited ("Moody's"). Standard & Poor's Credit Market Services Europe Limited ("Standard & Poor's"), Fitch Ratings Limited ("Fitch") en DBRS Ratings Limited ("DBRS"), die gevestigd zijn in de Europese Unie en zijn geregistreerd overeenkomstig de CRA Verordening.

[*] Verwijzingen naar 'toonder' zijn van toepassing op Bankbrieven waarbij rente gedurende de looptijd opeisbaar wordt.

INHOUDSOPGAVE

1. Samenvatting 3
2. Risicofactoren 6
3. Belangrijke Informatie voor Beleggers 13
4. Ter inzage beschikbare en door middel van verwijzing opgenomen documenten 15
5. Uitgifte en Doel van Uitgifte 16
6. Leningsvoorwaarden 17
7. Informatie over Rabobank Groep 21
7.1 Beschrijving van de zakelijke activiteiten van Rabobank Groep 21
7.2 De structuur van de Rabobank Groep 30
7.3 Corporate Governance van de Rabobank Groep 32
7.4 Regulering 45
8. Financiële Informatie over de Rabobank Groep en Rabobank Nederland 51
8.1 Algemeen 51
8.2 Kapitalisatie Rabobank Groep 52
8.3 Historische financiële informatie Rabobank Groep 53
8.4 Risicomanagement van de Rabobank Groep en invloed van marktomstandigheden 56
9. Belastingheffing in Nederland 64
10. Model van Definitieve Voorwaarden 67

1. SAMENVATTING

Deze samenvatting moet worden gelezen als inleiding op het Prospectus. Iedere beslissing om te beleggen in de Bankbrieven moet zijn gebaseerd op de bestudering van het gehele Prospectus. Wanneer een vordering met betrekking tot de informatie in dit Prospectus bij een rechterlijke instantie aanhangig wordt gemaakt, draagt de belegger die als eiser optreedt eventueel de kosten voor de vertaling van het Prospectus voordat de rechtsvordering wordt ingesteld. De Uitgevende Instelling kan uitsluitend aansprakelijk worden gesteld, indien de samenvatting in samenhang met de andere delen van het Prospectus misleidend, onjuist of inconsistent is. Termen die gedefinieerd zijn in de Leningsvoorwaarden van de Bankbrieven, hebben in deze samenvatting dezelfde betekenis.

Onder "Rabobank Nederland" wordt verstaan Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland), de centrale organisatie van de Rabobank Groep. Onder "we", "onze" of de "Rabobank Groep" wordt verstaan de zelfstandige lokale coöperatieve Rabobanken in Nederland en Rabobank Nederland met haar dochterondernemingen, tenzij de context anders vereist.

Uitgevende Instelling
Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland).

Doelomschrijving van Rabobank Nederland
Blijkens artikel 3 van haar statuten is het doel van Rabobank Nederland het behartigen van de belangen van de leden. Zij doet dit door: (i) het bevorderen van de oprichting, instandhouding en ontwikkeling van coöperatieve banken; (ii) de uitoefening van het bankbedrijf in de ruimste zin van het woord, in het bijzonder door op te treden als centrale bank voor haar leden en uit dien hoofde sluiten van overeenkomsten met leden; (iii) het ten behoeve van de leden bedingen van rechten en, met inachtneming van hetgeen daartoe in deze statuten is bepaald, het te hunnen laste aangaan van verplichtingen mits deze verplichtingen voor alle leden dezelfde strekking hebben waaronder, doch niet uitsluitend, het ten behoeve van de leden sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten; (iv) het deelnemen in, het voeren van beheer over en het verlenen van diensten aan andere ondernemingen en instellingen, in het bijzonder ondernemingen en instellingen die actief zijn op het gebied van het verzekeringswezen, het kredietwezen, beleggingen en/of andere financiële dienstverlening; (v) het uitoefenen van controle op haar leden uit hoofde van de Wet op het financieel toezicht ("Wft"); en (vi) het verrichten van (rechts)handelingen die bevorderlijk zijn te achten voor de onder (i) tot en met (v) omschreven doeleinden.

Datum
De datum van dit Prospectus is 12 juni 2012.

Doel van de Uitgifte
De netto-opbrengst van iedere Serie Bankbrieven zal worden aangewend ter aanvulling van de (middellange) middelen benodigd voor het uitoefenen van het bankbedrijf.

Bankbrieven

Valuta	:	Bankbrieven kunnen worden uitgegeven in euro ("EUR") en Amerikaanse dollar ("USD") of enige andere valuta, met inachtneming van de toepasselijke wettelijke en andere voorschriften.
Coupures	:	Bankbrieven zullen beschikbaar zijn in coupures van EUR 500,- of USD 500,- nominaal of in enige andere coupure.
Vervroegde aflossing	:	Vervroegde aflossing is uitsluitend mogelijk op grond van de redenen zoals vermeld in Voorwaarde 5 van de Leningsvoorwaarden. De aflossing van de Bankbrieven zal à pari geschieden.
Rente	:	De Bankbrieven dragen rente, behalve in geval van Bankbrieven zonder coupon ("Zero Coupon Bankbrieven"), vanaf de dag van uitgifte tegen het percentage zoals dat in de Definitieve Voorwaarden is vermeld. De rente wordt achteraf betaalbaar gesteld op de Rentebetaaldata zoals vermeld in de desbetreffende Definitieve Voorwaarden, met dien verstande dat indien een dergelijke Rentebetaaldag in enig jaar niet op een werkdag valt, de rente wordt betaald op de eerstvolgende werkdag. De Bankbrieven houden

		op rente te dragen met ingang van de Aflossingsdatum of de datum dat vervroegde aflossing plaatsvindt.
Vorm	:	De Bankbrieven worden belichaamd in een Verzamelbewijs, dat zal worden gedeponeerd bij Euroclear Nederland of enige andere bewaarnemer waarvoor Rabobank Nederland mocht kiezen. Levering en verkrijging van een Verzamelbewijs of een aandeel daarin zal geschieden door bij- en afschrijving in het daartoe bestemde deel van de administratie van Euroclear Nederland en intermediairs in de zin van de Wet giraal effectenverkeer of in enige andere instelling waarvoor Rabobank Nederland mocht kiezen. Uitlevering van in Verzamelbewijzen belichaamde Bankbrieven, zoals bedoeld in de Wet giraal effectenverkeer, zal niet mogelijk zijn.
Toepasselijk recht	:	Op de Bankbrieven zal Nederlands recht van toepassing zijn.
Uitgifteprijs	:	De Uitgifteprijs zal per uitgifte worden bepaald en vermeld worden in de desbetreffende Definitieve Voorwaarden. De vastgestelde prijs is afhankelijk van de dan geldende marktomstandigheden.
Looptijden	:	De Bankbrieven zullen looptijden hebben van niet minder dan twaalf maanden en niet meer dan vijftien jaar, één en ander in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving
Wijze van uitgifte	:	Bankbrieven zullen doorlopend in één of meer Series worden uitgegeven.
Aflossing	:	De Bankbrieven zullen aan het einde van de looptijd à pari worden afgelost.
Omvang	:	Op enig moment mag tot in totaal een bedrag van (de tegenwaarde in andere valuta van) nominaal EUR 1.500.000.000,- aan Bankbrieven uitstaan onder dit programma (het "Programma").
Bronbelasting	:	Als Rabobank Nederland rechtens verplicht is enige belastingen of heffingen die zijn opgelegd of worden geheven door de Staat der Nederlanden of enige bevoegde belastingautoriteit daarvan of daarin te houden of af te trekken, dan zal zij[*] (i) de vereiste inhouding of aftrek doen en geen aanvullende bedragen betalen aan de houders van Bankbrieven (zoals in dit Prospectus gedefinieerd) of (ii) zodanige aanvullende bedragen betalen dat de houders van Bankbrieven het bedrag aan hoofdsom en rente ontvangen dat zij zouden hebben ontvangen indien een dergelijke aftrek of inhouding niet zou zijn vereist, behoudens de gebruikelijke uitzonderingen en zoals beschreven in Voorwaarde 8 van de Leningsvoorwaarden.

Leningsvoorwaarden
Voor de Leningsvoorwaarden van Bankbrieven wordt verwezen naar hoofdstuk 6 'Leningsvoorwaarden'.

Inschrijvingsperiode
Indien van toepassing, raadpleeg de relevante Definitieve Voorwaarden.

Overdraagbaarheid
De Bankbrieven zijn overdraagbaar. Overdracht van Zero Coupon Bankbrieven mag alleen plaatsvinden in overeenstemming met de bepalingen van de Wet inzake spaarbewijzen.

Effectief Rendement
Het effectieve rendement op de eerste dag van uitgifte van een Serie Bankbrieven met een vaste rente zal worden vermeld in de relevante Definitieve Voorwaarden.

[*] Dit zal per Serie in de Definitieve Voorwaarden worden aangegeven.

Risico's
Aan de aankoop van Bankbrieven zijn risico's verbonden. Een dergelijke aankoop dient dan ook alleen te worden overwogen door investeerders die beschikken over de noodzakelijke kennis en ervaring in financiële en commerciële zaken om dergelijke risicoafwegingen op een verantwoorde wijze te kunnen maken. Alvorens een beslissing te nemen worden gegadigden geadviseerd eerst, mede gelet op hun eigen financiële omstandigheden en investeringsdoelen, alle informatie in dit Prospectus nauwkeurig door te nemen en te overleggen met hun persoonlijk financieel adviseur.

Belangrijkste risicofactoren
Er zijn factoren die (i) van invloed kunnen zijn op het vermogen van Rabobank Nederland om aan haar verplichtingen onder de Bankbrieven te voldoen en (ii) eigen zijn aan de sector waarin Rabobank Nederland actief is. Materiële risicofactoren waaraan Rabobank Nederland is blootgesteld zijn: conjunctuur en macro-economisch klimaat, kredietrisico, landenrisico, rente- en inflatierisico, funding- en liquiditeitsrisico, marktrisico, valutarisico, operationeel risico, juridisch risico en fiscaal risico, systeemrisico, effect van overheidsbeleid en toezicht, minimale wettelijke kapitaals- en liquiditeitsvereisten, oordeel over de kredietwaardigheid, concurrentie, marktomstandigheden, terroristische aanslagen, andere oorlogshandelingen of vijandelijkheden, volksopstanden, geopolitieke ontwikkelingen, pandemieën of soortgelijke gebeurtenissen en sleutelmedewerkers. Verder zijn de Bankbrieven vanwege de beperkte verhandelbaarheid niet geschikt voor alle beleggers. Bovendien bestaat er een kans dat de Bankbrieven vervroegd worden afgelost en dat wet- en regelgeving wordt gewijzigd. Het risicomanagement van de Rabobank Groep ten aanzien van de belangrijkste risico's is opgenomen in hoofdstuk 8.4. Deze risico's zijn verder uiteengezet in het hoofdstuk 'Risicofactoren'.

Fiscale positie
Rabobank Nederland is onderworpen aan de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Voor wat betreft de fiscale positie van de houders van de Bankbrieven wordt verwezen naar hoofdstuk 9 'Belastingheffing in Nederland'.

Notering
Series Bankbrieven kunnen, ter keuze van Rabobank Nederland, worden genoteerd aan Euronext Amsterdam en/of enige andere Europese effectenbeurs. Notering kan worden aangevraagd op de eerste dag van uitgifte of, in geval van introductie door verhandeling, op een door Rabobank Nederland te bepalen tijdstip. Onder het Programma kunnen tevens Bankbrieven worden uitgegeven die niet aan Euronext Amsterdam, dan wel aan enige andere Europese effectenbeurs zullen worden genoteerd.

2. RISICOFACTOREN

Rabobank Nederland is van oordeel dat onderstaande risicofactoren (i) van invloed kunnen zijn op het vermogen van Rabobank Nederland om de verplichtingen na te komen die zij in het kader van de Bankbrieven jegens de beleggers is aangegaan en (ii) eigen zijn aan de sector waarin Rabobank Nederland actief is. Deze risicofactoren betreffen onzekere gebeurtenissen. Rabobank Nederland verkeert niet in de positie dat zij zich uit kan spreken over de mate van waarschijnlijkheid dat deze gebeurtenissen zich zullen voordoen. Vervolgens zijn risicofactoren beschreven die van wezenlijk belang zijn om het aan de Bankbrieven verbonden marktrisico in te schatten.

Rabobank Nederland is van mening dat onderstaande opsomming de belangrijkste risicofactoren verbonden aan de Bankbrieven weergeeft. Echter, de risicofactoren zoals hieronder beschreven, zijn niet de enige risico's waar Rabobank Nederland mee te maken heeft. Risico's die op dit moment niet voorzienbaar zijn of niet reëel zijn, kunnen ook materieel van invloed zijn op het vermogen van Rabobank Nederland om haar in het kader van de Bankbrieven jegens de beleggers aangegane verplichtingen na te komen. Beleggers dienen de gedetailleerde informatie zoals opgenomen in dit Prospectus in combinatie met de op een uitgifte toepasselijke Definitieve Voorwaarden aandachtig te bestuderen en hun beleggingsbeslissing hierop te baseren.

Factoren die van invloed kunnen zijn op het vermogen van de Uitgevende Instelling om haar in het kader van de Bankbrieven jegens de beleggers aangegane verplichtingen na te komen

Conjunctuur en macro-economisch klimaat
De winstgevendheid van de Rabobank Groep zou negatief kunnen worden beïnvloed door een verslechtering van het macro-economische klimaat in Nederland en/of wereldwijd. Banken worden nog steeds geconfronteerd met de aanhoudende onrust op de financiële markten die volgde op de Europese schuldencrisis die in de eerste helft van 2010 ontstond. Bovendien kunnen de terugkerende spanningen over het nucleaire programma van Iran, die in verband staan met het publiceren van een nieuw rapport door het International Atomic Energy Agency (IAEA) in november 2011, en de aanhoudende sociale onrust (die begin 2011 begon) in enkele landen in het Midden-Oosten (in het bijzonder Syrië) ongunstige economische gevolgen hebben, welke de Rabobank Groep nadelig kunnen beïnvloeden. Factoren zoals rentetarieven, wisselkoersen, inflatie, deflatie, beleggingssentiment, de beschikbaarheid en kosten van krediet, de liquiditeit van de wereldwijde financiële markten en het niveau en de volatiliteit van aandelenkoersen kunnen grote invloed hebben op het activiteitenniveau van klanten en op de winstgevendheid van de Rabobank Groep. Zo zou een economische teruggang of een fors hogere rente een negatieve invloed kunnen hebben op de kredietkwaliteit van de activa van de Rabobank Groep, doordat het risico groter wordt dat een toenemend aantal klanten niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Bovendien kunnen de neergaande cyclus en verslechtering van de economische situatie leiden tot een vermindering van de waarde van de activa van de Rabobank Groep en tot gevolg hebben dat de Rabobank Groep verdere verliezen in de marktwaarde van haar handelsportefeuilles lijdt of dat de door de Rabobank Groep verkregen vergoedingen voor vermogensbeheer lager worden of de omvang van het beheerd vermogen daalt. Daarnaast kan de neergaande economische trend en de toegenomen concurrentie om spaargelden in Nederland leiden tot een lager aantal door de Rabobank Groep verrichte klanttransacties en derhalve tot een daling van klantdeposito's en van de door de Rabobank Groep ontvangen inkomsten uit provisies en rente. De aanhoudende volatiliteit op de financiële markten of een langdurige laagconjunctuur in Nederland of in de andere grote markten van de Rabobank Groep zou een wezenlijk negatieve invloed kunnen hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Kredietrisico
Kredietrisico is het risico dat de bank economisch verlies lijdt omdat een tegenpartij niet in staat is om contractuele of andere financiële verplichtingen uit hoofde van verkregen krediet na te komen. Krediet is iedere rechtsverhouding op grond waarvan een onderdeel van de Rabobank Groep in de uitoefening van het bankbedrijf een vordering heeft of kan krijgen op een debiteur door het verstrekken van enig product. Naast leningen en faciliteiten (al dan niet gecommitteerd) vallen ook garanties, accreditieven, derivaten en dergelijke onder de verzamelnaam krediet. Een economische neergang kan leiden tot een toename van

het kredietrisico met als gevolg verliezen op leningen die boven het langetermijngemiddelde liggen, wat een wezenlijk nadelig effect kan hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Landenrisico
Bij het landenrisico wordt een onderscheid gemaakt tussen transferrisico en collectief debiteurenrisico. Transferrisico betreft de mogelijkheid dat een buitenlandse overheid beperkingen oplegt aan het overmaken van gelden aan buitenlandse crediteuren door debiteuren in het desbetreffende land. Collectief debiteurenrisico is het risico dat een groot aantal debiteuren in een land niet aan de verplichtingen zal kunnen voldoen vanwege dezelfde oorzaak, bijvoorbeeld in verband met oorlog, politieke en sociale onrust of natuurrampen, maar ook door overheidsbeleid dat er niet in slaagt macro-economische en financiële stabiliteit te realiseren.

Niet in te schatten en onverwachte gebeurtenissen die resulteren in een toename van transferrisico en/of collectief debiteurenrisico kunnen een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Rente- en inflatierisico
Renterisico houdt in dat het financiële resultaat en/of de economische waarde van de bank, gegeven de balanssamenstelling van de bank, kan dalen door ongunstige ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Het renterisico van de Rabobank Groep vloeit voornamelijk voort uit het verschil in de looptijden van uitzettingen en aangetrokken middelen. Bij renteschommelingen kan het tarief van bepaalde passiva, bijvoorbeeld spaarmiddelen, direct worden aangepast. Veel activa, zoals hypotheken, hebben daarentegen een langere rentevastperiode, waardoor het tarief pas op de eerstvolgende renteherzieningsdatum kan worden aangepast. Daarnaast heeft ook klantgedrag invloed op de renterisicopositie. Zo kunnen leningen vervroegd worden afgelost en kan spaargeld eerder dan verwacht worden opgenomen. Plotselinge en substantiële veranderingen in rentes kunnen een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep. Inflatie en inflatieverwachtingen kunnen de rentetarieven beïnvloeden. Een toename van de inflatie kan (i) de waarde van bepaalde vastrentende instrumenten, die de Rabobank Groep aanhoudt, verminderen (ii) resulteren in een afkoop van bepaalde spaarproducten met een onder de marktrente liggend vast rentetarief door klanten van de Rabobank Groep (iii) vereisen dat de Rabobank Groep hogere rentetarieven betaalt op de obligaties die ze uitgeeft, en (iv) zorgen voor een algemene neergang van de financiële markten.

Funding- en liquiditeitsrisico
Liquiditeitsrisico is het risico dat niet aan alle (terug)betalingsverplichtingen kan worden voldaan. Dit is het geval wanneer klanten of andere zakelijke kredietrelaties plotseling meer geld opnemen dan verwacht, waardoor de Rabobank Groep onvoldoende beschikbare geldmiddelen heeft en dit niet kan worden opgelost door activa te vervreemden of te verpanden of gelden van derden te lenen. Belangrijke factoren bij het voorkomen van dit type risico zijn behoud van het vertrouwen van klanten bij retailfunding en behoud van de toegang tot de financiële markten voor wholesalefunding. Als één van deze factoren ernstig in het geding komt, kan dit een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Marktrisico
De waarde van de handelsportefeuille van de Rabobank Groep wordt beïnvloed door veranderingen in marktprijzen, zoals rentevoeten, aandelenkoersen, valutakoersen en de prijzen van bepaalde goederen en derivaten. Een eventuele (toekomstige) verslechtering van de situatie op de financiële markten kan een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Valutarisico
De Rabobank Groep is internationaal actief. Dit betekent dat ze een deel van haar kapitaal in buitenlandse activiteiten heeft geïnvesteerd. Dit brengt valutarisico's met zich mee, in de vorm van translatierisico's. Verder staat de handelsportefeuille bloot aan marktrisico's, in die zin dat posities de gevolgen kunnen ondervinden van wijzigingen van de wisselkoersen. Plotselinge en substantiële schommelingen van de wisselkoersen kunnen een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Operationeel risico
Operationeel risico is een risicotype dat binnen het bankwezen een duidelijke eigen plaats heeft verworven. Operationeel risico betreft het risico van verliezen door ontoereikende of falende interne

processen, mensen of systemen of door externe gebeurtenissen. In het moderne internationale bankwezen is in de recente decennia meerdere malen aangetoond dat het niet goed beheersen van de operationele risico's tot enorme verliezen kan leiden. Volgens het Basel II-akkoord zijn banken verplicht om er vermogen voor aan te houden. Voorbeelden van operationeel risico-incidenten zijn heel divers: fraude, claims in verband met gebreken aan producten of documentatie, verliezen als gevolg van slechte arbo-omstandigheden, fouten bij de verwerking van transacties, niet-naleving van de wet- en regelgeving en systeemstoringen. Dergelijke incidenten kunnen een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Juridisch risico
De Rabobank Groep moet zich houden aan een uitgebreide reeks van wettelijke verplichtingen in alle landen waarin zij actief is. Derhalve staat de Rabobank Groep bloot aan veel vormen van juridische risico's, die zich op een aantal manieren kunnen manifesteren. De Rabobank Groep loopt risico's wanneer tegen haar een rechtszaak wordt aangespannen. Ongeacht of dergelijke vorderingen ontvankelijk zijn, is inherent aan een gerechtelijke procedure dat de uitkomst daarvan onzeker is en mogelijk leidt tot financiële schade. De verdediging in een procedure kan kostbaar en tijdrovend zijn en er is geen garantie dat alle gemaakte kosten kunnen worden verhaald, zelfs niet wanneer de Rabobank Groep in het gelijk wordt gesteld. Ook al heeft de Rabobank Groep processen en controlemechanismen om de juridische risico's te beheersen, toch kan de Rabobank Groep zowel financieel als voor wat betreft reputatie schade lijden wanneer het niet lukt deze risico's te beheersen.

Fiscaal risico
De Rabobank Groep is onderworpen aan de belastingwetgeving van alle landen waarin zij actief is. Fiscaal risico is het risico dat wordt geassocieerd met wijzigingen in belastingwetgeving of in de uitleg daarvan. De term omvat tevens het risico van wijzigingen in belastingtarieven en het risico dat niet wordt voldaan aan door de belastingdienst vereiste procedures. Wanneer het niet lukt om de fiscale risico's te beheersen kan dit leiden tot een hogere belastingdruk. Het kan tevens leiden tot een geldboete voor het nalaten om de vereiste fiscale procedures te volgen of te voldoen aan andere aspecten van belastingwetgeving. Wanneer een specifiek fiscaal risico werkelijkheid wordt en als gevolg daarvan de fiscale lasten die verbonden zijn met bepaalde transacties hoger zijn dan verwacht, dan zou dit invloed kunnen hebben op de winstgevendheid van die transacties.

Systeemrisico
De Rabobank Groep kan negatieve gevolgen ondervinden van de (vermeende) zwakheden van andere financiële instellingen, hetgeen kan leiden tot aanzienlijke systeemgerelateerde liquiditeitsproblemen, verliezen of verzuim aan de zijde van andere financiële instellingen en tegenpartijen. Samenwerking tussen instellingen voor financiële dienstverlening leidt tot onderlinge verbondenheid tussen die instellingen als gevolg van handel, beleggingen, clearing-activiteiten, tegenpartijrelaties en andere betrekkingen. Dit risico, waarvoor soms de term 'systeemrisico' wordt gebruikt, kan nadelige gevolgen hebben voor financiële tussenpersonen zoals afwikkelings- en vereveningsinstituten, banken, effectenbanken en beurzen waarmee de Rabobank Groep dagelijks transacties verricht. De bezorgdheid over de kredietwaardigheid van overheden in Europa en de VS is recentelijk toegenomen. Omvangrijke overheidsschulden en/of fiscale tekorten van een aantal Europese landen en de VS hebben geleid tot bezorgdheid over de financiële situatie van financiële instellingen. Alle hierboven genoemde gevolgen van systeemrisico's kunnen een nadelig effect hebben op het vermogen van de Rabobank Groep om nieuw kapitaal te werven, alsmede op haar bedrijfsresultaten.

Effect van overheidsbeleid en toezicht
De bedrijfsactiviteiten en de winst van de Rabobank Groep kunnen worden beïnvloed door het fiscale beleid of het beleid op andere terreinen en overige maatregelen van overheden en toezichthouders in Nederland, de Europese Unie, de Verenigde Staten en elders. De terreinen waarop wijzigingen kunnen plaatsvinden, omvatten onder meer het monetaire beleid, het rentebeleid en ander beleid van de centrale banken en toezichthouders; wijzigingen in beleid van de overheid of toezichthouders waardoor beleggingsbeslissingen in bepaalde markten waarin de Rabobank Groep actief is wezenlijk worden beïnvloed; veranderingen en regels in concurrentie en prijsstelling; ontwikkelingen in financiële verslaggeving; stresstests waaraan financiële instellingen in het algemeen, en de Rabobank Groep in het bijzonder, worden onderworpen; of ongunstige ontwikkelingen die leiden tot sociale instabiliteit of rechtsonzekerheid, waardoor de vraag naar de producten en diensten van de Rabobank Groep kan dalen. Het risico omtrent de naleving van regels komt voort uit het nalaten of het onvermogen om wet- en regelgeving of gedragscodes die specifiek van toepassing zijn op de financiële sector volledig na te leven.

Niet-nakoming kan leiden tot boetes, openbare berispingen, reputatieschade, gedwongen opschorting van bedrijfsactiviteiten of, in uitzonderlijke gevallen, de intrekking van vergunningen voor de activiteiten.

Vanaf 1 juli 2009 mag een particuliere hypotheek niet hoger zijn dan EUR 350.000 om in aanmerking te komen voor een borgstelling door Stichting Waarborgfonds Eigen Woning ("WEW"; een stichting die is opgericht door de Nederlandse overheid in 1993) door middel van Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Vanaf 1 juli 2012 zal dit maximum worden gereduceerd tot EUR 320.000, vanaf 1 juli 2013 tot EUR 290.000 en vanaf 1 juli 2014 tot EUR 265.000. Bovendien heeft de Nederlandse overheid op 1 juli 2011 de overdrachtsbelasting op particulier huizenbezit verlaagd (van 6% tot 2%). Daarnaast is de Nederlandse overheid voornemens om een bankenbelasting te introduceren in 2012. Deze belasting zal worden gebaseerd op de omvang van de balans aan het einde van het voorafgaande financiële jaar. Aanvullend hierop zal in 2012 een nieuwe manier om het depositogarantiesysteem, een systeem dat depositohouders beschermt voor verliezen als een bank niet in staat is om aan haar verplichtingen te voldoen als dit nodig is, te financieren in werking treden. Tot slot heeft De Nederlandsche Bank N.V. ("DNB") een voorstel gelanceerd. Dit voorstel impliceert een stapsgewijze reductie van de maximale particuliere hypotheek tot 90% van de waarde van het huis (in plaats van de maximale 106% die de Rabobank sinds 1 juli 2011 toepast en andere Nederlandse banken sinds 1 augustus 2011). Al deze factoren kunnen een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Op 31 december 2011 geldt voor Nederlandse huizenbezitters dat de rentebetalingen op hun hypotheek fiscaal aftrekbaar zijn. Beperking of afschaffing van de hypotheekrenteaftrek, hetgeen steeds waarschijnlijker wordt geacht, kan een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Op 21 juli 2010 is in de Verenigde Staten de Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act ("Dodd-Frank") in werking getreden. Dodd-Frank voorziet in een breed raamwerk voor aanzienlijke wijzigingen in regelgeving die zich uitstrekken tot bijna ieder gebied van financiële regulering in de Verenigde Staten. De implementatie van Dodd-Frank zal de komende jaren opstelling van verdere gedetailleerde regels door verscheidene toezichthouders in de Verenigde Staten nodig maken, waaronder de Department of the Treasury, de Federal Reserve, de SEC, de Federal Deposit Insurance Corporation, de Commodity Futures Trading Commission en de nieuw opgerichte Financial Stability Oversight Council. Onzekerheid over de uiteindelijke bijzonderheden, timing en impact van de regels blijft bestaan. Dodd-Frank voorziet in nieuwe of aangescherpte regelgeving met betrekking tot, onder meer: (i) het toezicht op systeemrisico, (ii) kapitaaleisen voor banken, (iii) de liquidatie van falende financiële instellingen die van systemisch belang zijn, (iv) OTC derivaten, (v) het vermogen van banken om zich bezig te houden met proprietary trading en te investeren in hedge funds en private equity (de zogenaamde "Volcker rule") en (vi) bescherming van consumenten en investeerders. Alhoewel onduidelijkheid blijft bestaan over veel bijzonderheden en de impact en timing van deze regelgevingsinitiatieven, zou de implementatie van Dodd-Frank en bijbehorende definitieve regelingen kunnen resulteren in aanzienlijke kosten en potentiële beperkingen voor de activiteiten van de Rabobank Groep en een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

In het Verenigd Koninkrijk heeft de Independent Commission on Banking, welke wordt voorgezeten door de heer John Vickers, haar finale rapport gepubliceerd op 12 september 2011. Dit rapport beveelt aan om, met behulp van ring-fencing, de retailbankactiviteiten van banken in het Verenigd Koninkrijk structureel te scheiden van de wholesale- en investmentbankersactiviteiten. In Nederland heeft de Parlementaire Enquêtecommissie Financieel Stelsel, een parlementaire commissie onder voorzitterschap van de heer De Wit die de onrust op de financiële markten in de afgelopen jaren heeft onderzocht, soortgelijke aanbevelingen gedaan. Als de aanbevelingen van deze commissie worden aangenomen, kan dit een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Minimale wettelijke kapitaal- en liquiditeitsvereisten
De Rabobank Groep staat net als alle andere gereguleerde financiële instellingen bloot aan het risico dat haar kapitaalmiddelen ontoereikend zijn om aan de minimale wettelijke kapitaalvereisten te kunnen voldoen. Onder Basel II zijn de kapitaalvereisten gevoeliger geworden voor marktbewegingen dan onder voorgaande regimes. Kapitaalvereisten nemen toe bij verslechtering van de economische omstandigheden of negatieve ontwikkelingen op de financiële markten. Als de Rabobank Groep er niet in slaagt aan de minimale wettelijke kapitaalvereisten te voldoen, kan dat leiden tot bestuurlijke (straf)maatregelen die op hun beurt een wezenlijk nadelig effect kunnen hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep. Een tekort aan kapitaal kan de uitbreidingsmogelijkheden van de Rabobank Groep beperken.

Onder Basel III zullen de toekomstige kapitaals- en liquiditeitseisen toenemen. Op 17 december 2009 heeft het Basels Comité in haar consultatiedocument getiteld "Strengthening the resilience of the banking sector" een voorstel gedaan tot een aantal fundamentele hervormingen in het regelgevingskader voor kapitaalvereisten. Het Basels Comité publiceerde haar inschattingen van de economische impact op 18 augustus 2010. Op 12 september 2010 heeft de "Group of Governors and Heads of Supervision", het toezichthoudend orgaan van het Basels Comité, verdere details aangekondigd van de voorgestelde wezenlijke versteviging van de bestaande kapitaalvereisten. Op 16 december 2010 heeft het Basels Comité haar definitieve zienswijze gepubliceerd met betrekking tot Basel III.

Er kan geen zekerheid worden gegeven dat, alvorens implementatie in 2013 begint, het Basels Comité geen aanpassingen meer zal doen in het pakket met hervormingsmaatregelen zoals hierboven beschreven. Verder kunnen de Europese Commissie en/of DNB het pakket met hervormingsmaatregelen op een andere manier invoeren dan zoals dat op dit moment wordt voorgesteld en kunnen ze aanvullende kapitaals- en liquiditeitseisen opleggen aan banken in Nederland.

Indien de wettelijke kapitaalvereisten, liquiditeitsbeperkingen of ratio's die op de Rabobank Groep van toepassing zijn in de toekomst worden aangescherpt en de Rabobank Groep er niet in slaagt deze na te leven, kan dit leiden tot bestuurlijke (straf)maatregelen die een nadelig effect kunnen hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Oordeel over de kredietwaardigheid
De mate waarin de Rabobank Groep toegang heeft tot de markten voor unsecured funding is afhankelijk van het oordeel over haar kredietwaardigheid. Een aanpassing van dat oordeel in negatieve zin, als gevolg van een verandering in de beoordelingsmethodiek of anderszins, kan de toegang van de Rabobank Groep tot liquiditeitsalternatieven alsmede haar concurrentiepositie nadelig beïnvloeden en kan leiden tot een verhoging van de financieringskosten of tot aanvullende onderpandvereisten. Al deze ontwikkelingen zouden een wezenlijk nadelig effect kunnen hebben op de bedrijfsresultaten van de Rabobank Groep.

Concurrentie
De activiteiten van de Rabobank Groep zijn in alle opzichten uiterst competitief. Het concurrentievermogen van de Rabobank Groep is afhankelijk van tal van factoren, waaronder het vermogen van de Rabobank Groep, haar reputatie, de kwaliteit van haar advies en dienstverlening, haar intellectueel kapitaal, productinnovatie, uitvoeringsvermogen, prijsstelling, verkoopinspanningen en de talenten van haar medewerkers. Als de Rabobank Groep er niet in slaagt haar concurrentiepositie te behouden, kan dat een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Marktomstandigheden
Zorgen omtrent geopolitieke ontwikkelingen (zoals de terugkerende spanningen over het nucleaire programma van Iran sinds november 2011), sociale onrust (zoals de aanhoudende onrust in enkele Arabische landen), olieprijzen, natuurrampen en dergelijke kunnen gevolgen hebben voor de wereldwijde financiële markten. Sinds het begin van de 21ste eeuw hebben boekhoudschandalen en schandalen op het gebied van corporate governance van tijd tot tijd het vertrouwen van beleggers aanzienlijk ondermijnd. Dergelijke ontwikkelingen en gebeurtenissen kunnen een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Terroristische aanslagen, andere oorlogshandelingen of vijandelijkheden, volksopstanden, geopolitieke ontwikkelingen, pandemieën of soortgelijke gebeurtenissen
Terroristische aanslagen, andere oorlogshandelingen of vijandelijkheden, volksopstanden, geopolitieke ontwikkelingen, pandemieën of soortgelijke gebeurtenissen alsmede de reactie daarop kunnen tot economische en politieke onzekerheid leiden, met mogelijk negatieve gevolgen voor de Nederlandse en internationale economische omstandigheden in het algemeen, en meer in het bijzonder voor de bedrijfsresultaten van de Rabobank Groep op een manier die niet altijd te voorspellen is. Het plaatsvinden van dergelijke gebeurtenissen kan een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Sleutelmedewerkers
Het succes van de Rabobank Groep is in grote mate afhankelijk van de bekwaamheid en ervaring van haar senior management en andere sleutelmedewerkers. Het verlies van de bijdrage van bepaalde sleutelmedewerkers kan een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep, met name als deze medewerkers in dienst treden bij de concurrentie. Het onvermogen om een

voldoende aantal geschikte medewerkers aan te trekken en/of te behouden kan de financiële plannen en de groei- en andere doelstellingen van de Rabobank Groep sterk belemmeren en een wezenlijk nadelig effect hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Factoren die van wezenlijk belang zijn om de aan de Bankbrieven verbonden marktrisico's en marktrisico's in het algemeen in te schatten

Bankbrieven zijn geen geschikte investering voor alle beleggers
Iedere potentiële belegger in de Bankbrieven moet de geschiktheid van die investering vaststellen in het licht van zijn eigen omstandigheden. Meer in het bijzonder dient iedere potentiële belegger:

1. voldoende kennis en ervaring te hebben om de Bankbrieven, de voor- en nadelen van het investeren in de Bankbrieven en de informatie die (eventueel door middel van verwijzing) is opgenomen in dit Prospectus en de Definitieve Voorwaarden op waarde te kunnen beoordelen;

2. toegang te hebben tot en kennis te hebben van toepasselijke analytische instrumenten om, in de context van zijn eigen financiële situatie, een investering in de Bankbrieven te kunnen beoordelen, alsmede de invloed hiervan op zijn totale beleggingsportefeuille;

3. over voldoende financiële middelen beschikken om alle risico's te dragen die gepaard gaan met een belegging in de Bankbrieven;

4. de voorwaarden van de Bankbrieven volledig te begrijpen;

5. in staat te zijn om (zelfstandig of met behulp van een financieel adviseur) mogelijke scenario's vast te stellen in relatie tot economische en andere factoren die de investering kunnen beïnvloeden, alsmede het vermogen om dergelijke risico's te dragen.

Risico van vervroegde aflossing door Rabobank Nederland
De Uitgevende Instelling heeft het recht de Bankbrieven vervroegd af te lossen op grond van fiscale redenen zoals uiteengezet in de Leningsvoorwaarden. Op dat moment kan een belegger de opbrengst mogelijk niet opnieuw investeren tegen een rentevoet die even hoog is als de rentevoet van de afgeloste Bankbrieven. Mogelijk is de rentevoet significant lager. Potentiële beleggers dienen dit herinvesteringrisico af te wegen tegen andere beschikbare investeringen op dat moment.

Risico van wijziging van wet- en regelgeving
De Leningsvoorwaarden van de Bankbrieven zijn gebaseerd op de Nederlandse wet- en regelgeving zoals deze van kracht is ten tijde van de goedkeuring van het Prospectus. Na de datum van goedkeuring van dit Prospectus kunnen eventuele rechterlijke beslissingen of veranderingen van wet- en regelgeving van invloed zijn op de uitstaande Bankbrieven. Het kan niet worden uitgesloten dat die invloed nadelig zou zijn voor houders van Bankbrieven.

Risico van beperkte verhandelbaarheid van de Bankbrieven
Voor sommige Bankbrieven uitgegeven onder dit Programma zal naar verwachting geen courante secundaire markt voor de verhandeling bestaan. Hierdoor kunnen beleggers hun Bankbrieven mogelijk niet, niet gemakkelijk, of slechts met verlies verkopen.

Risico van wijzigende rentetarieven op de markt
Investeringen in vastrentende en variabele Bankbrieven lopen het risico dat eventuele veranderingen in de rentepercentages die gelden op de markt de waarde van vastrentende en variabele Bankbrieven negatief kunnen beïnvloeden.

Interventiewet
In oktober 2011 heeft de Minister van Financiën het wetsvoorstel "Interventiewet" bij het parlement ingediend. De Interventiewet past de Wft en de Faillissementswet aan en geeft aan welke maatregelen de autoriteiten kunnen nemen als Nederlandse banken en verzekeraars falen en, vanwege zorgen over de stabiliteit van het financieel stelsel als geheel, niet volgens de normale faillissementsregels kunnen worden afgewikkeld. De voorstellen kennen twee categorieën maatregelen. De eerste categorie omvat maatregelen met betrekking tot tijdige en efficiënte afwikkeling van falende banken en verzekeraars en zou DNB de bevoegdheid geven om klantendeposito's, andere activa en/of passiva en aandelen van een

instelling over te dragen aan een derde of een overbruggingsbank. DNB zou ook de bevoegdheid hebben om de interne besluitvorming van falende instellingen te beïnvloeden. De tweede categorie omvat maatregelen ontworpen om de stabiliteit van het financiële stelsel als geheel te bewaken en verleent de Minister van Financiën speciale bevoegdheden, waaronder de bevoegdheid om de eigendom van falende financiële instellingen te verwerven. De Interventiewet omvat ook voorstellen tot beperking van de mogelijkheden van wederpartijen om hun rechten uit te oefenen nadat de hiervoor vermelde maatregelen zijn genomen. Op 14 februari 2012 is de Interventiewet aangenomen door de Tweede Kamer. De Interventiewet is op 22 mei 2012 aangenomen door de Eerste Kamer. De Interventiewet wordt naar verwachting voor het einde van 2012 van kracht. Rabobank Nederland kan niet voorspellen wat het effect van de Interventiewet zal zijn op het financiële stelsel in het algemeen, de wederpartijen van Rabobank Nederland, Rabobank Nederland zelf en haar activiteiten of financiële positie.

De Europese Commissie heeft een aantal voorstellen gelanceerd voor een allesomvattend systeem ter behandeling van falende banken (de "EU Voorstellen"). Deze maatregelen zijn vergelijkbaar met de maatregelen onder de Interventiewet. Daarnaast introduceren de EU Voorstellen bevoegdheden voor toezichthouders om schulden van een falende bank af te schrijven (of om zulke schulden om te zetten in aandelen) teneinde de financiële positie van de bank te versterken en de bank in staat te stellen haar activiteiten voort te zetten als een going concern op voorwaarde van passende herstructurering. Op dit moment is het onzeker of de EU Voorstellen zullen worden aangenomen en, zo ja, wanneer en in welke vorm. Als de Interventiewet en/of de EU Voorstellen zouden worden aangenomen, zou dit de positie van houders van Bankbrieven negatief kunnen beïnvloeden.

3. BELANGRIJKE INFORMATIE VOOR BELEGGERS

Dit Prospectus is een basisprospectus als bedoeld in artikel 5.4 van Richtlijn 2003/71/EG ('Prospectusrichtlijn') en is opgesteld met het doel informatie te verstrekken over Rabobank Nederland, de Rabobank Groep en de Bankbrieven, voorzover relevant voor de aanbieding van de Bankbrieven.

De Definitieve Voorwaarden van iedere afzonderlijke uitgifte onder dit Programma zullen worden opgesteld conform het model zoals weergegeven in hoofdstuk 10 'Model van Definitieve Voorwaarden'.

Tenzij anders vermeld in de Definitieve Voorwaarden, zijn aan de uitgifte van Bankbrieven geen kosten verbonden. Wel kunnen aan de belegger kosten in rekening worden gebracht voor de bewaring van de Bankbrieven. De tarieven voor bewaring worden vastgesteld door de aangesloten instelling (als bedoeld in de Wet giraal effectenverkeer) waar de belegger zijn effectenrekening aanhoudt. De kosten voor bewaring kunnen dus per aangesloten instelling verschillen. Ook de kosten voor overdracht kunnen per aangesloten instelling verschillen.

Rabobank Nederland neemt verantwoordelijkheid voor de in het Prospectus verstrekte informatie en verklaart dat, na het treffen van alle redelijke maatregelen om zulks te garanderen en voorzover haar bekend, de gegevens die in dit Prospectus zijn opgenomen overeenstemmen met de werkelijkheid en dat geen gegevens zijn weggelaten waarvan de vermelding de strekking van dit Prospectus zou wijzigen. Wanneer van een derde afkomstige informatie is opgenomen (te herkennen aan de vermelding van (een) informatiebron(nen)), wordt door Rabobank Nederland bevestigd dat deze informatie correct is weergegeven en dat, voorzover Rabobank Nederland weet en heeft kunnen opmaken uit door de betrokken derde gepubliceerde informatie, geen feiten zijn weggelaten waardoor de weergegeven informatie onjuist of misleidend zou worden.

Niemand is gerechtigd in verband met de aanbieding van de Bankbrieven informatie te verschaffen of verklaringen af te leggen die niet in dit Prospectus zijn opgenomen. Indien zodanige informatie is verschaft of zodanige verklaringen zijn afgelegd, dient op dergelijke informatie of dergelijke verklaringen niet te worden vertrouwd als ware(n) deze verstrekt of afgelegd door of namens Rabobank Nederland. Dit Prospectus houdt geen aanbod in van enig effect of een uitnodiging tot het doen van een aanbod tot koop van enig effect anders dan de Bankbrieven, noch een aanbod van enig effect of een uitnodiging tot het doen van een aanbod tot koop van enig effect, zoals aangeboden, in enige jurisdictie waar dit volgens de daar geldende regelgeving niet geoorloofd is. De afgifte van dit Prospectus en de verkoop van Bankbrieven op basis hiervan houden onder geen enkele omstandigheid in dat de in dit Prospectus vermelde informatie ook op een later tijdstip dan de datum van dit Prospectus nog juist is.

Dit Prospectus, tezamen met de Definitieve Voorwaarden die worden uitgegeven terzake van elke Serie (zoals in dit Prospectus gedefinieerd) Bankbrieven, mag uitsluitend worden gebruikt terzake van de aanbieding, verkoop en notering van de Bankbrieven tot een op enig moment uitstaand nominaal bedrag aan Bankbrieven van (de tegenwaarde in andere valuta van) in totaal EUR 1.500.000.000,-. In dit Prospectus gehanteerde verwijzingen naar 'Prospectus' zullen worden geacht de relevante Definitieve Voorwaarden te omvatten, tenzij uit de context het tegendeel blijkt.

Bij Rabobank Nederland zijn geen gegevens bekend over overheidsingrepen, rechtszaken of arbitrages (met inbegrip van dergelijke procedures die, naar weten van Rabobank Nederland hangende zijn of kunnen worden ingeleid) over een periode van ten minste de 12 maanden voorafgaand aan de datum van dit Prospectus, welke een invloed van betekenis kunnen hebben of in een recent verleden hebben gehad op de financiële positie of de rentabiliteit van Rabobank Nederland en/of Rabobank Groep.

De termen die in dit Prospectus worden gehanteerd en die zijn aangeduid met een hoofdletter, hebben de betekenis zoals aangegeven in de Leningsvoorwaarden of in de desbetreffende Definitieve Voorwaarden.

Onder "Rabobank Nederland" wordt verstaan Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland), de centrale organisatie van de Rabobank Groep. Onder de "Rabobank Groep" wordt verstaan de zelfstandige lokale coöperatieve Rabobanken in Nederland en Rabobank Nederland met haar dochterondernemingen.

Credit rating agencies kunnen hun ratings of de 'outlook' van deze ratings van Rabobank Nederland of van door Rabobank Nederland uitgegeven effecten herzien. Behoudens wanneer dit wettelijk vereist is, kan Rabobank Nederland besluiten geen supplement bij dit Prospectus algemeen verkrijgbaar stellen in verband met de aanbieding van Bankbrieven onder dit Programma, wanneer één of meer credit rating

agencies de rating of de 'outlook' van hun rating van Rabobank Nederland of van door Rabobank Nederland uitgegeven effecten herziet of herzien.

De accountant van Rabobank Nederland en de Rabobank Groep is Ernst & Young Accountants LLP ("Ernst & Young"), waarvan de registeraccountants lid zijn van het Koninklijk Nederlands Instituut van Registeraccountants. Ernst & Young heeft de geconsolideerde jaarrekeningen van de Rabobank Groep en de enkelvoudige jaarrekeningen van Rabobank Nederland voor de boekjaren eindigend op 31 december 2009, 31 december 2010 en 31 december 2011 gecontroleerd en heeft hierbij over deze jaren goedkeurende controleverklaringen afgegeven. Ernst & Young heeft toestemming gegeven om haar controleverklaringen over deze jaren door middel van verwijzing op te nemen in het Prospectus in de vorm en context waarin die controleverklaringen zijn opgenomen. Ernst & Young heeft geen belang in Rabobank Nederland.

De effecten worden uitgegeven in girale vorm. De rekeningen worden bijgehouden door Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank International), Europalaan 44, 3526 KS Utrecht, Nederland.

De verspreiding van dit Prospectus en de uitgifte en aanbieding van de Bankbrieven vindt uitsluitend in Nederland plaats. Ieder die buiten Nederland in het bezit komt van dit Prospectus dient zich te vergewissen van en zich te houden aan deze beperking. De Bankbrieven mogen niet worden aangeboden, verkocht of geleverd in andere landen dan Nederland. Rabobank Nederland aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor welke schending dan ook van deze beperkingen door wie dan ook, ongeacht of het een potentiële koper van Bankbrieven betreft of niet.

4. TER INZAGE BESCHIKBARE EN DOOR MIDDEL VAN VERWIJZING OPGENOMEN DOCUMENTEN

Gedurende de geldigheidsduur van dit Prospectus is inzage mogelijk (in afschriften) van de volgende documenten, die een geïntegreerd en onlosmakelijk onderdeel uitmaken van dit Prospectus:

(a) de statuten van Rabobank Nederland; en

(b) de geconsolideerde jaarrekeningen van de Rabobank Groep en de enkelvoudige jaarrekeningen van Rabobank Nederland voor de boekjaren eindigend op 31 december 2009, 31 december 2010 en 31 december 2011 (tezamen met de hierbij behorende controleverklaringen van de onafhankelijke accountant).

Het document vermeld onder (a) is opgenomen op: http://overons.rabobank.com, onder 'Corporate governance'/'Kerndocumenten'/'Statuten en reglementen'.

De documenten vermeld onder (b) zijn opgenomen op: www.jaarverslagenrabobank.nl. De documenten voor de jaren 2009 en 2010 zijn te vinden via 'Archief jaarverslagen'.

De hierboven genoemde documenten en exemplaren van dit Prospectus liggen daarnaast ter inzage en zijn kosteloos verkrijgbaar bij het kantoor van Rabobank Nederland aan de Croeselaan 18, 3521 CB Utrecht.

Het Prospectus is tevens te vinden op: www.rabobank.com, onder 'Investor relations'/'Funding'/'Funding Programmes'/'EUR 1.5 billion Rabobank Bankbrieven'.

5. UITGIFTE EN DOEL VAN UITGIFTE

Voor de uitoefening van het bankbedrijf van Rabobank Nederland is een regelmatige aanvulling van de middelen op (middellange) termijn gewenst. De uitgifte van de Bankbrieven levert daaraan een bijdrage.

De periode waarin op de Bankbrieven kan worden ingeschreven wordt telkens vastgesteld door Rabobank Nederland en vermeld in de desbetreffende Definitieve Voorwaarden. Rabobank Nederland behoudt zich het recht voor om de Inschrijvingsperiode te verkorten, te verlengen of op te schorten, in welk geval mogelijk ook de eerste dag van uitgifte wordt vervroegd of uitgesteld. Indien de periode waarin op de Bankbrieven kan worden ingeschreven wordt gewijzigd, zal Rabobank Nederland hiervan mededeling doen via de website van Rabobank Nederland, www.rabobank.nl. Rabobank Nederland behoudt zich het recht voor de inschrijving op Series van Bankbrieven onder te verdelen in tranches, alsmede om de inschrijving op tranches bij preferentie open te stellen voor conform de desbetreffende Definitieve Voorwaarden vast te stellen categorieën van beleggers.

Indien zich naar de mening van Rabobank Nederland omstandigheden mochten voordoen, welke het welslagen van een uitgifte op de eerste dag van verkrijgbaarstelling in gevaar zouden kunnen brengen, zal Rabobank Nederland gerechtigd zijn deze uitgifte te annuleren of op te schorten. Voorts heeft Rabobank Nederland het recht om op welk moment dan ook en om welke reden dan ook de uitgifte van de Bankbrieven, al dan niet tijdelijk, op te schorten of te staken.

Hieronder volgt de tekst van de Leningsvoorwaarden die (behoudens eventuele wijzigingen) van toepassing zijn op de Bankbrieven.

6. LENINGSVOORWAARDEN*

De volgende leningsvoorwaarden (de "Leningsvoorwaarden") zijn van toepassing op iedere serie (een "Serie") van Bankbrieven die onder het Programma tot uitgifte van Bankbrieven worden uitgegeven. Rabobank Nederland behoudt zich het recht voor de Leningsvoorwaarden, conform Leningsvoorwaarde 12, te wijzigen. Daarnaast zijn op de tot een bepaalde Serie behorende Bankbrieven de bepalingen uit de desbetreffende definitieve voorwaarden (de "Definitieve Voorwaarden") van toepassing. Een model van de Definitieve Voorwaarden is opgenomen in het prospectus (het "Prospectus") behorend bij het Programma tot uitgifte van Bankbrieven (het "Programma") in hoofdstuk 10 'Model van Definitieve Voorwaarden'. Termen die beginnen met een hoofdletter hebben de betekenis zoals bepaald in deze Leningsvoorwaarden tenzij anders aangegeven in desbetreffende Definitieve Voorwaarden.

1. Vorm van de Bankbrieven en rangorde
De Bankbrieven (in deze Leningsvoorwaarden, de "Bankbrieven") kunnen onder het Programma tot een totaal nominaal bedrag van EUR 1.500.000.000,- (of een equivalent daarvan uitgedrukt in een andere valuta) in afzonderlijke series (elk een "Serie") worden afgegeven en luiden aan toonder.† De Bankbrieven worden belichaamd in een Verzamelbewijs, dat zal worden gedeponeerd bij Euroclear Nederland of enige andere bewaarnemer waarvoor Rabobank Nederland mocht kiezen. Levering en verkrijging van een Verzamelbewijs of een aandeel daarin zal geschieden door bij- en afschrijving in het daartoe bestemde deel van de administratie van Euroclear Nederland en intermediairs in de zin van de Wet giraal effectenverkeer ("Wge") of in enige andere instelling waarvoor Rabobank Nederland mocht kiezen. In geval van deponering van een Verzamelbewijs bij Euroclear Nederland zullen de Wge en daarop gebaseerde regelingen op het Verzamelbewijs en de daarin belichaamde Bankbrieven van toepassing zijn. Uitlevering van in Verzamelbewijzen belichaamde Bankbrieven zoals bedoeld in de Wge zal niet mogelijk zijn.

De rangorde van de Bankbrieven uitgegeven onder verschillende Series en de rangorde onderling verschilt niet. De Bankbrieven hebben een gelijke rang.

Het adres van Euroclear Nederland is Herengracht 459-469, 1017 BS Amsterdam, Nederland.

2. Valuta en Coupures van de Bankbrieven
De Bankbrieven kunnen worden uitgegeven in euro ("EUR") en Amerikaanse dollar ("USD") of enige andere valuta met inachtneming van de toepasselijke wettelijke en andere voorschriften. De Bankbrieven zijn verkrijgbaar in stukken van nominaal EUR 500,- of USD 500,- of enige andere coupure waarvoor Rabobank Nederland mocht kiezen. In geval van gedrukte Bankbrieven zijn die vanaf 1 oplopend genummerd. De nummering kan worden voorafgegaan door een lettercode ter bevordering van een goede levering bij de effectenclearing. Per Serie zal in aparte definitieve voorwaarden (de "Definitieve Voorwaarden") zowel deze lettercode (indien nodig) alsmede het nummer van de Serie worden gespecificeerd.

3. Rente
De Bankbrieven dragen rente, behalve in geval van Bankbrieven zonder coupon ("Zero Coupon Bankbrieven"), vanaf de dag van uitgifte tegen het percentage zoals dat in de Definitieve Voorwaarden is vermeld.

Rentebetaaldata
De rente wordt achteraf betaalbaar gesteld op de rentebetaaldata (de "Rentebetaaldata", en elk een "Rentebetaaldag") zoals vermeld in de desbetreffende Definitieve Voorwaarden, met dien verstande dat indien een dergelijke Rentebetaaldag in enig jaar niet op een werkdag valt, de rente wordt betaald op de eerstvolgende werkdag. Onder "werkdag" wordt verstaan een dag, niet zijnde een zaterdag of zondag,

* Bankbrieven kunnen de benamingen krijgen als gebruikelijk is in de markt van de valuta waarin die Bankbrieven worden afgegeven.

† Verwijzingen naar 'toonder' zijn van toepassing op Bankbrieven waarbij de rente gedurende de looptijd opeisbaar wordt.

waarop (i) ten aanzien van Bankbrieven die in euro luiden, het Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer (TARGET2) systeem (dat op 19 november 2007 in werking is gesteld) of een opvolger daarvan open is; en (ii) ten aanzien van Bankbrieven die in een andere valuta dan euro luiden, in het belangrijkste financiële centrum van het land van de betreffende valuta de banken open zijn voor valutatransacties in de betreffende valuta. In een dergelijk geval zal Rabobank Nederland geen rente of enige andere vergoeding zijn verschuldigd in verband met deze uitgestelde betaling. De Bankbrieven houden op rente te dragen met ingang van de aflossingsdatum (de "Aflossingsdatum") of, in het geval van vervoegde aflossing als bedoeld in Leningsvoorwaarde 5 'Vervroegde Aflossing', de datum dat vervroegde aflossing plaatsvindt (de "Vervroegde Aflossingsdatum"). Indien de Vervroegde Aflossingsdatum niet samenvalt met een toepasselijke Rentebetaaldag, zal de nog verschuldigde rente over de lopende renteperiode tot de Vervroegde Aflossingsdatum worden betaald op de Vervroegde Aflossingsdatum. De rente wordt berekend op basis van maanden van 30 dagen en een jaar van 360 dagen. Mocht de renteberekening afwijken, dan wordt dit vermeld in de Definitieve Voorwaarden.

4. Looptijd en Aflossing

De Bankbrieven hebben op de datum van eerste uitgifte een oorspronkelijke looptijd van niet minder dan twaalf maanden en niet meer dan vijftien jaar, één en ander met inachtneming van de toepasselijke wettelijke en andere voorschriften (bijvoorbeeld een beursreglement ingeval de Bankbrieven genoteerd worden aan een beurs of gereglementeerde markt). Bankbrieven met een looptijd van meer dan twee jaar kunnen worden afgegeven tot uiterlijk twee jaar voor de aflossingsdatum, zoals in de Definitieve Voorwaarden staat vermeld. De aflossing van de hoofdsom van de geplaatste Bankbrieven zal (onverminderd het bepaalde in Leningsvoorwaarde 5 'Vervroegde Aflossing') à pari geschieden. De Bankbrieven houden op rente te dragen met ingang van de datum waarop zij aflosbaar worden.

5. Vervroegde Aflossing

5.1 Vervroegde Aflossing op verzoek van de houders

Indien Rabobank Nederland:

(a) tekort is geschoten in de betaling van rente of hoofdsom en die tekortkoming langer dan 30 dagen voortduurt;

(b) tekort is geschoten in enige andere verplichting die voor haar uit de Bankbrieven voortvloeit en die tekortkoming niet ongedaan is gemaakt binnen 60 dagen nadat Rabobank Nederland daartoe door de betrokken houder schriftelijk is aangemaand;

(c) in verzuim blijft in de verschuldigde terugbetaling van geleend geld voor meer dan EUR 35.000.000,- of de tegenwaarde daarvan in een andere valuta en zulk verzuim 30 dagen voortduurt nadat Rabobank Nederland mededeling van zulk verzuim heeft ontvangen of Rabobank Nederland een garantie of verplichting tot schadeloosstelling voor meer dan EUR 35.000.000,- of de tegenwaarde daarvan in een andere valuta niet nakomt en zulk verzuim 30 dagen voortduurt nadat Rabobank Nederland mededeling van zulk verzuim heeft ontvangen, met dien verstande dat geen sprake zal zijn van verzuim wanneer Rabobank Nederland in goed vertrouwen haar aansprakelijkheid betwist of door een bevoegde rechtbank bevolen is zulke betaling niet te doen;

(d) failliet wordt verklaard, of een bevel daartoe is gegeven of een geldig besluit is genomen voor de liquidatie van Rabobank Nederland (behalve voor een wederopbouw of fusie, waarvan de voorwaarden eerder goedgekeurd zijn door een vergadering van Bankbriefhouders) of Rabobank Nederland komt tot een algehele schikking met haar schuldeisers of zulke maatregelen zijn officieel bevolen, dan wel de aan haar op grond van artikel 2:11 Wft verleende vergunning wordt ingetrokken of een verzoek (dat niet binnen 30 dagen is ingetrokken) is ingediend voor een uitspraak, of een uitspraak is gedaan, als bedoeld in artikel 3:160 Wft; of

(e) stopt met haar hele of een substantieel gedeelte van haar business (behalve voor een reorganisatie of fusie, waarvan de voorwaarden eerder goedgekeurd zijn door een vergadering van Bankbriefhouders),

dan kunnen houders van Bankbrieven, vertegenwoordigend ten minste 10 procent van de Totale Nominale Waarde (zoals in de desbetreffende Definitieve Voorwaarden bepaald) van individuele Series van Bankbrieven, door middel van schriftelijke kennisgeving aan Rabobank Nederland overgaan tot vervroegde opeising, in hun geheel maar niet gedeeltelijk, van de betreffende Serie(s), waarna deze moeten worden afgelost tegen het nominale bedrag tezamen met opgelopen rente (indien van toepassing),

zij het dat aflossing van Zero Coupon Bankbrieven dient te geschieden op basis en met inachtneming van het aflossingsschema in de Definitieve Voorwaarden.

Een houder mag niet meer tot vervroegde opeising overgaan als de omstandigheden die hem daartoe het recht gaven ongedaan zijn gemaakt voordat hij het recht heeft uitgeoefend.

5.2 Vervroegde Aflossing ter keuze van Rabobank Nederland
Indien Rabobank Nederland ten tijde van de eerstvolgende betaling met betrekking tot (enige Serie van) de Bankbrieven, verplicht zou worden om aanvullende bedragen te betalen als bedoeld in Leningsvoorwaarde 8 'Belastingen' onder (ii), dan kunnen, ter keuze van Rabobank Nederland, individuele Series van Bankbrieven, in hun geheel maar niet gedeeltelijk, te allen tijde worden afgelost tegen het nominale bedrag (behalve in het geval van Zero Coupon Bankbrieven), tezamen met opgelopen rente (indien van toepassing) tot de dag van terugbetaling, mits de houders van Bankbrieven daarvan niet minder dan 30 doch niet meer dan 45 dagen tevoren conform Voorwaarde 10 'Kennisgevingen' in kennis zijn gesteld. Ten aanzien van aflossing om fiscale redenen van Zero Coupon Bankbrieven wordt verwezen naar het aflossingsschema in de Definitieve Voorwaarden.

6. Overdraagbaarheid
De Bankbrieven zijn overdraagbaar. Overdracht van Zero Coupon Bankbrieven mag alleen plaatsvinden in overeenstemming met de bepalingen van de Wet inzake spaarbewijzen. Op Zero Coupon Bankbrieven zal dan ook de volgende tekst worden afgedrukt: 'Overdracht van deze Bankbrief mag alleen plaatsvinden in overeenstemming met de bepalingen van de Wet inzake spaarbewijzen'.

7. Betalingen en Betaalkantoren
Betaling van aflossing van en rente op de Bankbrieven zal geschieden in de valuta waarin de Bankbrieven luiden aan de houders van Bankbrieven belichaamd in een Verzamelbewijs door overschrijving van het verschuldigde bedrag aan aflossing en rente op een rekening van de houder van de desbetreffende Bankbrief.

Betaling van aflossing van en rente op de Bankbrieven zal geschieden wanneer de betreffende betaalkantoren zijn geopend voor deze werkzaamheden. Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank International) zal fungeren als betaalkantoor ('Betaalkantoor'), tenzij anders aangegeven in de Definitieve Voorwaarden.

8. Belastingen
Alle betalingen van hoofdsom en rente door Rabobank Nederland zullen worden gedaan zonder inhouding van of aftrek voor of wegens bestaande of toekomstige belastingen of heffingen van welke aard ook, die zijn opgelegd of worden geheven door de Staat der Nederlanden of enige bevoegde belastingautoriteit daarvan of daarin, tenzij Rabobank Nederland wettelijk verplicht is dergelijke belastingen of heffingen af te trekken of in te houden. In dat geval[*] zal Rabobank Nederland (i) de vereiste inhouding of aftrek van dergelijke belastingen of heffingen doen en geen aanvullende bedragen aan de houders van de Bankbrieven betalen; of (ii) zodanige aanvullende bedragen betalen dat de houders van Bankbrieven het bedrag aan hoofdsom en rente ontvangen dat zij zouden hebben ontvangen indien een dergelijke aftrek of inhouding niet zou zijn vereist. Indien (ii) van toepassing is, zullen aanvullende bedragen niet worden betaald met betrekking tot enige Bankbrief die wordt aangeboden voor betaling:

(a) door of namens een houder die is onderworpen aan dergelijke belastingen of heffingen met betrekking tot die Bankbrief op grond van het feit dat hij op enigerlei wijze met Nederland is verbonden anders dan door het enkele houden van de Bankbrief; of

(b) door of namens een houder die niet onderworpen zou zijn aan een dergelijke inhouding of aftrek, indien hij tijdig een niet-ingezetenenverklaring of enige andere aanspraak op vrijstelling had ingediend bij de belastingautoriteit in de plaats van aanbieding van de desbetreffende Bankbrief; of

(c) nadat een periode van 30 dagen, te rekenen vanaf de datum waarop een dergelijke betaling voor het eerst verschuldigd is, is verstreken, behoudens voor zover de houder gerechtigd zou zijn geweest tot dergelijke aanvullende betalingen bij aanbieding van dezelfde Bankbrief voor betaling op die dertigste dag; of

[*] Dit zal per Serie in de Definitieve Voorwaarden worden aangegeven.

(d) in het geval de inhouding of aftrek van dergelijke belastingen of heffingen voortvloeit uit een betaling aan een natuurlijke persoon op grond van de Europese Richtlijn 2003/48/EC (de Spaarrichtlijn) of enige andere richtlijn ter uitvoering van de besluiten van de vergaderingen van de ECOFIN raad op 26-27 november 2000, of enige wet ter uitvoering of naleving van deze richtlijn, of die in overeenstemming gebracht dient te worden met deze richtlijn; of

(e) door of uit naam van een houder die zulke inhouding of aftrek had kunnen vermijden door de relevante Bankbrief te overhandigen aan een betaalkantoor in een lidstaat van de Europese Unie, waar een dergelijke aftrek of inhouding achterwege blijft omdat daar voor informatieuitwisseling is gekozen.

Indien in de Definitieve Voorwaarden is aangegeven dat de situatie onder (ii) hierboven van toepassing is, wordt elke verwijzing in deze Leningsvoorwaarden naar hoofdsom en/of rente met betrekking tot die Serie Bankbrieven geacht ook betrekking te hebben op enig aanvullend bedrag dat moet worden betaald op grond van deze Leningsvoorwaarde 8 of enige andere verplichting die is aangegaan in aanvulling hierop of ter vervanging hiervan.

9. Verjaring
Een vordering op Rabobank Nederland tot betaling van de hoofdsom en/of rente uit hoofde van de Bankbrieven verjaart door het verstrijken van een periode van vijf jaren na de aanvang van de dag, volgende op die waarop de desbetreffende vordering opeisbaar is geworden.

10. Toepasselijk Recht en Bevoegde Rechter
Op de Bankbrieven is Nederlands recht van toepassing. Alle geschillen in verband met of voortvloeiende uit de Bankbrieven, geschillen over het bestaan en de geldigheid daarvan onder begrepen, zullen uitsluitend worden beslecht door de bevoegde rechter in Amsterdam.

11. Kennisgevingen
Alle kennisgevingen aan de houders van Bankbrieven zullen geschieden door Rabobank Nederland (i) in geval van niet aan een beurs genoteerde Series of in geval van Series genoteerd aan NYSE Euronext in Amsterdam ("Euronext Amsterdam"): via de website van Rabobank Nederland, www.rabobank.nl, of, (ii) in geval van Series genoteerd aan enige andere Europese effectenbeurs: conform de door deze beurs terzake gegeven voorschriften.

12. Wijziging van de Leningsvoorwaarden
Wijziging van de Leningsvoorwaarden en/of de bepalingen uit de desbetreffende Definitieve Voorwaarden is slechts mogelijk op initiatief van Rabobank Nederland en nadat de houders van de Bankbrieven in de gelegenheid zijn gesteld ten aanzien van de voorgenomen wijziging(en) schriftelijk aan Rabobank Nederland hun bezwaren kenbaar te maken. De houders van de Bankbrieven worden geacht hiertoe in de gelegenheid te zijn gesteld indien dertig dagen zijn verstreken nadat door Rabobank Nederland overeenkomstig wettelijk voorschrift (zie artikel 5:25h lid 2 Wft) en Leningsvoorwaarde 11 kennisgeving van de voorgenomen wijziging(en) is gedaan. Wijziging van de Leningsvoorwaarden en/of de bepalingen uit de desbetreffende Definitieve Voorwaarden is niet mogelijk indien houders van de Bankbrieven, vertegenwoordigende meer dan 25 procent van de Totale Nominale Waarde (zoals in de desbetreffende Definitieve Voorwaarden vermeld), binnen dertig dagen na een dergelijke kennisgeving door Rabobank Nederland, schriftelijk aan Rabobank Nederland kenbaar hebben gemaakt bezwaar te hebben tegen de voorgenomen wijziging.

13. Overige Verplichtingen
In het geval dat Series genoteerd zijn aan Euronext Amsterdam, is Rabobank Nederland verplicht te voldoen aan de bepalingen (voor zoveel van toepassing) genoemd in het Euronext Rule Book, Book I van Euronext Amsterdam, zoals deze ten tijde van de eerste dag van uitgifte van die Serie zullen luiden.

Ten aanzien van Series Bankbrieven waarvoor notering aan enige andere Europese effectenbeurs is aangevraagd, is Rabobank Nederland verplicht te voldoen aan de door die effectenbeurs terzake van notering gegeven voorschriften.

7. INFORMATIE OVER RABOBANK GROEP

7.1 Beschrijving van de zakelijke activiteiten van Rabobank Groep

Algemeen
De Rabobank Groep is een internationale financiële dienstverlener op coöperatieve grondslag die per 31 december 2011 bestaat uit 139 zelfstandige lokale Rabobanken en hun centrale organisatie Rabobank Nederland met haar dochterondernemingen. De Rabobank Groep is actief in 47 landen op het gebied van retailbanking, wholesalebanking, vermogensbeheer, leasing en vastgoed en bedient wereldwijd circa 10 miljoen klanten. De nadruk ligt in Nederland op Allfinance-dienstverlening (zoals hieronder beschreven) en internationaal op food en agri. Vanuit de coöperatieve oorsprong kennen de onderdelen van de Rabobank Groep een sterke onderlinge verwantschap.

De stabiliteit en de kredietwaardigheid van de Rabobank Groep zijn terug te zien in de ratings van verschillende rating agencies (Standard & Poor's, Moody's, Fitch en DBRS). Gemeten naar tier 1-vermogen, behoort Rabobank Groep tot de dertig grootste financiële instellingen ter wereld.*

De zelfstandige lokale Rabobanken vormen het coöperatieve kernbedrijf van de Rabobank Groep. Klanten kunnen lid worden van hun lokale Rabobank. Op hun beurt zijn de lokale Rabobanken lid van de overkoepelende coöperatie Rabobank Nederland, die ze ondersteunt en adviseert bij de dienstverlening. Rabobank Nederland oefent ook toezicht uit op de bedrijfsvoering, de uitbesteding, de solvabiliteit en de liquiditeit van de lokale Rabobanken. Met 872 vestigingen en 2.949 geldautomaten per 31 december 2011 vormen de lokale Rabobanken een dicht bankennetwerk in Nederland. In Nederland bedienen de lokale Rabobanken ongeveer 6,8 miljoen particuliere klanten en 0,8 miljoen zakelijke klanten met een volledig pakket financiële diensten.

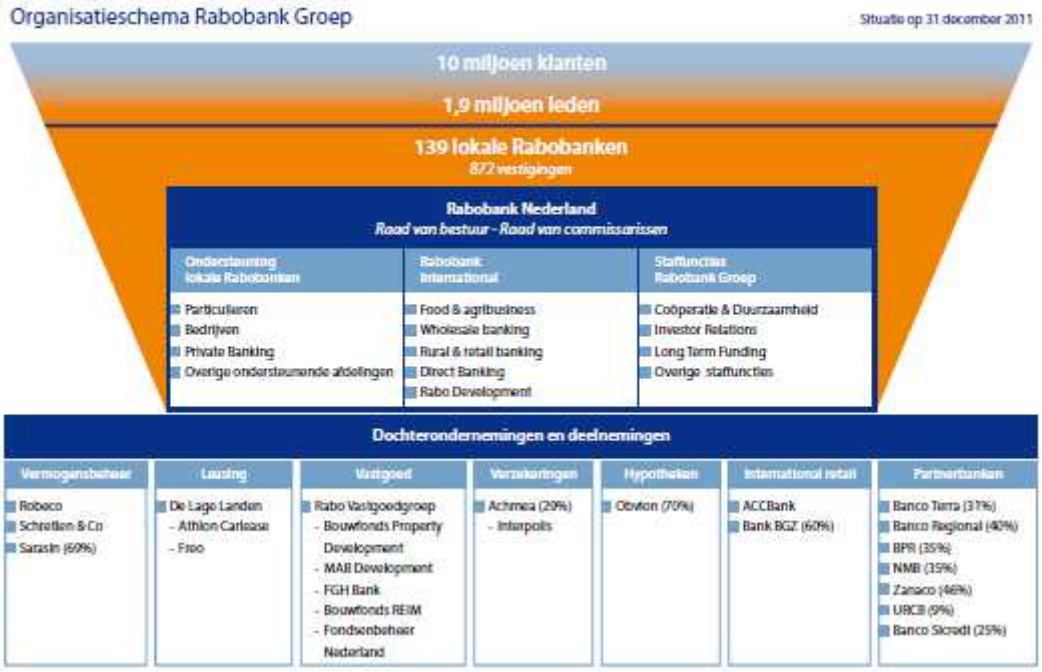
Rabobank Nederland fungeert als houdstermaatschappij van een aantal gespecialiseerde dochterondernemingen in Nederland en in het buitenland. Rabobank International is het wholesalebankbedrijf en het internationaal retailbankbedrijf van de Rabobank Groep.

Van oudsher hield de Rabobank Groep zich primair bezig met leningen aan de land- en tuinbouwsectoren in Nederland. Geleidelijk werd het aantal sectoren verbreed met particulieren en het midden- en kleinbedrijf en werd ook het aantal gevoerde producten uitgebreid. Inmiddels biedt de Rabobank Groep ook internationaal een breed scala aan commerciële bankdiensten en andere financiële diensten aan. De Rabobank Groep past het Allfinance-concept toe, wat inhoudt dat een geïntegreerde reeks van financiële diensten wordt aangeboden, die bestaat uit retailbanking, wholesalebanking, vermogensbeheer, distributie van verzekeringsproducten, leasing en vastgoed voor zowel particulieren als bedrijven. Als onderdeel van deze Allfinance-strategie, focust de Rabobank Groep op activiteiten die provisies genereren naast de traditionele rente-inkomsten.

Op 31 december 2011 bedroeg het balanstotaal van de Rabobank Groep EUR 731,7 miljard, de kredietportefeuille private cliënten EUR 448,3 miljard, de toevertrouwde middelen EUR 329,9 miljard, de spaargelden EUR 140,0 miljard en het eigen vermogen EUR 45,0 miljard. De kredietportefeuille private cliënten bestaat voor EUR 212,3 miljard uit kredieten aan particulieren (nagenoeg geheel bestaande uit hypotheken) voor EUR 147,9 miljard uit kredieten aan de handel, industrie en dienstverlening en voor EUR 88,2 miljard uit kredieten aan de food- en agrisector. Op 31 december 2011 bedroeg de tier 1-ratio, het tier 1-vermogen gerelateerd aan de risicogewogen activa, 17,0% en de core tier 1-ratio, het core tier 1-vermogen gerelateerd aan de risicogewogen activa, 12,7%. In 2011 bedroeg de efficiencyratio, zijnde de bedrijfslasten gerelateerd aan de baten, 65,2% en het rendement op eigen vermogen – de nettowinst gerelateerd aan het tier 1-vermogen – kwam uit op 7,6%. In 2011 realiseerde de Rabobank Groep een nettowinst van EUR 2.627 miljoen en een Risk Adjusted Return On Capital (RAROC), oftewel het naar risico gewogen rendement op kapitaal, van 11,8% na belastingen. Op 31 december 2011 bestond het personeelsbestand bij de Rabobank Groep uit 59.670 fte. Bij de Rabobank Groep bedroeg in 2011 het ziekteverzuim 3,9% en de medewerkertevredenheid 86% op basis van eigen onderzoeken.

* Bron: The Banker.

Rabobank Groep

Zakelijke activiteiten van de Rabobank Groep
Via de lokale Rabobanken en Rabobank Nederland en haar dochterondernemingen verleent de Rabobank Groep financiële diensten binnen de volgende vijf kernactiviteiten: binnenlands retailbankbedrijf, wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf, vermogensbeheer, leasing en vastgoed.

Binnenlands retailbankbedrijf
Het binnenlands retailbankbedrijf bestaat uit de lokale Rabobanken, Obvion N.V. (Obvion) en Rabohypotheekbank N.V. (Rabohypotheekbank). In Nederland is de Rabobank Groep een grote hypotheekbank, spaarbank en verzekeringsintermediair. Rabobank is in Nederland ook de grootste bank voor het midden- en kleinbedrijf. Obvion werkt uitsluitend samen met onafhankelijke intermediairs.

Op 31 december 2011 bedroeg het balanstotaal van het binnenlands retailbankbedrijf van de Rabobank Groep EUR 373,0 miljard, de kredietportefeuille private cliënten EUR 295,8 miljard, de toevertrouwde middelen EUR 200,1 miljard en de spaargelden EUR 116,8 miljard. In 2011 waren de activiteiten op het gebied van het binnenlands retailbankbedrijf verantwoordelijk voor 52% ofwel EUR 6.941 miljoen van de totale baten van de Rabobank Groep en 71% ofwel EUR 1.853 miljoen van de totale nettowinst van de Rabobank Groep. Op 31 december 2011 had het binnenlands retailbankbedrijf van de Rabobank Groep ongeveer 27.300 fte in dienst.

Lokale Rabobanken
De 139 (per 31 december 2011) lokale Rabobanken zijn zelfstandige coöperatieve entiteiten, elk met een eigen werkgebied. Met 872 vestigingen en 2.949 geldautomaten zijn zij dé dichtbijbank van Nederland met het grootste kantorennet van Nederland. Dichtbij en betrokken bij hun klanten kunnen zij snel reageren en beslissen. De betrokkenheid komt ook tot uiting in de nauwe relaties met plaatselijke verenigingen en instellingen. De lokale Rabobanken willen de klant zo goed mogelijk bedienen door een optimaal gebruik van verschillende distributiekanalen, zoals de kantoren, het internet en de (mobiele) telefoon. Gezamenlijk bedienen de lokale Rabobanken in Nederland ongeveer 6,8 miljoen particuliere klanten en ongeveer 0,8 miljoen zakelijke klanten met een compleet pakket financiële diensten. Veel particulieren betalen, sparen of beleggen of hebben een hypotheek bij de lokale Rabobanken. De lokale Rabobanken zijn een belangrijke financier van het Nederlandse bedrijfsleven, van de kleine ondernemer op de hoek tot de beursgenoteerde onderneming. Ook zijn ze van oudsher nauw verbonden met de agrarische sector. Tevens vormen de lokale Rabobanken in Nederland de grootste intermediair op het gebied van verzekeren.*

* Bron: AM Jaarboek 2011.

Obvion N.V.
Obvion, een samenwerkingsverband van de Rabobank Groep en APG Algemene Pensioen Groep N.V., verstrekt hypotheken en enkele serviceproducten, zoals garanties en overbruggingskredieten. Obvion richt zich uitsluitend op de samenwerking met onafhankelijke intermediairs.

Rabohypotheekbank N.V.
Rabohypotheekbank, statutair gevestigd in Amsterdam, verleent diensten op het gebied van hypotheken aan alle lokale Rabobanken en is een 100%-deelneming van Rabobank Nederland.

Rabohypotheekbank fungeert tevens als aanvullend financieringsvehikel voor lokale Rabobanken in gevallen waarin zij er voor kiezen bepaalde hypothecaire financieringen aan klanten niet geheel zelfstandig op zich te nemen, in verband met liquiditeit, kredietlimieten of vanwege de bijzondere aard van een gevraagde financiering. De meerderheid van de leningen van Rabohypotheekbank zijn zekergesteld door hypotheken op particulier woningbezit. De leningen van Rabohypotheekbank worden gefinancierd door leningen van, of gegarandeerd door, Rabobank Nederland en door uitgifte van obligaties. Rabohypotheekbank financiert geen vastgoedontwikkeling. Op 31 december 2011 was het balanstotaal van Rabohypotheekbank EUR 7,0 miljard.

Wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf
Rabobank International
Rabobank International richt zich in het bijzonder op de food- en agrisector. Dit groepsonderdeel heeft vestigingen in 30 landen. De activiteiten zijn onderverdeeld in de regio's Nederland, Europa exclusief Nederland, Noord- en Zuid-Amerika, Australië en Nieuw-Zeeland, en Azië. Daarnaast onderscheidt Rabobank International een aantal wereldwijd opererende onderdelen, te weten: Global Financial Markets, Global Client Solutions, Acquisition Finance, Renewable Energy & Infrastructure Finance, Direct Banking en Trade & Commodity Finance. Om de klanten en de markten zo goed mogelijk te kunnen bedienen, wordt er nauw samengewerkt tussen de verschillende regio's en de wereldwijd aanwezige onderdelen. Naast klantgerichte activiteiten verzorgt Global Financial Markets de handel in geldmarktproducten ten behoeve van het dagelijks management van de liquiditeitspositie, het kredietrisico en het marktrisico van de Rabobank Groep en van klanten. Acquisition Finance is betrokken bij het financieren van overnames door investeringsmaatschappijen. Op de agrarische markt is Acquisition Finance een belangrijke speler. Global Client Solutions levert klantspecifieke producten, gericht op zowel de actiefzijde als de passiefzijde van de balans. De afdeling Renewable Energy & Infrastructure Finance is actief in de duurzame sectoren wind, zon, biobrandstof en biomassa. De wereldwijd opererende afdeling Trade & Commodity Finance bedient klanten die actief zijn in de markt voor agriproducten en op beperkte schaal in andere commodities. Ook biedt deze afdeling de klant een groot aantal producten op het gebied van exportfinanciering. Direct Banking bedient klanten met spaarproducten in België, Australië, Ierland, Nieuw Zeeland en Polen.

De retailactiviteiten vinden plaats onder het label Rabobank, met uitzondering van de Ierse ACCBank, een 100%-dochter, en de Poolse Bank BGZ, waarin Rabobank International een 60%-belang heeft.

De afgelopen jaren heeft Rabobank International haar positie in retailbankieren versterkt. In 2010 werden de Napa Community Bank overgenomen evenals bepaalde activa en passiva van Butte Community Bank en de Pacific State Bank.

Verder heeft Rabobank International belangen in private-equity. Binnen Rabo Private Equity, de investeringstak van de Rabobank Groep, richt Rabo Capital zich op middelgrote Nederlandse ondernemingen en Rabo Ventures focust op nieuwe ondernemingen in de cleantechsector. Rabobank participeert ook in onafhankelijke private-equityondernemingen zoals Langholm en een aantal Gilde fondsen.

Op 31 december 2011 bedroeg het balanstotaal van het wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf van de Rabobank Groep EUR 514,6 miljard en de kredietportefeuille private cliënten EUR 106,6 miljard. In 2011 waren de activiteiten op het gebied van wholesale- en internationaal retailbankbedrijf verantwoordelijk voor 28% ofwel EUR 3.750 miljoen van de totale baten van de Rabobank Groep en voor 30% ofwel EUR 781 miljoen van de totale nettowinst van de Rabobank Groep. Op 31 december 2011 had het wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf van de Rabobank Groep ongeveer 15.700 fte in dienst.

Vermogensbeheer
Vermogensbeheer is binnen de Rabobank Groep in handen van Robeco Groep N.V (Robeco), een internationaal actieve vermogensbeheerder, de Zwitserse private bank Sarasin & Cie S.A. (Sarasin) en Schretlen & Co N.V. (Schretlen & Co), een Nederlandse private bank. In 2011 verkocht de Rabobank haar belang in Sarasin en deze transactie wordt naar verwachting in 2012 geëffectueerd.

Op 31 december 2011 bedroeg het beheerd en bewaard vermogen van klanten EUR 263,6 miljard. In 2011 waren de activiteiten op het gebied van vermogensbeheer verantwoordelijk voor 9% ofwel EUR 1.144 miljoen van de totale baten van de Rabobank Groep en voor 2% ofwel EUR 62 miljoen van de totale nettowinst van de Rabobank Groep. Op 31 december 2011 hadden de vermogensbeheeractiviteiten binnen de Rabobank Groep ongeveer 3.100 fte in dienst.

Robeco Groep N.V.
Robeco, opgericht in Rotterdam in 1929, biedt beleggingsproducten en -diensten voor institutionele en particuliere beleggers wereldwijd. Robeco staat voor verantwoord beleggen. Het productaanbod omvat aandelenbeleggingen en vastrentende beleggingen, geldmarktfondsen en alternative investments. Behalve in Nederland heeft Robeco kantoren in Europa, de Verenigde Staten, Azië en het Midden-Oosten.

Rabobank Nederland heeft een 100%-aandeel in het geplaatste kapitaal van Robeco. Het geplaatste aandelenkapitaal van de onderneming bedraagt per 31 december 2011 EUR 4.537.803 (4.537.803 aandelen met een nominale waarde van EUR 1 per stuk).

De nettowinst van Robeco bedroeg in 2011 EUR 134 miljoen wat neerkomt op een winst van EUR 29,49 per aandeel. Op 31 december 2011 bedroegen de verplichtingen van Rabobank Nederland jegens Robeco EUR 814 miljoen (obligaties), EUR 880miljoen (rekening-courant), EUR 2 miljoen (leningen en deposito's) en EUR 10 miljoen (derivaten). De vorderingen van Rabobank Nederland op Robeco bedroegen op 31 december 2011 EUR 253 miljoen (leningen) en EUR 86 miljoen (rekening-courant), EUR 3 miljoen (professionele effectentransacties) en EUR 156 miljoen (derivaten).

Op 31 december 2011 beheerde Robeco een vermogen van EUR 150,3 miljard.

Bank Sarasin & Cie S.A
De Sarasin Groep, opgericht in 1841, is een leidende Zwitserse private-bank. De aandelen Sarasin zijn genoteerd aan de SWX, de Zwitserse effectenbeurs. De Sarasin Groep heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. De Sarasin Groep biedt een hoog niveau van dienstverlening en expertise als beleggingsadviseur en vermogensbeheerder voor vermogende particulieren en institutionele klanten. De groep is internationaal actief in 15 landen in Europa, het Midden-Oosten en Azië. Via de lokale Rabobanken hebben klanten van de Rabobank toegang tot de beleggingsfondsen van Sarasin. In 2011 verkocht de Rabobank haar belang in Sarasin en deze transactie wordt naar verwachting in 2012 geëffectueerd.

Op 31 december 2011 beheerde Sarasin een vermogen van EUR 79,3 miljard.

Schretlen & Co N.V.
Binnen de Rabobank Groep richt vermogensbank Schretlen & Co zich met vermogensbeheer en -advies, gecombineerd met vermogensplanning, op vermogende particulieren en middelgrote instellingen in Nederland. Naast het hoofdkantoor in Amsterdam heeft Schretlen & Co vestigingen in Apeldoorn, Heerenveen, Rotterdam en Waalre. Rabobank Nederland heeft een belang van 100% in Schretlen & Co.

Op 31 december 2011 beheerde Schretlen & Co een vermogen van EUR 8,4 miljard.

Leasing, De Lage Landen International B.V.
De Lage Landen International B.V. (De Lage Landen) is de leasedochter binnen Rabobank Groep. Wereldwijd biedt de onderneming flexibele producten aan op het gebied van activafinanciering, die de afzet van fabrikanten en distributeurs in 35 landen bevorderen. Met innovatieve financieringsprogramma's weet De Lage Landen zich te onderscheiden in een concurrerende marktomgeving. In Nederland biedt zij een breed pakket lease- en handelsfinancieringsproducten aan die direct of via de lokale Rabobanken worden vermarkt. Met het internationale autoleasebedrijf Athlon Car Lease is De Lage Landen actief in negen Europese landen. In Nederland draagt zij, onder meer met het online label Freo, bij aan de versteviging van de positie van de Rabobank Groep in de Nederlandse markt voor consumentenkredieten.

De Lage Landen is statutair gevestigd in Eindhoven. Het geplaatste kapitaal bedraagt EUR 98.470.307. Rabobank Nederland heeft een 100%-belang in De Lage Landen. Per 31 december 2011 bedroegen de verplichtingen van Rabobank Nederland jegens De Lage Landen EUR 1.462 miljoen en bedroegen de vorderingen van Rabobank Nederland op De Lage Landen EUR 24.332 miljoen (leningen, rekening-courant, financiële activa en derivaten). Alle verplichtingen van De Lage Landen zijn gegarandeerd door Rabobank Nederland en de andere deelnemers aan dit systeem (via de kruislingse garantieregeling).

De leaseportefeuille van De Lage Landen bedroeg op 31 december 2011 EUR 28,1 miljard. In 2011 droeg De Lage Landen 10% ofwel EUR 1.319 miljoen bij aan de totale baten van de Rabobank Groep en 12% ofwel EUR 304 miljoen, aan de totale nettowinst van de Rabobank Groep. Op 31 december 2011 had het leasingbedrijf binnen de Rabobank Groep ongeveer 5.000 fte in dienst.

Vastgoed, Rabo Vastgoedgroep N.V.
Rabo Vastgoedgroep N.V. (Rabo Vastgoedgroep) is een vooraanstaande vastgoedonderneming die behoort tot de grootste van Europa. Op de particuliere en zakelijke markt wordt geopereerd met drie kernactiviteiten: ontwikkeling van woningen en commercieel vastgoed, vastgoedfinanciering en het bedienen van beleggers in vastgoed. Bouwfonds Property Development is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van woningen, en MAB Development voor het ontwikkelen van commercieel vastgoed. Het financieren van commercieel vastgoed is in handen van FGH Bank. Bouwfonds REIM is verantwoordelijk voor vastgoedgerelateerde beleggingen. Naast de drie kernactiviteiten wordt via Fondsenbeheer Nederland een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling en financiering van maatschappelijk vastgoed. Rabo Vastgoedgroep is behalve in Nederland vooral actief in Duitsland en Frankrijk.

In 2011 verkocht Rabo Vastgoedgroep 8.206 huizen. Op 31 december 2011 bedroeg het beheerd vermogen van Rabo Vastgoed Groep EUR 7,2 miljard en de kredietportefeuille EUR 19 miljard. In 2011 droegen de activiteiten van vastgoed 4% ofwel EUR 530 miljoen bij aan de totale baten van de Rabobank Groep en 2% ofwel EUR 40 miljoen, aan de totale nettowinst van de Rabobank Groep. Op 31 december 2011 had Rabo Vastgoedgroep ongeveer 1.600 fte in dienst.

Deelnemingen
Achmea B.V.
De Rabobank Groep had per 31 december 2011 een 29%-belang in Achmea B.V. ("Achmea"), het voormalige Eureko. De Rabobank Groep heeft geen controlerend belang in Achmea en deze deelneming is dan ook niet als dochtermaatschappij opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Rabobank Groep. De deelneming in Achmea wordt in de jaarrekening van de Rabobank Groep verantwoord op basis van de equitymethode. Op 31 december 2011 had Achmea een personeelssterkte van ongeveer 20.900 fte en in Nederland is Achmea marktleider op het gebied van verzekeren[*]. In Nederland heeft zij een brede klantengroep van particulieren, overheden en bedrijven. Buiten Nederland heeft Achmea een bescheiden positie en is zij actief in zeven Europese landen. Op het gebied van verzekeren werken de Rabobank Groep en Achmea nauw samen. Achmea is op de Nederlandse thuismarkt actief met labels als Centraal Beheer Achmea, Interpolis, Avéro Achmea, FBTO, Agis Zorgverzekeringen en Zilveren Kruis Achmea. Interpolis is de primaire leverancier van verzekeringsproducten voor klanten van lokale Rabobanken met een breed assortiment schade-, zorg- en levensverzekeringen voor zowel particulieren als bedrijven. Met meer dan een miljoen particulieren en enkele honderdduizenden bedrijven als klant is Interpolis een van de belangrijkste spelers in de Nederlandse verzekeringsmarkt en in de agrarische sector.

Actuele ontwikkelingen
Sarasin verkocht aan Safra Group
Rabobank heeft haar aandelenbelang in Sarasin voor EUR 844 miljoen verkocht aan Safra Group. De verkoop van Sarasin, die private cliënten buiten Nederland bedient, stelt Rabobank in staat de focus op de strategische uitgangspunten, te weten marktleiderschap in Nederland en wereldwijde groei in food en agri, aan te scherpen. Bevoegde autoriteiten moeten de transactie nog goedkeuren.

Rabobank volledig eigenaar van Obvion
Op 26 maart 2012 heeft Rabobank aangekondigd dat zij de intentie heeft om de resterende aandelen Obvion N.V. ("Obvion") over te nemen van de andere aandeelhouder, Stichting Pensioenfonds ABP. Rabobank had al voor 70% stemrecht in Obvion. Per 9 mei 2012 heeft de Rabobank de resterende

[*] Bron: Jaarverslag Achmea 2011.

aandelen in Obvion verworven van het ABP en daarom is per die datum Obvion volledig eigendom van de Rabobank.

Friesland Bank kiest voor samengaan met Rabobank
Op 2 april 2012 kondigde de Rabobank aan dat Friesland Bank en de Rabobank overeenstemming hebben bereikt over het samengaan van Friesland Bank met de Rabobank. Hiertoe zal Friesland Bank in eerste instantie een 100% dochter van Rabobank Nederland worden. Het samengaan van de klanten, medewerkers, vestigingen en activiteiten van Friesland Bank met het netwerk van lokale Rabobanken in Nederland zal gedurende een overgangsperiode plaatsvinden. Deze geleidelijke integratie zal naar verwachting ongeveer twee jaar in beslag nemen.

Rabobank kondigt openbaar bod aan op alle uitstaande aandelen Bank BGZ
Rabobank heeft de intentie door middel van dit openbaar bod 100% van de uitstaande aandelen en daarmee 100% van de stemrechten op de aandeelhoudersvergadering van Bank BGZ te verwerven. Rabobank zal het bod alleen gestand doen indien zij door de in de openbaar bod procedure aangemelde aandelen, tezamen met de aandelen die Rabobank reeds houdt, ten minste 75% van de aandelen Bank BGZ zal houden. Met dit percentage verkrijgt Rabobank een volledig controlerend belang in Bank BGZ.

Rabobank verkoopt substantieel belang in Yes Bank
Op 26 april 2012 heeft Rabobank het merendeel van haar belang in Yes Bank verkocht, hetgeen ongeveer USD 87 miljoen heeft opgeleverd. Rabobank had 16,7 miljoen aandelen, of een belang van 4,73 procent in Yes Bank per eind maart 2012 en bracht via een serie markttransacties het belang stapsgewijs terug sinds juni 2010.

Rabobank verkent opties voor Robeco
Op 27 april 2012 heeft Rabobank bevestigd dat de strategische opties voor Robeco worden bekeken. Ten tijde van de uitgifte van dit Prospectus is dit proces nog gaande.

Ratings
Op 14 december 2011 heeft Fitch de 'long-term issuer default rating ("IDR") van Rabobank Groep en van Rabobank Nederland verlaagd naar 'AA' met een 'stable outlook'.
Op 19 januari 2012 heeft DBRS de AAA 'long-term deposits rating' en 'senior debt rating' herbevestigd.
Op 23 januari 2012 heeft Standard & Poor's de 'AA' rating bevestigd en heeft zij de outlook naar 'negative' aangepast in lijn met de outlook voor de overheidscreditrating van Nederland.
Op 15 februari 2012 heeft Moody's de 'Aaa' rating geplaatst op 'review for downgrade'.

Strategie van de Rabobank Groep
In het huidige Strategisch Kader heeft de Rabobank Groep haar doelstellingen en strategie uiteengezet voor de periode 2009 tot en met 2012. In 2011 zijn de strategische contouren voor de periode 2013 tot en met 2016 geschetst. In het nieuwe strategische kader zal rekening worden gehouden met een heroriëntatie die past bij het in de afgelopen jaren sterk veranderde bankenlandschap en de nieuwe economische werkelijkheid.

Strategische uitgangspunten
De Rabobank Groep is vanaf haar ontstaan in 1898 uitgegroeid tot een van de toonaangevende financiële dienstverleners in Nederland en een vooraanstaande internationaal opererende food- en agribank. In het huidige Strategisch Kader hanteert de Rabobank Groep de volgende strategische uitgangspunten:

De Rabobank is en blijft een coöperatie die het klantbelang centraal stelt. Structuur en werkwijze onderscheiden de Rabobank van haar concurrenten. Leden leggen door hun invloed en zeggenschap discipline op aan de coöperatie. Vanuit haar maatschappelijke betrokkenheid spant de Rabobank zich in om een verbindende rol te vervullen in de gemeenschappen en markten waarin zij opereert. Ze wil een actieve bijdrage leveren om de kwaliteit van de samenleving te verbeteren. Hiervoor stelt de bank financiële middelen ter beschikking, evenals kennis, media, netwerken en haar medewerkers.

De Rabobank Groep biedt een compleet pakket financiële producten en diensten aan. Deze diversificatie binnen de groep komt de financiële stabiliteit ten goede. Het brede palet aan kennis en expertise resulteert in innovatie- en synergievoordelen. Marktleiderschap blijft belangrijk voor de Rabobank Groep. Om ook in de toekomst aan de coöperatieve opdracht te kunnen blijven voldoen, moet er voldoende oog zijn voor de rentabiliteit van de dienstverlening.

De Rabobank wil een onafhankelijke speler van formaat blijven, om zo de continuïteit van haar coöperatieve identiteit te kunnen waarborgen. Hierbij vormen food en agri een natuurlijke basis vanwege de leidende kennispositie van de Rabobank voortvloeiend uit de agrarische ontstaansgeschiedenis. Ook wil de Rabobank Groep wereldwijd toonaangevend zijn op het gebied van duurzame energie en cleantech, mede om bij te dragen aan een duurzame economische ontwikkeling.

In de huidige economische omstandigheden is een goede kredietwaardigheid van het grootste belang. De hoge kredietwaardigheid van de Rabobank geeft haar toegang tot financiering tegen een relatief gunstige prijs. Om deze uitzonderlijke positie vast te houden zijn een sterke balans, een gezonde winstgevendheid en een hoge (core) tier 1-ratio vereist.

De Rabobank wil bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van de samenleving in economische, sociale en ecologische zin. Daarom stelt ze hoge eisen aan haar dienstverlening en haar beleid met betrekking tot verantwoord bankieren, op sociaal, milieu- en governancegebied. Klanten moeten aan de dienstverlening kunnen merken dat deze verantwoord en transparant is.

Gemaakte keuzes bij actualisering van de strategie
De Rabobank heeft bij het actualiseren van haar strategie tot en met 2012 de volgende keuzes gemaakt:

Door de gewijzigde marktomstandigheden en de aangescherpte kapitaals- en liquiditeitseisen als gevolg van de Basel III-regelgeving voor banken, legt de Rabobank Groep een nog grotere nadruk op gezonde balansverhoudingen. De toename van de kredietverlening is voor een groot deel afhankelijk van de groei van de toevertrouwde middelen. Het is van belang dat lokale Rabobanken, Rabobank International en de dochterondernemingen zelf een belangrijk deel van hun funding verzorgen. Een manier om na te gaan of sprake is van gezonde balansverhoudingen is de verhouding te bepalen tussen de kredietverlening en de toevertrouwde middelen, ook wel de loan-to-depositratio genoemd. Door de gematigde groei van de kredietverlening in combinaties met de forse toename van de toevertrouwde middelen was er in 2011 op groepsniveau sprake van een verbetering van deze ratio.

In Nederland wil de Rabobank voor het gehele spectrum van bedrijven de leidende bank worden. Een sterke positie op de bedrijvenmarkt biedt extra mogelijkheden om ook de ‘ondernemer in privé’ te bedienen. Ook in het private-bankingsegment wordt gestreefd naar verdere groei door differentiatie in klantbediening, samenwerking met dochters en verbetering van de advieskwaliteit. Internationaal wil de Rabobank via het uitgebreide netwerk haar grote Nederlandse klanten optimaal bedienen.

De Rabobank wil zich als coöperatie verder ontwikkelen. Het bestaansrecht van de Rabobank ligt in de primaire doelstelling klanten te helpen om hun ambities te realiseren. Om de lokale Rabobanken optimaal te laten inspelen op veranderende klantwensen is het bedieningsmodel voor de klant hierop verder toegesneden. De dienstverlening via de directe kanalen, waarmee klanten op een zelfgekozen plaats en tijd bediend kunnen worden, werd in het verslagjaar verder uitgebreid.

Rabobank International gaat zich meer richten op de kernactiviteiten van de Rabobank Groep. In Nederland betekent dat het ondersteunen van de ambitie om de grootste en belangrijkste bedrijvenbank te worden. In het buitenland zal Rabobank International zich onverminderd richten op food en agri.

Ook de dochters gaan zich meer richten op ondersteuning bij het realiseren van de kerndoelstellingen van de Rabobank Groep, te weten het marktleiderschap in de thuismarkt en de profilering als de prominente food- en agribank. Andere belangrijke functies van de dochters en deelnemingen blijven het optimaal benutten van specialismen en het behalen van een gezond rendement. In 2011 verkocht de Rabobank haar belang in de Zwitserse bank Sarasin. Door deze verkoop kan de Rabobank zich verder toeleggen op haar kernactiviteiten.

Om haar strategische ambities te kunnen realiseren, heeft de Rabobank Groep getalenteerde, vitale en betrokken medewerkers nodig. Vanuit de overtuiging dat de kwaliteiten en competenties van medewerkers het onderscheidende vermogen zijn van een onderneming, investeert de Rabobank groepsbreed in het opleiden en ontwikkelen van haar medewerkers.

Strategisch Kader 2013-2016
Mede als gevolg van de wereldwijde financiële crisis en de er op volgende schuldencrisis is het speelveld waarop de Rabobank opereert de afgelopen tijd sterk veranderd. Ook zijn er veel wijzigingen in de wet-

en regelgeving. Zo worden er onder Basel III strengere eisen gesteld aan het vermogen en de liquiditeit van banken, om ze weerbaarder te maken tegen financiële schokken en om het financiële systeem stabieler te maken. De forse groei die de Rabobank het afgelopen decennium heeft doorgemaakt, zal worden getemperd. Verder is onder invloed van de onrust op de markten en Basel III de concurrentie op de spaarmarkt toegenomen en staat de spaarmarge onder druk.

In het Strategisch Kader 2013-2016 wordt rekening gehouden met deze nieuwe economische werkelijkheid. Het uitgangspunt van dit nieuwe kader wordt duurzaam bankieren en selectieve groei. In de strategie blijft centraal staan dat de Rabobank er is voor haar klanten en haar leden. Het nieuwe kader moet duidelijkheid bieden ten aanzien van thema's die de Rabobank belangrijk vindt, zoals klantbelang, duurzaamheid, aantrekkelijk werkgeverschap, verbetering van de positie van de banken in de maatschappij en het creëren van synergie door het dichter bij elkaar brengen van de diverse groepsonderdelen. De coöperatieve structuur is veerkrachtig en modern en vormt een belangrijke pijler onder de identiteit en de werkwijze van de Rabobank. In de loop van 2012 wordt de invulling van het nieuwe Strategisch Kader nader geconcretiseerd.

Strategie binnenlands retailbankbedrijf
De Rabobank Groep streeft in Nederland naar marktleiderschap in alle deelmarkten. Het binnenlands retailbankbedrijf draagt hier integraal aan bij door het aanbieden van een volledig pakket aan financiële producten en diensten. De Rabobank Groep heeft op de Nederlandse hypotheek en spaarmarkt, de markt voor de handel, industrie en dienstverlening en in de agrarische sector een groot marktaandeel. Op de hypotheekmarkt is de Rabobank actief met de lokale Rabobanken en het hypotheekbedrijf Obvion. Het belang van de Rabobank in Achmea B.V., het voormalige Eureko, daalde in 2011 van 31% tot 29%. Achmea heeft in Nederland een vooraanstaande positie in alle verzekeringsmarkten en is actief met onder andere het label Interpolis. Als primaire leverancier aan klanten van de lokale Rabobanken biedt Interpolis een compleet palet aan verzekeringsproducten en -diensten voor de particuliere markt en het midden- en kleinbedrijf. De Rabobank ambieert een rendabele groei in de verzekeringsmarkt. Van oudsher heeft de Rabobank een unieke verbinding met de agrarische sector en treedt zij op als financier, sparringpartner en kenniscentrum. De Rabobank streeft naar behoud van deze positie.

Strategie wholesale bankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf
Rabobank International richt zich in haar strategie op een brede dienstverlening in Nederland en internationaal op de food- en agrisector. De strategie is vastgelegd in drie pijlers: marktleiderschap in Nederland, dé internationale food- en agribank, optimale benutting van specialistische kennis en producten. Uitgangspunt van de strategie is een klantrelatie voor de lange termijn. In de wholesalemarkt in Nederland ondersteunt Rabobank International de lokale Rabobanken in hun dienstverlening aan de grootzakelijke markt. De top van de Nederlandse bedrijvenmarkt wordt door Rabobank International zelf bediend. In deze markt zijn in 2011 de kansen benut om de dienstverlening aan de zakelijke klanten te verbreden en het aantal zakelijke klanten verder uit te breiden. De internationale wholesalebankingactiviteiten zijn gericht op de food- en agrisector. De Rabobank treedt in deze sector van oudsher op als kennisbank en wil wereldwijd de leidende food- en agribank zijn. In 2011 besteedde het internationale wholesalebankbedrijf vooral aandacht aan haar bestaande food- en agriklanten. Met haar internationale aanwezigheid en lokale marktbekendheid kon ze haar klantbediening optimaliseren en nog beter voldoen aan individuele klantwensen. Het internationale rural- en retailbankbedrijf richt zich op food- en agriklanten in de zakelijke markt en op particuliere klanten, in het bijzonder voor het aantrekken van spaargelden, in een select aantal prominente food- en agrilanden. Na uitbreiding van haar retailnetwerk in belangrijke food- en agriregio's in 2010 richtte de Rabobank zich in 2011 op verdere integratie van deze activiteiten in de bestaande retailactiviteiten. De Rabobank droeg bij aan het verder verduurzamen van de waardeketens in de food- en agrisector.

Strategie vermogensbeheer
Met het aanbieden van een breed assortiment beleggingsfondsen en vermogensbeheerdiensten via verschillende distributiekanalen ondersteunen Robeco en Schretlen & Co het marktleiderschap van de Rabobank Groep in Nederland. Ze bieden met een breed productassortiment en gespecialiseerde beleggingsteams passende beleggings- en vermogensdiensten aan voor elk type belegger. Robeco, haar dochters Transtrend en Harbor Capital Advisors leveren diensten aan grote institutionele beleggers en voorzien internationaal in beleggingsdiensten aan onder andere vermogende klanten. Rabobank Private Banking biedt vermogensadvies en -beheer aan welgestelde en vermogende klanten. Verantwoord beleggen neemt hierbij een centrale plaats in. Rabo Vastgoedgroep biedt met

Bouwfonds REIM op vastgoed gebaseerde beleggingsproducten aan particuliere en institutionele beleggers.

Strategie leasing
De strategie van De Lage Landen is gericht op het verder optimaliseren van de portefeuille. Binnen de strategie staat samenwerking met andere onderdelen van de Rabobank Groep centraal. In Nederland wordt sinds jaar en dag intensief samengewerkt met de lokale Rabobanken. Ook internationaal groeit de samenwerking, bijvoorbeeld in Polen waar De Lage Landen een joint venture heeft met Bank BGZ, en in China waar Rabobank International en De Lage Landen een samenwerkingsverband zijn aangegaan met de Agricultural Bank of China. Met het programma OneDLL wordt de interne verbinding tussen de verschillende onderdelen van De Lage Landen verder verstevigd.

Strategie vastgoed
Rabo Vastgoedgroep opereert onder de merknamen Bouwfonds Property Development, MAB Development, FGH Bank, Bouwfonds REIM en Fondsenbeheer Nederland. Bouwfonds Property Development realiseert integrale woongebieden en kleinschalige multifunctionele projecten. MAB Development is een van de leidende ontwikkelaars van commercieel vastgoed. FGH Bank is specialist in het financieren van vastgoed. Bouwfonds REIM is manager van vastgoedfondsen. Fondsenbeheer Nederland is een onafhankelijke beheerder van zeven verschillende maatschappelijke fondsen die zich inzetten voor een betere kwaliteit van onze leefomgeving.

Rabo Vastgoedgroep is het vastgoedexpertisecentrum van de Rabobank Groep. Buiten Nederland is Rabo Vastgoedgroep primair actief in Frankrijk en Duitsland. Met vastgoedontwikkeling (woongebieden en commercieel vastgoed), vastgoedfinanciering en investment management wil Rabo Vastgoedgroep op een maatschappelijk verantwoorde wijze klanten helpen hun ambities te realiseren op het gebied van wonen, werken, winkelen en recreëren. Hierbij streeft Rabo Vastgoedgroep naar behoud van haar nationale en internationale marktposities, met een beheerste groei van de activiteiten in Frankrijk en Duitsland.

Concurrentie
De Rabobank Groep concurreert in Nederland met diverse andere grote commerciële banken en financiële instellingen, zoals ABN AMRO, ING Groep en SNS Reaal en in specifieke markten ook met een aantal kleinere financiële instellingen. Als gevolg van de toegenomen nadruk van banken op de kredietwaardigheid van leners en de deregulering van de kapitaalmarkten, is de concurrentie tussen de banken onderling de laatste jaren aanzienlijk toegenomen. Daarnaast hebben levensverzekeraars en pensioenfondsen in Nederland zich ontwikkeld tot belangrijke concurrenten in de hypotheekmarkt en de particuliere spaarmarkt. In 2008 hebben verschillende commerciële banken en financiële instellingen in Nederland, waaronder ABN AMRO, ING Groep en SNS Reaal, financiële steun ontvangen van de Nederlandse overheid. Deze ontwikkelingen kunnen de competitieve omgeving beïnvloeden waarin de Rabobank Groep in Nederland opereert en Rabobank verwacht dat de concurrentie in de Nederlandse spaarmarkt aanhoudt in 2012 en 2013.

De Nederlandse hypotheekmarkt is uiterst competitief. Nederlandse huiseigenaren worden door de fiscale aftrekbaarheid van de hypotheekrente aangemoedigd om een betrekkelijk hoge hypotheek af te sluiten en zij doen dit dan ook massaal. Dit houdt niet automatisch een hoog risico in voor banken met een hypotheekbedrijf. De Rabobank Groep heeft een gespreide hypotheekportefeuille met een gewogen loan-to-value van circa 67%. Hypotheekverstrekking brengt in Nederland traditioneel weinig risico's met zich mee en daarbij worden alle kredieten door zekerheid gedekt. Wanbetaling komt bij hypotheken niet vaak voor, niet in het hypotheekbedrijf van de Rabobank Groep en ook niet in Nederland in het algemeen. Vrijwel alle hypotheken in Nederland hebben een looptijd van 30 jaar. Hypotheken kennen over het algemeen een vaste termijnrente van meer dan vijf jaar, waarbij het rentetarief na deze periode wordt aangepast aan de op dat moment geldende marktrente. Klanten hebben doorgaans enkel de mogelijkheid om een bepaald gedeelte van de hoofdsom van hun hypotheek vervroegd af te lossen zonder daarbij een boete op te lopen, waardoor de renterisico's met betrekking tot oversluitingen van hypotheken voor de Rabobank Groep worden verminderd.

Marktaandelen in Nederland
Hypotheken: In 2011 had de Rabobank Groep een marktaandeel van 31,7% in de Nederlandse hypotheekmarkt van nieuwe hypothecaire leningen (de lokale Rabobanken hadden een aandeel van 26,2% en Obvion van 5,5%)[*]. De Rabobank Groep is de grootste hypothecaire dienstverlener in Nederland[†].

Sparen: Op 31 december 2011 had de Rabobank Groep een marktaandeel van 38,7% op de Nederlandse spaarmarkt[‡]. De Rabobank Groep is de grootste spaarinstelling in Nederland gemeten als percentage van het totale spaartegoed. Van het totale spaargeld in Nederland wordt 37,3% gehouden door lokale Rabobanken en 1,4% door Roparco, de spaarbank van Robeco Direct.

Midden- en kleinbedrijf: Op 31 december 2011 was het marktaandeel van de Rabobank Groep in de Nederlandse markt voor leningen aan de handel, industrie en dienstverleningssector[§] 42%.

Agrarische sector: Op 31 december 2011 had de Rabobank Groep een marktaandeel van 83% op de markt van leningen aan de Nederlandse agrarische sector[**].

Vastgoedbezit
Rabobank Nederland en de lokale Rabobanken hebben de eigendom van de percelen en gebouwen die zij gebruiken voor de uitoefening van hun zakelijke activiteiten in Nederland. Buiten Nederland zijn sommige entiteiten binnen de Rabobank Groep eveneens eigenaar van de percelen en gebouwen die zij gebruiken voor de uitoefening van hun zakelijke activiteiten. Daarnaast omvat de beleggingsportefeuille van de Rabobank Groep beleggingen in land en gebouwen.

Verzekering van de groep
Rabobank Groep heeft ten behoeve van alle entiteiten binnen de Rabobank Groep een groepsverzekering afgesloten die gebruikelijk is voor de financiële sector. Het management is van mening dat deze "Banker's Blanket" en beroepsaansprakelijkheidsverzekering van voldoende niveau zijn.

Gerechtelijke procedures
De Rabobank Groep is betrokken en is, over een periode van ten minste de voorafgaande 12 maanden, betrokken geweest, bij overheidsingrepen, rechtszaken en arbitrages in Nederland en in het buitenland. Rabobank Groep meent dat zij niet onderworpen is aan eventuele overheidsingrepen, rechtszaken of arbitrages (met inbegrip van dergelijke procedures die, naar weten van Rabobank Groep, hangende zijn of kunnen worden ingeleid) over een periode van ten minste de voorafgaande 12 maanden, welke een invloed van betekenis kunnen hebben of in een recent verleden hebben gehad op de financiële positie of de rentabiliteit van de Rabobank Groep.

7.2 De structuur van de Rabobank Groep

Rabobank Groep is een internationale financiële dienstverlener die opereert op basis van coöperatieve principes. De Rabobank Groep is actief op het gebied van retailbanking, wholesalebanking, vermogensbeheer, leasing en vastgoed. De nadruk ligt op Allfinance-diensten in Nederland en internationaal op food en agri. De Rabobank Groep bestaat uit zelfstandige lokale Rabobanken en Rabobank Nederland, de overkoepelende organisatie, en een aantal gespecialiseerde dochterondernemingen. Rabobank Nederland is de houdstermaatschappij van een aantal gespecialiseerde dochterondernemingen in Nederland en in het buitenland.

De overkoepelende organisatie van de Rabobank Groep, Rabobank Nederland (volledige naam: Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A.), is statutair gevestigd te Amsterdam, is een coöperatie die tot stand is gekomen door de fusie van de twee grootste bankcoöperaties in Nederland en is opgericht in Nederland met een onbeperkte duur op 22 december 1970. Een coöperatie naar Nederlands recht is een samenwerkingsverband dat het statutaire doel heeft in bepaalde materiële behoeften van haar leden te voorzien. De volledige doelomschrijving is te vinden in artikel 3 van haar statuten, welke zijn opgenomen door verwijzing. Rabobank Nederland is ingeschreven bij het handelsregister van de Kamer

[*] Bron: Kadaster.
[†] Bron: eigen onderzoek van de Rabobank Groep.
[‡] Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek.
[§] Ondernemingen met een omzet tot EUR 250 miljoen. Bron: eigen onderzoek van de Rabobank Groep.
[**] Bron: eigen onderzoek van de Rabobank Groep.

van Koophandel te Utrecht, Nederland, onder nummer 30046259. Het bestuurscentrum is gevestigd aan de Croeselaan 18, 3521 CB Utrecht, Nederland. Het telefoonnummer is (030) 2160000.

Het lidmaatschap van Rabobank Nederland staat alleen open voor coöperatieve banken waarvan de statuten zijn goedgekeurd door Rabobank Nederland. Naast het lidmaatschap van Rabobank Nederland heeft iedere lokale Rabobank aandelen in Rabobank Nederland overeenkomstig artikel 15 van de statuten van Rabobank Nederland. De aandelen zijn bij uitgifte volgestort, kunnen niet worden verpand of in vruchtgebruik gegeven en kunnen niet worden vervreemd of overgedragen. De statuten voorzien in de uitgifte van nieuwe aandelen. Het besluit daartoe wordt genomen door de algemene vergadering, op een door de raad van commissarissen goedgekeurd voorstel van de raad van bestuur. Ingevolge de statuten is elke lokale Rabobank op grond van haar lidmaatschap verplicht om deel te nemen in alle toekomstige uitgiftes van aandelen. Vanaf 1 juli 2010, nadat de statuten door de algemene vergadering waren goedgekeurd op 17 juni 2010, bedraagt het totale aantal uitstaande aandelen 6.001.800 van elk EUR 1.000 per stuk. Aldus bedraagt het aandelenkapitaal van Rabobank Nederland EUR 6.002 miljoen. Op basis van een allocatieformule, welke rekening houdt met het balanstotaal, het tier 1-vermogen en de commerciële winsten van elke afzonderlijke lokale Rabobank, zijn deze aandelen onder de leden verdeeld. In 2011 is met goedkeuring van de algemene vergadering een dividend van EUR 483 miljoen uitgekeerd aan de lokale Rabobanken en naar verwachting zal in 2012 een dividend van EUR 493 miljoen worden uitgekeerd aan de lokale Rabobanken. Deze dividenduitkeringen hebben geen gevolgen voor het eigen vermogen op groepsniveau.

Alhoewel de lokale Rabobanken bepaalde aanspraken hebben ten opzichte van Rabobank Nederland, kan hun positie ten aanzien van deze aanspraken als leden van de Rabobank Groep niet worden vergeleken met de positie van aandeelhouders in een vennootschap. Indien bij gerechtelijke of buitengerechtelijke vereffening van Rabobank Nederland blijkt dat haar bezittingen ontoereikend zijn om aan haar verplichtingen te voldoen, zijn ingevolge de statuten van Rabobank Nederland de lokale Rabobanken die bij de ontbinding leden waren en de lokale Rabobanken waarvan het lidmaatschap in het daaraan voorafgaande jaar een einde heeft genomen, verplicht tot dekking van het tekort, zulks naar rato van de verhouding van het laatst vastgestelde balanstotaal. Kan op een of meer van de aansprakelijke leden of oud-leden zijn of haar aandeel in het tekort niet worden verhaald, dan zijn voor het ontbrekende de overige aansprakelijke partijen in dezelfde verhouding aansprakelijk. Ingevolge de statuten van Rabobank Nederland bedraagt de totale aansprakelijkheid van leden of oud-leden in geen geval meer dan 3% van haar laatst vastgestelde balanstotaal. Deze beperking van aansprakelijkheid ingevolge de statuten van Rabobank Nederland heeft echter geen invloed op mogelijke verplichtingen op grond van de kruislingse garantieregeling en de aansprakelijkheid onder de vereveningregelingen (zoals hieronder beschreven).

De functies van Rabobank Nederland binnen de Rabobank Groep kunnen in verschillende gebieden worden opgedeeld. Rabobank Nederland fungeert van oudsher als “centrale bank” voor de lokale Rabobanken. Een andere belangrijke taak betreft service aan de lokale Rabobanken in de vorm van ondersteuning, advies en begeleiding. Rabobank Nederland onderhandelt namens de lokale Rabobanken over rechten en gaat namens hen verplichtingen aan, vooropgesteld dat dergelijke verplichtingen voor alle lokale Rabobanken dezelfde implicaties hebben (bijvoorbeeld het aangaan van collectieve arbeidsovereenkomsten namens de lokale Rabobanken). Voorts is aan Rabobank Nederland op grond van de Wft het toezicht op de lokale Rabobanken opgedragen. Als laatste oefent Rabobank Nederland haar eigen bankbedrijf uit, zowel aanvullend op als onafhankelijk van de lokale Rabobanken en is zij de houdstermaatschappij voor de verschillende dochterondernemingen.

Op 31 december 2011 bedraagt het aantal lokale Rabobanken 139. De lokale Rabobanken zijn georganiseerd als coöperaties naar Nederlands recht waarbij alle leden worden geworven uit hun klantenkring. Op 31 december 2011 hadden de lokale Rabobanken ongeveer 1.862.000 leden. Leden van de lokale Rabobanken leveren geen kapitaalbijdragen aan de lokale Rabobanken en hebben geen recht op het eigen vermogen van de lokale Rabobanken. Leden zijn niet aansprakelijk voor de verplichtingen van de lokale Rabobanken.

Rabobank Nederland en de lokale Rabobanken alsmede bepaalde dochterondernemingen worden als een geconsolideerde entiteit behandeld voor doeleinden van wet- en regelgeving en financiële rapportage.

De kruislingse garantieregeling

De Rabobank Groep bestaat uit de lokale Rabobanken, de centrale organisatie Rabobank Nederland en haar dochters en overige deelnemingen. Diverse rechtspersonen binnen de Rabobank Groep vormen door hun onderlinge financiële verbondenheid één geheel. Er bestaat tussen deze rechtspersonen een interne verhouding van aansprakelijkstelling als bedoeld in artikel 3:111 Wft. Deze verhouding is geformaliseerd

in een interne zogeheten kruislingse garantieregeling. Deze regeling houdt in dat, als een aan de regeling deelnemende instelling een tekort aan middelen heeft om haar verplichtingen tegenover haar crediteuren na te komen, de overige deelnemers de middelen van die instelling moeten aanvullen, om haar in staat te stellen deze verplichtingen wel na te komen.

Deelnemende entiteiten binnen de Rabobank Groep zijn: Rabobank Nederland, de lokale Rabobanken, De Lage Landen International B.V., De Lage Landen Financiering B.V., De Lage Landen Trade Finance B.V., De Lage Landen Financial Services B.V., Schretlen & Co N.V., Rabohypotheekbank N.V. en Raiffeisenhypotheekbank N.V.

Voor de lokale Rabobanken gelden verscheidene vereveningregelingen als gevolg waarvan overschotten op de balans van lokale Rabobanken worden gebruikt om financiële tekorten op de balans van andere lokale Rabobanken aan te vullen.

403-Verklaring
Rabobank Nederland heeft zich conform artikel 403 van Boek 2 van het Nederlandse Burgerlijk Wetboek hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de schulden die voortvloeien uit rechtshandelingen van een aantal specifieke andere rechtspersonen uit de Rabobank Groep.

Activiteiten van Rabobank Nederland
Solvabiliteit en liquiditeit
De kruislingse garantieregeling fungeert in onderlinge samenwerking met het regelgevende en administratieve toezicht dat Rabobank Nederland uitoefent op de lokale Rabobanken. Ondanks het feit dat DNB op geconsolideerde basis toezicht houdt op Rabobank Nederland en de lokale Rabobanken, is aan Rabobank Nederland op grond van artikel 3:111 Wft de verantwoordelijkheid toegewezen om toe te zien op de naleving door de lokale Rabobanken van de toepasselijke regels op het gebied van solvabiliteit en liquiditeit. De regelgeving betreffende solvabiliteit is bedoeld om banken door middel van reserves en ingehouden winsten in staat te stellen verliezen op leningen en andere bedrijfsrisico's op te kunnen vangen. De interne normen die door Rabobank Nederland worden gehanteerd, zijn echter conservatiever dan de wettelijke regelgeving. Dit beleid vindt mede zijn grondslag in het feit dat coöperatieve banken, die geen nieuw kapitaal kunnen aantrekken door aandelen uit te geven, alleen kunnen groeien en een passende verhouding tussen de reserves en de totale verplichtingen kunnen handhaven door winst te maken. Elke lokale Rabobank waarvan de verhouding tussen de reserves en de totale verplichtingen niet voldoet aan de interne solvabiliteitsvereisten, wordt onder strenger toezicht van Rabobank Nederland geplaatst. Met name de bevoegdheden met betrekking tot de besluitvorming betreffende het verstrekken van kredieten binnen de kredietverstrekkingscriteria van de Rabobank Groep kunnen worden beperkt.

De lokale Rabobanken mogen alleen rekeningen bij Rabobank Nederland hebben. Rabobank Nederland is het enige kanaal voor het liquiditeitssurplus van elke lokale Rabobank en fungeert als centrale thesaurier van de lokale Rabobanken.

Gedragstoezicht
Ingevolge artikel 2:105 Wft is Rabobank Nederland aangemerkt door het ministerie van Financiën als een onderneming die geacht wordt over een collectieve vergunning te beschikken die zowel op haarzelf als op de lokale Rabobanken van toepassing is. Als gevolg hiervan is het toezicht door de AFM, voor wat betreft naleving van het gedragstoezicht op grond van de Wft opgedragen aan Rabobank Nederland. Rabobank Nederland speelt een centrale rol bij het toezicht op het gedrag van de lokale Rabobanken.

7.3 Corporate Governance van de Rabobank Groep

Corporate governance
In de afgelopen jaren heeft de corporate governance van organisaties in de publieke belangstelling gestaan. Vanwege de coöperatieve organisatievorm van de Rabobank kenmerkt haar corporate governance zich door een uniek systeem van "checks and balances". De leden van de zelfstandige lokale coöperatieve Rabobanken oefenen invloed uit op lokaal niveau. Op hun beurt spelen de lokale Rabobanken als leden van Rabobank Nederland een zeer belangrijke rol in de beleidsvorming binnen de Rabobankorganisatie. Uniek is bijvoorbeeld de centrale kringvergadering, die viermaal per jaar bijeenkomt. Daar klinkt de invloed van de leden, de lokale Rabobanken, door tot in nagenoeg alle strategische besluiten.

Hoewel de Nederlandse corporate governance code niet van toepassing is op de coöperatie als juridische ondernemingsvorm, stemt de corporate governance van Rabobank Nederland hiermee nagenoeg overeen. Rabobank Nederland voldoet sinds 2010 aan de Code Banken die in 2009 is vastgesteld door de Nederlandse Vereniging van Banken en van kracht werd op 1 januari 2010.

Raad van bestuur
De raad van bestuur van Rabobank Nederland is verantwoordelijk voor het besturen van Rabobank Nederland en de met haar verbonden ondernemingen. De besturing van de Rabobank Groep is gebaseerd op haar strategische uitgangspunten en in het verlengde daarvan op de samenhang tussen risico, rendement en vermogen. Dit omvat de verantwoordelijkheid voor de realisatie van de doelstellingen van de Rabobank Groep als geheel, voor het strategische beleid met het bijbehorende risicoprofiel, de resultatenontwikkeling, de voor de onderneming relevante maatschappelijke aspecten voor ondernemen, de synergie binnen de Rabobank Groep, de naleving van alle relevante wet- en regelgeving, de beheersing van de ondernemingsrisico's en de financiering van de Rabobank Groep. De raad van bestuur legt over dit alles verantwoording af aan de raad van commissarissen, de centrale kringvergadering en de algemene vergadering van Rabobank Nederland, gevormd door de leden, de lokale Rabobanken.

Krachtens de Wft en de daarop gebaseerde wetgeving en regels van toezichthouders worden eisen gesteld aan financiële instellingen. Toezicht op de soliditeit en stabiliteit – prudentieel toezicht – wordt uitgeoefend door DNB. Toezicht op ordelijke en transparante marktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en zorgvuldige behandeling van cliënten – gedragstoezicht - wordt uitgeoefend door de AFM. Deze regels met betrekking tot het toezicht vormen voor de Rabobank Groep uiteraard het kader voor de inrichting van de organisatie en de beheersing van de activiteiten.

De leden van de raad van bestuur worden voor een periode van vier jaar benoemd door de raad van commissarissen, maar hebben een arbeidscontract voor onbepaalde tijd. Herbenoemingen geschieden eveneens voor een periode van vier jaar. De raad van commissarissen kan bestuurders tevens schorsen of ontslaan. De raad van commissarissen bepaalt de bezoldiging van de leden van de raad van bestuur en legt daarover verantwoording af aan de vertrouwenscommissie uit de centrale kringvergadering. De centrale kringvergadering stelt, op voorstel van de raad van commissarissen, de uitgangspunten vast van het beloningsbeleid van de raad van bestuur. Tot slot beoordeelt de raad van commissarissen periodiek het functioneren van de raad van bestuur. De raad van bestuur is verantwoordelijk voor de goedkeuring van uitgiftes van schuldpapier door Rabobank Nederland, onder goedkeuring van de raad van commissarissen.

Raad van commissarissen
Rabobank Nederland heeft een raad van commissarissen en een raad van bestuur. De raad van commissarissen houdt toezicht op het beleid van de raad van bestuur en op de algemene gang van zaken bij Rabobank Nederland en de met haar verbonden ondernemingen. Onderdeel daarvan is het toezicht op de naleving van wettelijke, statutaire en andere relevante regels. In de praktijk betekent dit dat de realisatie van de groepsdoelstellingen, evenals de strategie, de ondernemingsrisico's, de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, het financiële verslaggevingsproces en de naleving van de wet- en regelgeving uitgebreid worden besproken en regelmatig worden getoetst. Voorts vervult de raad van commissarissen een adviserende rol voor de raad van bestuur.

De raad van commissarissen kent vijf commissies, te weten het audit, compliance & risk committee, de commissie voor coöperatieve aangelegenheden, de benoemingscommissie, de remuneratiecommissie en de beroepscommissie. Deze commissies verrichten voorbereidende en adviserende werkzaamheden ten behoeve van de raad van commissarissen.

Bij de vervulling van hun taak richten de commissarissen zich op het belang van alle stakeholders van Rabobank Nederland alsmede de met haar verbonden ondernemingen en daarbij betrekken zij ook de voor de diverse bedrijfsonderdelen relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen. Belangrijke besluiten van de raad van bestuur zijn onderworpen aan goedkeuring door de raad van commissarissen, zoals besluiten over de strategie die moet leiden tot het realiseren van de doelstellingen, over de randvoorwaarden die bij de strategie worden gehanteerd, bijvoorbeeld ten aanzien van financiële risico's en de relevante aspecten van maatschappelijk verantwoord ondernemen, over de jaarlijkse vaststelling van de beleidsplannen en de begroting, de operationele en financiële doelstellingen en over strategische samenwerking met derden, belangrijke investeringen en acquisities.

De leden van de raad van commissarissen worden benoemd door de algemene vergadering van Rabobank Nederland op voordracht van de raad van commissarissen. Daarbij hebben de raad van bestuur, de ondernemingsraad van Rabobank Nederland en de algemene vergadering elk het recht personen aan te bevelen die de raad van commissarissen in overweging kan nemen bij de voordracht voor commissarisbenoemingen. Bij de voordracht en de benoeming van commissarissen vormt onder andere het aspect onafhankelijkheid van de individuele leden een belangrijke overweging. Zelfs de schijn van belangenverstrengeling moet worden vermeden. In de profielschets voor de raad van commissarissen zijn eisen opgenomen voor zijn omvang en samenstelling, waarbij rekening is gehouden met de aard van de door Rabobank Nederland gevoerde ondernemingen en haar activiteiten, de deskundigheid en achtergrond van de commissarissen en de diversiteit in de samenstelling van de raad van commissarissen. De profielschets voor de raad van commissarissen wordt door de raad van commissarissen opgesteld in overleg met de vertrouwenscommissie uit de centrale kringvergadering en vastgesteld door de algemene vergadering. Bij de voordracht van kandidaten voor benoeming of herbenoeming wordt binnen de kaders van de profielschets specifiek rekening gehouden met de gewenste samenstelling en de in de raad vertegenwoordigde competenties.

De vertrouwenscommissie uit de centrale kringvergadering bepaalt de bezoldiging van de commissarissen en heeft bovendien inspraak in de profielschets van de leden van de raad van commissarissen.

De raad van commissarissen evalueert onder leiding van de voorzitter doorlopend het eigen collectieve functioneren en dat van de afzonderlijke commissies en individuele commissarissen. Er worden regelmatig initiatieven ontplooid om de kennis van de commissarissen op diverse vlakken up-to-date te houden dan wel te vergroten.

Ledeninvloed
Omdat de Rabobank een coöperatie is, heeft zij in tegenstelling tot (beurs)vennootschappen geen aandeelhouders maar leden. De lokale coöperatieve Rabobanken zijn lid van de coöperatie Rabobank Nederland en spelen daardoor een belangrijke rol bij het functioneren van de governance van Rabobank Nederland. Een belangrijk element daarbij is de open en transparante cultuur met een duidelijke verantwoording over het gevoerde bestuur, het gehouden toezicht en de beoordeling daarvan. De invloed en zeggenschap van de lokale Rabobanken manifesteren zich via vertegenwoordiging in twee organen: de centrale kringvergadering en de algemene vergadering. De lokale Rabobanken kunnen volgens een verdeelsleutel die periodiek door de raad van bestuur wordt geactualiseerd hun stem uitbrengen in de algemene vergadering en via getrapte vertegenwoordiging in de centrale kringvergadering.

Centrale kringvergadering
De lokale Rabobanken zijn geografisch georganiseerd in twaalf kringen, die elk een bestuur van zes personen hebben. De kringbesturen vormen gezamenlijk de centrale kringvergadering (CKV), die viermaal per jaar in Utrecht bijeenkomt. Voorafgaand aan iedere CKV hebben de banken die tot een kring behoren overleg in hun kringvergaderingen over de agendapunten. De leden van de lokale Rabobanken worden dus via de vertegenwoordiging van de lokale bestuurs- en toezichtorganen in de kringbesturen ook vertegenwoordigd in de CKV, zij het zonder last of ruggespraak. De meerderheid van de kringbesturen en dus ook van de CKV bestaat uit door de lokale leden gekozen personen die vanuit hun betrokkenheid bij de Rabobankorganisatie deze rol willen vervullen.

De CKV is onder andere bevoegd regels vast te stellen die bindend zijn voor alle lokale Rabobanken. Ook stelt de CKV de strategie van de Rabobank Groep vast. Deze beschrijft de uitgangspunten van het door de raad van bestuur te voeren beleid en is daardoor in hoge mate bepalend voor de koers van de Rabobank Groep. Voorts keurt de CKV de begroting goed van de activiteiten die Rabobank Nederland verricht ten behoeve van de lokale Rabobanken. In de CKV vinden indringende inhoudelijke discussies plaats. Deze zijn niet alleen ingegeven door de specifieke taken en bevoegdheden van de CKV, maar ook door het streven naar commitment van de lokale Rabobanken en consensus tussen de lokale Rabobanken en Rabobank Nederland. Ten slotte brengt de centrale kringvergadering voorafgaand advies uit aan de lokale Rabobanken over alle onderwerpen die voor de algemene vergadering zijn geagendeerd. De verantwoording over het beleid die Rabobank Nederland in de CKV aan haar leden aflegt, gaat aanmerkelijk verder dan de verantwoording die een beursgenoteerde naamloze vennootschap gewoonlijk aflegt aan haar aandeelhouders. Door de bijzondere relatie tussen Rabobank Nederland en haar leden is de opkomst bij de CKV nagenoeg honderd procent. Om slagvaardig te kunnen optreden, heeft de CKV uit haar midden drie commissies benoemd die belast zijn met specifieke taken. De vertrouwenscommissie adviseert over benoemingen in de raad van commissarissen, stelt de hoogte van de vergoeding van de raad van commissarissen vast en beoordeelt de toepassing van het remuneratiebeleid door de raad van

commissarissen. De CKV-coördinatiecommissie stelt de CKV-agenda vast en toetst de te agenderen stukken aan formele vereisten. De commissie voor spoedzaken adviseert in spoedeisende, koersgevoelige en/of vertrouwelijke gevallen over majeure (des)investeringen namens de CKV aan de raad van bestuur.

Algemene vergadering
De algemene vergadering is het orgaan waarin alle lokale Rabobanken, als leden van Rabobank Nederland, directe zeggenschap kunnen uitoefenen. De algemene vergadering behandelt belangrijke onderwerpen zoals vaststelling van de jaarrekening, statutenwijzigingen en benoeming van de leden van de raad van commissarissen. De CKV brengt voorafgaand aan de Algemene Vergadering advies uit met betrekking tot alle agendapunten. Deze procedure waarborgt dat voor de Algemene Vergadering deze onderwerpen in details zijn besproken op lokaal, regionaal en centraal niveau. Dankzij de bijzondere relatie tussen Rabobank Nederland en haar leden wordt de Algemene Vergadering doorgaans door alle deelnemers bijgewoond.

Lokale Rabobanken
Corporate governance bij de lokale Rabobanken
Medio 2010 heeft de algemene vergadering van Rabobank Nederland besloten om de verschillende bestuursmodellen die aan de lokale Rabobanken naar keuze ter beschikking stonden (partnershipmodel en directiemodel), te vervangen door één nieuw bestuursmodel: het Rabo-model. In 2011 stapt elke lokale Rabobank via statutenwijziging over op dit model. Ook in het Rabo-model zijn effectieve ledeninvloed en -zeggenschap gewaarborgd, zodat de besturing van de lokale Rabobanken niet alleen op een adequate en professionele, maar bovendien op een bij de coöperatieve cultuur passende wijze wordt ingevuld. Bij alle lokale Rabobanken hebben de leden (onder andere via de ledenraad) belangrijke statutaire bevoegdheden, zoals het vaststellen van de jaarrekening, het wijzigen van de statuten, het benoemen van commissarissen en het verlenen van decharge. In dit kader wordt aan de leden verantwoording afgelegd over het gevoerde bestuur en het gehouden toezicht.

Partnershipmodel
In het partnershipmodel heeft de lokale Rabobank een bestuur, bestaande uit door en uit de leden gekozen personen en een algemeen directeur die door de raad van commissarissen wordt benoemd. De algemeen directeur houdt zich primair bezig met de dagelijkse leiding van het bankbedrijf. De raad van commissarissen oefent toezicht uit op het bestuur. Banken met een partnershipmodel kunnen desgewenst een ledenraad instellen en hebben altijd een algemene vergadering.

Directiemodel
In het directiemodel heeft de lokale Rabobank een door de raad van commissarissen benoemde meerhoofdige directie, die functioneert onder toezicht van de raad van commissarissen. Er zijn geen door en uit de leden gekozen bestuurders meer, zoals in het partnershipmodel.

Rabo-model
Een lokale Rabobank met het Rabo-model als besturingsmodel heeft een met goedkeuring van Rabobank Nederland door de lokale raad van commissarissen benoemde meerhoofdige directie, bestaande uit bancaire professionals. De directie functioneert onder toezicht van de Lokale raad van commissarissen en is verantwoordelijk voor het besturen van de lokale Rabobank. In het Rabo-model is bij elke lokale Rabobank een ledenraad ingesteld, om de ledenzeggenschap en de ledeninvloed stevig en structureel te verankeren. De ledenraad stelt onder meer de jaarrekening vast, kan de statuten wijzigen, een fusie goedkeuren en benoemt de leden van de raad van commissarissen. Een ledenraad is een afvaardiging van het totale ledenbestand, die door en uit de leden wordt gekozen en daarmee een afspiegeling is van de samenstelling van de leden. Vanaf medio 2010 vervangt geleidelijk aan het Rabo-model het Directiemodel en het Partnershipmodel.

Ledenraad
Om de ledenzeggenschap en ledeninvloed stevig en structureel te verankeren, stellen banken met het Rabo-model en met het directiemodel een ledenraad in. Banken met het partnershipmodel kunnen er voor kiezen een ledenraad in te stellen. De ledenraad is een afvaardiging van het totale ledenbestand die door en uit de leden wordt gekozen. De ledenraad neemt de bevoegdheden van de algemene vergadering van leden grotendeels over en zorgt daarnaast voor het bevorderen en structureren van de ledeninvloed en de ledenbetrokkenheid. De algemene vergadering blijft bestaan, maar beslist alleen nog over majeure kwesties die het voortbestaan van de lokale Rabobank raken.

Medezeggenschap binnen de Rabobank Groep
De Rabobank hecht veel waarde aan het overleg met de verschillende werknemersvertegenwoordigingen. Medezeggenschap van werknemers binnen de Rabobank Groep is op diverse niveaus vormgegeven. Voor zaken die de onderneming van Rabobank Nederland betreffen, is de ondernemingsraad van Rabobank Nederland ingesteld. Dochterondernemingen als Robeco, De Lage Landen, Orbay en Rabo Vastgoedgroep hebben elk hun eigen ondernemingsraad die bevoegd is tot het overleg over zaken die deze ondernemingen betreffen. Daarnaast heeft ook iedere lokale Rabobank een eigen ondernemingsraad om te overleggen over de zaken die de betreffende lokale Rabobank aangaan. De Groepsondernemingsraad Aangesloten Banken (GOR AB) is een op de coöperatieve structuur geënt medezeggenschapsorgaan dat op centraal niveau de belangen van de medewerkers van de lokale Rabobanken vertegenwoordigt in vraagstukken die alle of een meerderheid van de lokale Rabobanken aangaan. De GOR AB is betrokken bij (beleids)ontwikkelingen van thema's van algemene, financieel-economische, organisatorische of sociale aard. Als er sprake is van een in de Wet op de ondernemingsraden omschreven voorgenomen besluit dat gevolgen heeft voor de meerderheid van de lokale Rabobanken, oefent de GOR AB het instemmings- of adviesrecht uit in plaats van de ondernemingsraden van de lokale Rabobanken. Tevens kent de Rabobank Groep een overleg met werknemers op Europees niveau, de European Working Group (EWG). Hierin zijn werknemers van Rabobankvestigingen uit de lidstaten van de Europese Unie vertegenwoordigd. In ieder geval tweemaal per jaar wordt met de raad van bestuur overlegd over ontwikkelingen binnen de Rabobank Groep. De rol van de nationale medezeggenschapsorganen wordt hierdoor niet aangetast.

Nederlandse corporate governance code
Hoewel Rabobank Nederland hiertoe vanwege haar coöperatieve structuur niet verplicht is, leeft Rabobank Nederland de Nederlandse corporate governance code op vrijwillige basis na. Mede vanwege haar coöperatieve structuur wijkt Rabobank Nederland op enkele punten van de Nederlandse corporate governance code af.

Code Banken
Op 9 september 2009 is de Code Banken voor de Nederlandse banken verbindend vastgesteld door het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Banken in reactie op het rapport "Naar herstel van vertrouwen" van de Adviescommissie Toekomst Banken. Rabobank Nederland heeft in 2010 haar governance in overeenstemming gebracht met de Code Banken, nadat hiertoe in 2009 al voorbereidende stappen waren gezet. Slechts in één tijdelijk geval is sprake van een afwijking, die overeenkomstig het "pas toe of leg uit"-beginsel wordt uitgelegd. Dit betreft de bepaling inzake de ontslagvergoeding. Voor leden van de raad van bestuur die voor 1 januari 2010 zijn aangesteld wordt bij ontslag een ontslagvergoeding gegeven waarvan de hoogte is gebaseerd op de kantonrechtersformule. Dit is vastgelegd in eerder gemaakte afspraken met de betreffende leden van de raad van bestuur en betreft een afwijking van de desbetreffende bepaling van de Code Banken. Voor nieuwe leden van de raad van bestuur zal worden voldaan aan het principe van de Code Banken inzake de ontslagvergoeding.

Beheersing financiële verslaggeving
De Rabobank Groep streeft voortdurend naar verbetering van de corporate governance en de interne beheersing. Doel daarbij is een open, transparante cultuur van verantwoording over het gevoerde beleid en het uitgeoefende toezicht, en het houden van gelijke tred met toonaangevende, internationaal gehanteerde standaarden.

In het licht van het voorgaande heeft de Rabobank Groep op vrijwillige basis haar beheersing van de financiële verslaggeving ingericht op een wijze die vergelijkbaar is met de manier waarop in de Verenigde Staten gevestigde bedrijven Sarbanes-Oxley 404 plegen toe te passen. Hiertoe bestaat geen verplichting want de Rabobank Groep is niet geregistreerd bij de Amerikaanse Securities and Exchange Commission en daarom niet onderworpen aan de daarvoor geldende regelgeving en het bijbehorende toezicht. De Rabobank Groep is van mening dat interne beheersing van de financiële verslaggeving de effectiviteit van de financiële verslaggeving verbetert en mogelijkheden biedt om eventuele tekortkomingen eerder te identificeren en op te lossen. Dit leidt tot een betere kwaliteit van de financiële verslaggeving van de Rabobank Groep.

Interne beheersingsmaatregelen
De Rabobank Groep hanteert interne beheersingsmaatregelen om te waarborgen dat met een redelijke mate van zekerheid:

- transacties zodanig worden vastgelegd dat de jaarrekening kan worden opgemaakt in overeenstemming met IFRS, en dat inkomsten en uitgaven slechts worden verantwoord met de goedkeuring van het management;

- ongeoorloofde verwerving, gebruik of verkoop van activa die van materiële betekenis zouden kunnen zijn voor de jaarrekening, wordt voorkomen c.q. ontdekt.

Het interne beheersingskader van de Rabobank Groep is gebaseerd op het raamwerk van de "Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission" (COSO). Zoals opgenomen in de verklaring bij de jaarrekening is de raad van bestuur van mening dat de interne beheersings- en controlesystemen toereikend en doeltreffend zijn en een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Leden van de raad van commissarissen en raad van bestuur

Raad van commissarissen van Rabobank Nederland
De onderstaande personen, die allen hun woonplaats in Nederland hebben, zijn benoemd tot leden van de raad van commissarissen respectievelijk de raad van bestuur van Rabobank Nederland.

Naam	**Geboren**	**Jaar van benoeming***	**Periode loopt af**	**Nationaliteit**
Lense (L.) Koopmans, voorzitter	1943	2002	2013	Nederlandse
Antoon (A.J.A.M.) Vermeer, vice-voorzitter	1949	2002	2014	Nederlandse
Irene (I.P.) Asscher-Vonk	1944	2009	2013	Nederlandse
Bernard (B.) Bijvoet	1940	2002	2012	Nederlandse
Tom (A.) de Bruijn	1953	2009	2013	Nederlandse
Wout (W.) Dekker	1956	2010	2012	Nederlandse
Louise (L.O.) Fresco	1952	2006	2014	Nederlandse
Leo (S.L.J.) Graafsma	1949	2010	2014	Nederlandse
Erik (E.A.J.) van de Merwe	1950	2010	2012	Nederlandse
Marinus (M.) Minderhoud	1946	2002	2014	Nederlandse
Martin (M.J.M.) Tielen	1942	2002	2013	Nederlandse
Cees (C.P.) Veerman	1949	2007	2015	Nederlandse

De heer prof.em.dr. L. Koopmans (Lense)

Geboortedatum	17 juni 1943
Beroep	Professioneel commissaris Oud-hoogleraar Erasmus Universiteit Rotterdam Emeritus hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen
Hoofdfuncties	Voorzitter raad van commissarissen Rabobank Nederland Voorzitter bestuur Stichting TBI
Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Voorzitter raad van commissarissen Siers Groep B.V. - Voorzitter raad van commissarissen Arriva Nederland B.V. - Voorzitter raad van commissarissen TSS B.V. - Vice-voorzitter raad van commissarissen KIWA N.V. *Overige nevenfuncties:* - Lid bestuur Stichting Administratiekantoor Unilever N.V. - Vice-voorzitter raad van toezicht Universitair Medisch Centrum Groningen - Voorzitter raad van toezicht Fries Museum en Princessehof
Tijdstip eerste benoeming in de	Juni 2002 (van juni 1996 tot juni 2002 lid van de Raad van Beheer)

* Door aanpassing van de organisatiestructuur van Rabobank Nederland in 2002, is de toenmalige raad van toezicht vervangen door de raad van commissarissen, waardoor het jaar van benoeming voor sommige commissarissen wordt weergegeven als 2002, ook al hadden ze voordien al zitting in de raad van toezicht.

raad van commissarissen	
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2009 – juni 2013

De heer ing. A.J.A.M. Vermeer (Antoon)

Geboortedatum	21 oktober 1949
Beroep	Professioneel bestuurder / commissaris
Hoofdfuncties	Lid maatschap melkveehouderijbedrijf
Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Vice-voorzitter raad van commissarissen Rabobank Nederland - Voorzitter raad van commissarissen VION N.V. - Lid raad van commissarissen Achmea B.V. *Overige nevenfuncties:* - Lid curatorium van de ZLTO leerstoel Food, Farming and Agribusiness, Universiteit van Tilburg - Voorzitter Raad van Toezicht Stichting HAS, Den Bosch - Voorzitter Raad voor het Landelijk Gebied
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2002
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2010 – juni 2014

Mevrouw prof.em.mr. I.P. Asscher-Vonk (Irene)

Geboortedatum	5 september 1944
Beroep	Professioneel commissaris
Hoofdfuncties	Emeritus hoogleraar Radboud Universiteit
Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Lid raad van commissarissen van Rabobank Nederland - Lid raad van commissarissen KLM - Lid raad van commissarissen Arriva Nederland - Lid raad van commissarissen Philip Morris Holland - Lid raad van commissarissen TBI *Overige nevenfuncties:* - Voorzitter Bisschoppelijk Scheidsgerecht - Voorzitter Landelijke Geschillencommissie Scholen
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2009
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2009 – juni 2013

De heer ir. B. Bijvoet (Bernard)

Geboortedatum	12 april 1940
Beroep	Professioneel commissaris
Hoofdfuncties	Geen

Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Lid raad van commissarissen Rabobank Nederland - Lid raad van commissarissen Achmea B.V. - Voorzitter raad van commissarissen A-ware Food Group te Lopik
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2002
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2008 – juni 2012

De heer A. de Bruijn (Tom)

Geboortedatum	9 juli 1953
Beroep	- Ondernemer - Professioneel bestuurder / toezichthouder
Hoofdfuncties	Snijbloemen- en kamerplantenteler
Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Lid raad van commissarissen van Rabobank Nederland *Overige nevenfuncties:* - Waarnemend bestuurslid Vereniging Achmea - Voorzitter Programma Adviescommissie Glastuinbouwonderzoek (productschap tuinbouw) - Lid Bestuur Stichting Innovatie Glastuinbouw Nederland - Voorzitter Coöperatieve Telersvereniging FresQ - Lid Bestuur Dutch Produce Association (sectorvereniging van afzetorganisaties in groente, fruit en paddestoelen in Nederland)
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2009
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2009 – juni 2013

De heer ir. W. Dekker (Wout)

Geboortedatum	10 november 1956
Beroep	Professioneel bestuurder
Hoofdfuncties	Chief Executive Officer / Voorzitter Raad van Bestuur Nutreco N.V.
Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Lid raad van commissarissen Rabobank Nederland - Lid raad van commissarissen (tevens lid audit committee, lid remuneratie commissie) Macintosh Retail Group N.V. *Overige nevenfuncties:* - Lid Taskforce Biodiversiteit & Natuurlijke Hulpbronnen - Lid Adviesraad Uitgevende Instellingen NYSE Euronext Amsterdam
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2010
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van	Juni 2010 – juni 2012

commissarissen

Mevrouw prof.dr.ir. L.O. Fresco (Louise)

Geboortedatum	11 februari 1952
Beroep	- Professioneel bestuurder - Hoogleraar
Hoofdfuncties	- Universiteitshoogleraar Universiteit van Amsterdam
Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Lid raad van commissarissen Rabobank Nederland - Niet-uitvoerend bestuurder, Unilever N.V./Unilever PLC *Overige nevenfuncties:* - Kroonlid Sociaal Economische Raad (SER) - Distinguished Professor Wageningen Universiteit - Lid Comité van Aanbeveling Universitair Asielfonds - Vice-voorzitter van de Raad van Toezicht van de United Nations University in Tokyo - Lid Koninklijke Hollandsche Maatschappij voor de Wetenschappen - Lid KNAW (Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen) - Lid Spaanse Academie van Ingenieurswetenschappen en Zweedse Academie van Landbouw- en Bosbouwwetenschappen - Lid Adviesraad Wereldvoedselprijs (World Food Prize) - Lid bestuur Erasmusprijs - Lid bestuur van het Concertgebouworkest - Lid voormalige Deltacommissie - Lid Trilateral Commission - Columnist NRC Handelsblad www.louiseofresco.com
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2006
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2010 – juni 2014

De heer S.L.J. Graafsma RA (Leo)

Geboortedatum	29 maart 1949
Voormalig beroep	Accountant / partner accountantskantoor
Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	- Plaatsvervangend lid Accountantskamer ingesteld bij de Wet Tuchtrechtspraak Accountants
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	September 2010
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	September 2010 – juni 2014

De heer drs. E.A.J. van de Merwe (Erik)

Geboortedatum	30 december 1950
Beroep	- Adviseur - Professioneel bestuurder en commissaris
Hoofdfuncties	Commissaris

Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Lid raad van commissarissen Rabobank Nederland - Voorzitter raad van commissarissen Fornix Biosciences N.V. - Voorzitter raad van commissarissen en audit committee Staalbankiers N.V. - Voorzitter raad van commissarissen en audit committee Achmea Bank Holding N.V. - Voorzitter raad van commissarissen Welke Beheer N.V. - Lid raad van commissarissen en voorzitter audit committee Achmea B.V. *Overige nevenfuncties:* - Non-executive voorzitter GWK Travelex N.V. - Lid bestuur Vereniging Achmea - Lid bestuur curatorium postdoctorale studie Corporate Compliance, Vrije Universiteit Amsterdam - Lid raad van toezicht en voorzitter audit committee Nederlandse Brandwonden Stichting - Lid raad van advies Euro Tissue Bank - Lid raad van advies IIA - Lid arbitration committee DSI - Jurylid Sijthoff Award
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2010
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2010 – juni 2012

De heer M. Minderhoud (Marinus)

Geboortedatum	13 september 1946
Beroep	Geen
Hoofdfuncties	Geen
Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Lid raad van commissarissen Rabobank Nederland - Vice-chairman Supervisory Board Achmea B.V. - Voorzitter raad van commissarissen Agis Zorgverzekeringen N.V. - Chairman Vodafone International Holdings B.V. - Chairman Vodafone Europe B.V.
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2002
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2007 – juni 2014

De heer prof.h.c.dr.ir. M.J.M. Tielen (Martin)

Geboortedatum	22 september 1942
Beroep	Emeritus Hoogleraar Universiteit Utrecht
Hoofdfuncties	Geen
Nationaliteit	Nederlandse

Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Lid raad van commissarissen Rabobank Nederland *Overige nevenfuncties:* - Voorzitter Evaluatie Team EAEVE t.b.v. Faculteit Diergeneeskunde, Afyon, Turkije - Voorzitter Stichting Stimulering Agrarisch Onderwijs en Praktijk - Voorzitter Stichting Prof. Tielen Fonds - Waarnemend bestuurslid Vereniging Achmea - Professor Honoris Causa aan de University of Environmental and Life Sciences in Wroclaw
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2002
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2009 – juni 2013

De heer prof.dr. C.P. Veerman (Cees)

Geboortedatum	8 maart 1949
Beroep	- Hoogleraar - Professioneel bestuurder / commissaris
Hoofdfuncties	- CEO Bracamonte B.V. Groesbeek - Hoogleraar Universiteit van Tilburg en Wageningen Universiteit, aandachtsgebied duurzame plattelandsontwikkeling vanuit Europees perspectief - Akkerbouwer
Nationaliteit	Nederlandse
Nevenfuncties	*Commissariaten:* - Lid raad van commissarissen Rabobank Nederland - Voorzitter raad van commissarissen USG People N.V. - Voorzitter raad van commissarissen Koninklijke Reesink N.V. - Lid raad van commissarissen DHV Holding B.V. - Lid raad van commissarissen Barenbrug B.V. - Lid raad van commissarissen Ziekenhuis Ikazia Rotterdam - Lid raad van commissarissen Prominent - Lid raad van commissarissen KDS - Voorzitter raad van toezicht Kennis voor Klimaat - Voorzitter raad van toezicht Deltares *Overige nevenfuncties:* - Voorzitter Deltacommissie (2008) - Voorzitter Commissie Toekomst bestendig Hoger Onderwijsstelsel - Voorzitter Projectcommissariaat Noord Zuid Lijn - Voorzitter Raad van Toezicht Roosevelt Academy - Voorzitter Raad van Advies Dutch Delta Academy - Lid algemeen bestuur NWO
Tijdstip eerste benoeming in de raad van commissarissen	Juni 2007
Lopende termijn waarvoor benoemd in de raad van commissarissen	Juni 2007 – juni 2015

Raad van bestuur van Rabobank Nederland

Naam	Geboren	Jaar aangesteld	Nationaliteit
Piet (P.W.) Moerland, Voorzitter	1949	2003 (en in 2009 als voorzitter)	Nederlandse
Bert (A.) Bruggink	1963	2004	Nederlandse
Berry (B.J.) Marttin	1965	2009	Nederlandse en Braziliaanse
Sipko (S.N.) Schat	1960	2006	Nederlandse
Piet (P.J.A.) van Schijndel	1950	2002	Nederlandse
Gerlinde (A.G.) Silvis	1959	2009	Nederlandse

Piet (P.W.) Moerland: Dhr. Moerland werd op 1 januari 2003 benoemd tot lid van de raad van bestuur van Rabobank Nederland en werd per 1 juli 2009 benoemd tot voorzitter van de raad van bestuur van Rabobank Nederland. Dhr. Moerland is verantwoordelijk voor Audit Rabobank Group en de directoraten Toezicht en Juridische en Fiscale Zaken. Verder heeft hij als aandachtsgebieden Kennis en Economisch Onderzoek en Communicatie. Na zijn doctoraal en zijn proefschrift op het gebied van Economie aan de Erasmus Universiteit van Rotterdam in 1978, werkte dhr. Moerland bij de Centrale Groep Staf van Rabobank Nederland van 1979 tot 1980. Daarna werkte Dhr. Moerland als hoogleraar Bedrijfskunde (in het bijzonder de economische aspecten) aan de universiteit van Groningen van 1981 tot 1987 en als hoogleraar Bedrijfseconomie (in het bijzonder ondernemingsfinanciering) en als hoogleraar Corporate Governance aan de universiteit van Tilburg van 1988 tot 2002. Dhr. Moerland is lid van de raad van commissarissen van Rabohypotheekbank en lid van de aandeelhoudersraad van Rabo Development B.V. Buiten de Rabobank Groep bekleedt dhr. Moerland de functies van voorzitter van de European Association of Co-operative Banks (Groupement), lid van de Board of Directors International Raiffeisen Union (IRU), bestuurslid van de Nationale Coöperatieve Raad voor Land- en tuinbouw (NCR) en lid van het algemeen bestuur van de Bach Vereniging.

Bert (A.) Bruggink: Dhr. Bruggink werd op 15 november 2004 benoemd tot Chief Financial Officer van de raad van bestuur van Rabobank Nederland. Dhr. Bruggink is verantwoordelijk voor Control Rabobank Group, Kredietrisicomanagement, Group Risk Management, Treasury, Centrale Thesaurie en Bijzonder Beheer Rabobank Nederland. Dhr. Bruggink kwam in 1986 bij de Rabobank Groep. Na verschillende functies bij Finance & Control bij de Rabobank Groep, werd hij benoemd tot hoofd van Finance & Control Rabobank International (1994-1998) en Groep Finance Director Rabobank Groep (1998-2004). Als Chief Financial Officer vervult dhr. Bruggink verschillende additionele functies. Hij is lid van de raden van commissarissen van Rabohypotheekbank, IPB Holding B.V., Rabo Herverzekeringsmaatschappij N.V., Robeco, de Nederlandse Financierings Maatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO), Friesland Bank N.V. en Rabo Wielerploegen B.V. Dhr. Bruggink is voorzitter van het bestuur van Rabobank Pensioenfonds en lid van de directie van Rabo Groei Sparen B.V. Voorts is dhr. Bruggink lid van de raad van commissarissen van ROVA, lid van de raad van toezicht van Windesheim en hoogleraar aan de Universiteit van Twente.

Berry (B.J.) Marttin: Dhr. Marttin werd op 1 juli 2009 benoemd als lid van de raad van bestuur van Rabobank Nederland. Dhr. Marttin is verantwoordelijk voor het Internationaal retailnetwerk, Regionale internationale operations, Internationaal risicomanagement en Rabo Development. Dhr. Marttin werkt sinds 1990 voor de Rabobank Groep. Kort na zijn studie bedrijfskunde in Brazilië ging hij voor de Rabobank Groep als internationaal management trainee aan de slag. In de ruim veertien jaar dat hij voor Rabobank International op verschillende continenten en in diverse functies heeft gewerkt, deed hij ervaring op als internationaal bankier in zowel het wholesale- als retailbedrijf. Na meerdere functies in Brazilië werd dhr. Marttin op Curaçao senior marketing medewerker. In 1997 vervolgde hij zijn loopbaan als Head International Corporates in Hong Kong, waar hij een team van accountmanagers grootzakelijke relaties aanstuurde. Vier jaar later ging hij naar Indonesië als Head Risk Management. Vervolgens was hij plaatsvervangend General Manager Rural Banking in Australië en Nieuw Zeeland. Vóór zijn benoeming als lid van de raad van bestuur van Rabobank Nederland bekleedde hij de functie van directievoorzitter van Rabobank Amsterdam. Dhr. Marttin is voorzitter van de Stichting Toezicht Interne Markt Rabo Extra Ledenobligaties en lid van de raden van commissarissen van Rabohypotheekbank en De Lage Landen. Dhr. Marttin is lid van de directie van Rabobank International Holding en bestuurslid van RI Investments Holding B.V. en voorzitter van de aandeelhoudersraad van Rabo Development B.V. Dhr. Marttin is lid van de Steering Committee Unico Banking Group, vice-voorzitter van de American

Chamber of Commerce in Nederland, lid van de Dutch Trade Board, lid van de Amsterdamse Klimaatraad, lid van de Raad van Toezicht van Universiteit Wageningen, lid van de raad van commissarissen van het Initiatief Duurzame Handel, voorzitter van de Adviesraad van de Universiteit van Amsterdam en lid van de adviesraad van JINC.

Sipko (S.N.) Schat: Dhr. Schat werd op 1 juli 2006 benoemd als lid van de raad van bestuur van Rabobank Nederland. Dhr. Schat is verantwoordelijk voor Wholesale Clients bij Rabobank International en geeft leiding aan het Wholesale managementteam. Onder zijn verantwoordelijkheid vallen: Wholesale Clients Nederland, Wholesale Clients International, Professional Products en Global Financial Markets. Dhr. Schat bekleedde de functie van in-house counsel bij Rabobank Nederland tussen 1985 en 1990. Dhr. Schat was senior manager Structured Finance bij Rabobank Nederland tussen 1990 en 1995, hoofd Corporate Finance van Rabobank Ireland Plc tussen januari 1994 en december 1994, hoofd Structured Finance Europe tussen 1995 en 1999 en hoofd Corporate Finance van Rabobank International tussen 1999 en 2002. Dhr. Schat bekleedde tevens de functies van Head Corporate Finance (wereldwijd), lid van de raad van commissarissen van Rabobank Ireland Plc en directielid van Rabo Merchant Bank N.V. Hij werd in april 2002 verantwoordelijk voor Noord en Zuid Amerika en vanaf september 2004 verantwoordelijk voor Corporate Finance, Trade Finance, Private Equity en Corporate Advisory. Hij is tevens lid van de raden van commissarissen van Rabo Bouwfonds Holding N.V, Rabo Vastgoedgroep, Rabohypotheekbank, Sarasin, Rabo Real Estate en Rothschilds Continuation Holding AG. Dhr. Schat is lid van de directie van Rabobank International Holding en bestuurslid van RI Investments Holding B.V. Voorts vervult hij namens de Rabobank een aantal externe functies, te weten: lid Adviesraad Uitgevende Instellingen (Euronext), lid algemeen bestuur Ondernemingsorganisatie VNO-NCW en lid Steering Committee Unico Banking Group en lid van de Adviesraad Executive Master of Business Valuation Rijksuniversiteit Groningen.

Piet (P.J.A.) van Schijndel: Dhr. Van Schijndel werd op 1 december 2002 benoemd als lid van de raad van bestuur van Rabobank Nederland. Dhr. Van Schijndel is verantwoordelijk voor Particulieren, Private Banking en Groep ICT. Dhr. Van Schijndel bekleedde van 1975 tot 1977 de functie organisatie adviseur bij Rabobank Nederland. Van 1977 tot 1979 was dhr. van Schijndel hoofd Administratie Verzekeringen. Van 1979 tot 1983 was dhr. Van Schijndel lid van het Staf Directoraat Verzekeringen. Daarna werd hij van 1983 tot 1986 plaatsvervangend hoofd en van 1986 tot 1990 hoofd van het Directoraat Verzekeringen en Reizen, vice-voorzitter van de raad van bestuur van Interpolis van 1990 tot 1998 en voorzitter van de raad van bestuur van Interpolis van 1998 tot 2002. Dhr. Van Schijndel is voorzitter van de raden van commissarissen van Rabohypotheekbank, De Lage Landen, Obvion en Friesland Bank N.V. en vice-voorzitter van de raad van commissarissen van Robeco. Verder is dhr. Van Schijndel bestuurslid van de Nederlandse Vereniging van Banken, bestuurslid van het Nederlandse Rode Kruis, lid van de raad van commissarissen van CSU, lid van de raad van toezicht van het St. Elisabeth Ziekenhuis Tilburg, voorzitter van de raad van advies TelewerkForum, lid van de raad van advies van de Faculteit Industrial Engineering & Innovation Sciences TU Eindhoven, vice-voorzitter van het Rode Kruis afdeling Oisterwijk-Haaren en voorzitter van de Stichting Vrienden van het Oisterwijks Orkest.

Gerlinde (A.G.) Silvis: Mw. Silvis werd op 1 juli 2009 benoemd als lid van de raad van bestuur van Rabobank Nederland. Mw. Silvis is verantwoordelijk voor Bedrijven, Bedrijfsmanagement, Coöperatie, Bestuur & Duurzaamheid en Human Resources. Mw. Silvis werkt sinds 1984 voor Rabobank. Tijdens haar studie is ze als management trainee voor Rabobank Nederland gaan werken. Vervolgens vervulde zij functies binnen het effectenbedrijf, het directoraat Internationaal Betalingsverkeer en Rabofacet. Als hoofd Bestuurszaken was ze nauw betrokken bij het fusieproces van de lokale Rabobanken. Vóór haar benoeming als lid van de raad van bestuur van Rabobank Nederland stond ze aan het hoofd van het directoraat Management en Talentontwikkeling (MTO) en was ze verantwoordelijk voor de samenvoeging van de directoraten Personeel en Management & Talentontwikkeling tot één directoraat Human Resources dat voor de gehele Rabobank Groep de integrale HR-ondersteuning verzorgt. Mw. Silvis is voorzitter van het bestuur van de Stichting Garantiefonds Rabobanken, de Stichting Waarborg Rabobank en van de Stichting Toezicht Interne Markt Rabobank Ledencertificaten. Mw. Silvis is tevens lid van het bestuur van de Rabobank Foundation lid van de raden van commissarissen van Rabohypotheekbank en De Lage landen. Buiten de Rabobank vervult zij de functies van bestuurslid van de Nederlandse Vereniging van Banken, bestuurslid van het Holland Financial Centre, lid van de INSEAD Dutch Council, lid van de raad van toezicht van Koninklijke Kentalis Zorggroep en lid van de raden van toezicht van Stadsschouwburg Amsterdam en de Amsterdam Institute of Finance.

De raad van commissarissen en de raad van bestuur zijn gevestigd in het bestuurscentrum van Rabobank Nederland te Croeselaan 18, 3521 CB Utrecht, Nederland.

Er zijn geen potentiële belangenconflicten tussen de plichten van de leden van de raad van bestuur en van de raad van commissarissen van Rabobank Nederland jegens Rabobank Nederland en hun eigen belangen en/of andere plichten.

7.4 Regulering

Algemeen overzicht
Rabobank Nederland is een bank, ingericht conform de Nederlandse wetgeving. De belangrijkste Nederlandse toezichtwet die van toepassing is op Rabobank Nederland, is de Wft waarin is vastgelegd op welke wijze toezicht wordt uitgeoefend op Rabobank Nederland door DNB, de AFM en het ministerie van Financiën. Rabobank Nederland en de verschillende onderdelen van de Rabobank Groep zijn tevens onderworpen aan bepaalde regelgeving vanuit de Europese Unie ("EU"), welke aanzienlijke invloed heeft op de regulering van de Rabobank Groep voor het bankbedrijf, vermogensbeheer en broker-dealeractiviteiten in de EU alsmede de regulering en het beheer door de nationale toezichthoudende instanties van de verschillende landen waarin de Rabobank Groep zaken doet.

Baselse Standaarden
Het Basels Comité van de Bank voor Internationale Betalingen/Bank of International Settlements (BIB/BIS) ontwikkelt internationale richtlijnen voor solvabiliteit, gebaseerd op de relatie tussen kapitaal en de kredietrisico's van de bank. In deze context heeft het Basels Comité op 15 juli 1988 richtlijnen ("Basel-richtlijnen") met betrekking tot risicokapitaal aangenomen die door de toezichthouders in de landen die deze onderschrijven, zijn ingevoerd. De Basel-richtlijnen hebben tot doel de soliditeit en stabiliteit van het internationale banksysteem te bevorderen. De Basel-richtlijnen hebben bovendien tot doel de ongelijke concurrentie tussen internationale banken te verminderen door de definitie van kapitaal te harmoniseren en de regels voor activarisico te evalueren en door een uniforme kapitaalratio (kapitaal ten opzichte van risicogewogen activa) tot stand te brengen. Toezichthoudende autoriteiten in elke jurisdictie hebben echter enige vrijheid om bepaalde instrumenten als kapitaal op te vatten conform de Basel-richtlijnen en om verschillende wegingen, binnen een bepaalde bandbreedte, toe te kennen aan verschillende categorieën activa. De Basel-richtlijnen zijn overgenomen door de Europese Gemeenschap en van toepassing op alle banken en beleggingsinstellingen binnen de EU. Deze richtlijnen zijn op 1 januari 1991 door DNB geïmplementeerd en werden tevens opgenomen in de Nederlandse regelgeving.

Het Basels Comité heeft in juni 1999 een herziening van de Basel-richtlijnen van 1988 voorgesteld. Een nieuw raamwerk (Basel II – de voorafgaande Basel-richtlijnen wordt naar gerefereerd als Basel I) werd gepubliceerd in juni 2004. Basel II is een flexibel raamwerk dat meer in lijn is met interne risicobeheersing en wat resulteert in meer verfijnde kredietrisicoweging. Het Basel II-raamwerk dat bestaat uit drie pijlers, versterkt deze risicogevoelige voorwaarden door het formuleren van methodes voor banken om hun minimale kapitaalvereisten te bepalen (Pijler 1), en voor toezichthoudende instanties om na te gaan of banken voldoende kapitaal aanhouden om hun risico's af te dekken (Pijler 2). Verder wordt getracht de marktdiscipline te versterken door het verbeteren van de transparantie in de financiële verslaggeving van banken (Pijler 3).

Basel II voorziet in een scala van opties voor het vaststellen van de kapitaalvereisten voor kredietrisico en ook voor operationeel risico. In vergelijking met Basel I brengt Pijler 1 van het nieuwe kapitaalsraamwerk de minimale kapitaalvereisten meer in lijn met ieders bank werkelijke risico van economisch verlies. In Pijler 2, effectieve beoordeling van banken door toezichthouders, worden interne evaluaties van hun totale risico's uitgevoerd om er zeker van de zijn dan het management van de bank een gezonde beoordeling uitvoert en voldoende kapitaal reserveert voor deze risico's. Pijler 3 maakt gebruikt van marktdiscipline om prudent management te motiveren door het vergroten van transparantie in de externe verslaggeving van banken.

In plaats van de voormalige generieke benadering, hebben banken onder Basel II de mogelijkheid om te kiezen tussen verschillende benaderingen, ieder met een ander niveau van complexiteit in risicobeheersing, variërend van eenvoudig via gemiddeld tot geavanceerd, welke banken de mogelijkheid geeft om benaderingen te kiezen die het meest geschikt zijn voor hun operaties en hun financiële marktinfrastructuur.

Voor kredietrisico kunnen banken kiezen tussen de "Standardised Approach", de "Foundation Internal Ratings Based Approach" en de "Advanced Internal Ratings Based Approach". De Standardised

Approach is gebaseerd op externe creditratings en is het minst complex. De twee Internal Ratings Based Approaches staat banken toe om interne creditratingsystemen te gebruiken om te toereikendheid van hun kapitaal vast te stellen. De Foundation Internal Ratings Based Approach staat banken toe om hun eigen creditratingsystemen te hanteren met betrekking tot de "Probability of Default". Naast deze component van kredietrisico staat de Advanced Internal Ratings Based Approach banken toe om hun eigen creditratingsystemen te hanteren met betrekking de "Exposure at Default" en de "Loss Given Default". Voor kredietrisico heeft de Rabobank Groep gekozen om aan te sluiten bij de meest complexe benadering, de "Advanced Internal Ratings Based Approach".

Voor operationeel risico kunnen banken kiezen voor drie benaderingen met verschillende niveaus van verfijning, de meest verfijnde is de "Advanced Measurement Approach". Ten aanzien van operationeel risico heeft de Rabobank Groep gekozen om voor de meest verfijnde benadering, de "Advanced Measurement Approach".

In de toekomst, onder Basel III zullen de kapitaals- en liquiditeitseisen toenemen. Op 17 december 2009 heeft het Basels Comité in haar consultatiedocument getiteld "Strengthening the resilience of the banking sector" een voorstel gedaan tot een aantal fundamentele hervormingen in het regelgevingskader voor kapitaalvereisten. Het Basels Comité publiceerde haar inschattingen van de economische impact op 18 augustus 2010 en op 12 september 2010 heeft de Group of Governors and Heads of Supervision, het toezichthoudend orgaan van het Basels Comité, verdere details aangekondigd van de voorgestelde wezenlijke versteviging van de bestaande kapitaalvereisten. Op 16 december 2010 heeft het Basels Comité haar definitieve zienswijze gepubliceerd met betrekking tot Basel III. Het kader stelt strengere eisen aan de hoeveelheid en de kwaliteit van het kapitaal en aan de risicodekking, introduceert een leverage ratio als achtervang voor de strengere risicovereisten, introduceert maatregelen ter bevordering van de opbouw van kapitaal waarop kan worden ingeteerd in perioden van stress en introduceert een tweetal liquiditeitseisen. De hervormingen van het Basels Comité omvatten het verhogen van de minimale common equity eis van 2% (voor toepassing van de regulatory adjustments) tot 4,5% (na toepassing van de regulatory adjustments die geleidelijk vanaf 1 januari 2013 tot 1 januari 2017 gefaseerd zullen worden ingevoerd). De totale tier 1-kapitaalseis zal stijgen van 4% tot 6%. Daarnaast worden banken verplicht tot het handhaven van een conservatiebuffer in de vorm van common equity van 2,5% om toekomstige perioden van stress te weerstaan. Hierdoor neemt de totale common equity eis toe tot 7%. Indien er in een bepaald land sprake is van een stelselmatige groei van de kredietverlening wat resulteert in de opbouw van risico's, zal een anticyclische buffer van maximaal 2,5% van de gewone aandelen (of ander volledig verliesopvangend vermogen) aangehouden moeten worden als een verlengstuk van de conservatiebuffer. Bovendien moeten systeembanken een hoger absorptievermogen hebben dan in deze standaardnormen beschreven. De kapitaalvereisten worden aangevuld met een leverage ratio, een liquidity coverage ratio en een net stable funding ratio. De voorgestelde hervormingen zullen naar verwachting worden ingevoerd vanaf begin 2013, waarbij bepaalde eisen zijn onderworpen aan een overgangsregeling waardoor deze gefaseerd ingevoerd zullen worden, en worden volledig effectief in 2019.

De hervormingen van het Basels Comité omvatten twee internationale minimumvereisten voor toezicht op het liquiditeitsrisico met als doel dat banken een adequate liquiditeitsbuffer hebben om schokken in de liquiditeit mee op te vangen. De eerste liquiditeitseis is de liquidity coverage ratio ('LCR'; wordt ingevoerd op 1 januari 2015) en is een test van het liquiditeitsprofiel van een bank. De veerkracht van de bank op korte termijn wordt bevorderd door zeker te stellen dat de bank voldoende hoge kwaliteit liquide middelen heeft om een stress-scenario van 30 dagen te aan te kunnen. De tweede is de net stable funding ratio ('NSFR'; wordt ingevoerd op 1 januari 2018) en vormt een test om de veerkracht van de bank op een langere termijn te bevorderen door een aanvullende stimulans te creëren voor de bank om hun activiteiten te financieren met meer stabiele funding op een continuïteitsbasis. De NSFR test is vergelijkbaar met de LCR met uitzondering dat er over de periode van een jaar wordt getest.

Er kan geen zekerheid worden gegeven dat, voor de implementatie in 2013 begint, het Basels Comité geen aanpassingen meer zal doen in het hervormingspakket. Verder kunnen de Europese Commissie en/of DNB het hervormingspakket op een andere manier invoeren dan zoals dat op dit moment wordt voorgesteld en kunnen ze aanvullende kapitaalseisen opleggen aan Nederlandse banken.

EU-standaarden

De Europese Unie heeft regelgeving voor solvabiliteit, gebaseerd op de Basel-richtlijnen, aangenomen voor banken van alle lidstaten. De EG heeft in 1989 de raadsrichtlijn van 17 april 1989 over "eigen vermogen" van banken aangenomen ("Richtlijn Eigen Vermogen"), welke toereikend kapitaal ("eigen

vermogen") definieert. Een andere relevante richtlijn is die van 18 december 1989 over de solvabiliteitsratio voor banken ("Richtlijn Kernvermogensverhouding"). Samen vormen zij de "EG-richtlijnen" die de vereiste verhouding tussen eigen vermogen en risicogewogen activa en niet in de balans opgenomen posten aangeven. De EG-richtlijnen verplichtten de EU-lidstaten de bepalingen van de Richtlijn Kernvermogensverhouding en de Richtlijn Eigen Vermogen te vertalen naar de nationale wetgeving, rechtstreeks van toepassing op banken die actief zijn in de lidstaten. De EG-richtlijnen stonden de EU-lidstaten toe bij dit vertaalproces een stringentere regelgeving te implementeren. Minder stringente regelgeving is echter niet toegestaan. In 1993 heeft de Europese Commissie de richtlijn van 15 maart 1993 betreffende de kapitaaltoereikendheid van beleggingsondernemingen en kredietinstellingen ("Richtlijn 1993/6") aangenomen. In 2000 heeft de Europese Commissie de Richtlijn 2000/12/EG betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van banken ("Richtlijn 2000/12") aangenomen, waarin diverse voorafgaande richtlijnen zijn samengebracht.

De richtlijn 2000/12 en EEG-richtlijn 1993/6 zijn respectievelijk door EG-richtlijnen 2006/48 en 2006/49 (de "Capital Requirements Directive") herzien waardoor nieuwe kapitaalvereisten worden geïntroduceerd, zoals overeengekomen door het Basels Comité. De nieuwe regels voor kapitaalvereisten reflecteren de flexibele structuur en de belangrijkste onderdelen van Basel II, maar is op maat gemaakt om te voldoen aan de specifieke eisen van de EU-markt. De simpele en de tussenliggende benaderingen van Basel II zijn beschikbaar vanaf 1 januari 2007 en de meest geavanceerde benaderingen vanaf januari 2008.

Op 16 december 2002 heeft de Europese Unie een richtlijn aangenomen betreffende het aanvullende toezicht of banken, verzekeringsmaatschappijen en beleggingsinstellingen in een financieel conglomeraat. Deze richtlijn beoogt de toezichtkwesties te behandelen die voortkomen uit de verschillende activiteiten van een financieel conglomeraat. De belangrijkste doelstellingen van de richtlijn zijn:
- waarborgen dat een financieel conglomeraat voldoende kapitaal heeft;
- introduceren van methoden voor het berekenen van de totale solvabiliteitspositie van een conglomeraat;
- omgaan met de issues van intragroep transacties, blootstelling aan risico en de geschiktheid en professionaliteit van het management op financieel conglomeraatniveau;
- voorkomen van situaties waarin hetzelfde kapitaal gelijktijdig gebruikt wordt als een buffer tegen risico's in twee of meer entiteiten die onderdeel uitmaken van hetzelfde financiële conglomeraat ('double gearing') en waar de moeder vreemd vermogen uitgeeft en dit naar onder toe doorgeeft als eigen vermogen aan haar gereguleerde dochters ('excessive leveraging').

Deze richtlijn werd in Nederland geïmplementeerd in de Wft die op 1 januari 2007 van kracht werd.

De nieuwe regels voor kapitaalvereisten zijn drie keer aangepast in 2009 en een keer in 2010 om tekortkomingen in het oorspronkelijk Capital Requirements Directive te herstellen. De wijzigingen zijn op 31 december 2010 van kracht geworden, bepaalde uitzonderingen zijn van kracht geworden op 31 december 2011. Verdere wijzigingen in het Capital Requirements Directives zullen naar verwachting plaatsvinden vanaf februari 2013.

In 2010 werd op EU niveau overeenstemming bereikt omtrent de invoering van een nieuwe toezichthouder voor de financiële sector. De nieuwe Europese constructie bestaat uit bestaande nationale autoriteiten en de nieuw opgerichte European Systemic Risk Board ('ESRB') en de volgende drie Europese instanties: European Banking Authority ('EBA'), European Insurance and Occupational Pensions Authority ('EIOPA') en European Securities and Markets Authority ('ESMA'). Deze instellingen zijn in functie sinds 1 januari 2011. Operationeel dagelijks toezicht blijft bij de nationale toezichthouders liggen.

De Europese Commissie wil een European Crisis Management Framework voorstellen. Dit framework richt zich op verschillende kwesties, zoals preventie instrumenten en mechanismen voor vroegtijdige interventie en definitieve oplossingen. De Rabobank Groep is in het algemeen voorstander van de hervormingsprogramma's van het Basels Comité en de Europese Commissie, welke zijn gericht op het versterken van de mondiale kapitaal- en liquiditeitsvereisten en het reduceren van de volatiliteit in de markt. Desalniettemin kunnen een aantal voorstellen de traditionele, op retail gerichte, instellingen belemmeren in hun intermediairsfunctie, en zo hun vermogen om een belangrijke rol te spelen in de Europese economie te verminderen. De nieuwe regels geven nationale regelgevers nog steeds een zekere mate van autonomie. Zo hebben nationale regelgevers omtrent de liquiditeitsvereisten relatief veel

bevoegdheden, wat het level playing field in de Europese interne markt kan beïnvloeden. Vandaar dat de grootste uitdaging voor beleidsmakers en toezichthouders ligt in een coördinerende en uniforme aanpak. Het is van essentieel belang dat toezichthouders en regelgevers wereldwijd een meer samenhangende en gecoördineerde aanpak adopteren (zo is Europa bijvoorbeeld al bezig met de introductie van Basel III, terwijl Basel II in de VS nog niet volledig is ingevoerd).

Indien de wettelijke kapitaalvereisten, liquiditeitsbeperkingen of ratio's die op de Rabobank Groep van toepassing zijn in de toekomst worden aangescherpt en de Rabobank Groep er niet in slaagt die aangescherpte wettelijke ratio's na te leven, dan kan dit leiden tot bestuurlijke (straf)maatregelen die een nadelig effect kunnen hebben op het bedrijfsresultaat van de Rabobank Groep.

Nederlandse regelgeving

Algemeen
Sinds september 2002 is het toezicht in Nederland onderverdeeld in prudentieel toezicht, uitgevoerd door DNB en gedragstoezicht, uitgevoerd door de AFM.

Krachtens hun bevoegdheid onder de Wft houdt DNB namens de minister van Financiën toezicht op het merendeel van de activiteiten van de Rabobank Groep. De AFM is met name verantwoordelijk voor het gedragstoezicht op de financiële markten.

Hierna worden in het kort de belangrijkste aspecten van de Wft toegelicht.

Reikwijdte van de Wft
Een bank is een onderneming of instelling die haar bedrijf maakt van het ter beschikking krijgen van, al dan niet op termijn, opvorderbare gelden en van het voor eigen rekening verrichten van kredietuitzettingen of beleggingen. Rabobank Nederland en verscheidene onderdelen van de Rabobank Groep, inclusief elke lokale Rabobank, zijn banken, en omdat ze zowel in effecten handelen als opereren als commerciële bankinstelling wordt ieder van deze banken aangemerkt als "universele bank".

Vergunningen
Conform de Wft dient een bank, opgericht in Nederland, vóór het verrichten van enige bancaire activiteit een vergunning aan te vragen bij DNB. Om een vergunning te verkrijgen moet onder meer aan de volgende eisen worden voldaan: (i) het dagelijkse beleid van de bank moet worden bepaald door tenminste twee personen; (ii) de bank moet beschikken over een raad van commissarissen die bestaat uit tenminste drie personen; en (iii) het eigen vermogen van de bank moet minimaal EUR 5.000.000 bedragen. Bovendien zal DNB geen vergunning verstrekken als onder andere blijkt dat (i) de deskundigheid van één of meer personen die het dagelijks beleid van de bank bepalen onvoldoende is in verband met de uitoefening van het bedrijf van bank, (ii) met het oog op de belangen van (toekomstige) crediteuren de betrouwbaarheid van een of meer van de personen die het dagelijks beleid van de bank bepalen of mede bepalen niet buiten twijfel staat of (iii) ingevolge een gekwalificeerde deelneming in de bank van een invloed op de bank sprake is of zou kunnen zijn die in strijd is met een gezonde en prudente bedrijfsvoering. Bovendien kan op bepaalde andere gronden de vergunning worden ingetrokken als een bank niet in staat blijkt aan de daarvoor te stellen eisen te voldoen.

Rapportage en onderzoek
Een bank is verplicht haar jaarrekening te deponeren bij DNB, in een vorm die door DNB is goedgekeurd. Dit betekent onder meer dat de balans en de winst- en verliesrekening dienen te zijn goedgekeurd door een gekwalificeerde accountant. Bovendien is een bank verplicht om per kwartaal (en soms op maandelijkse basis) geconsolideerde cijfers te overleggen. DNB bepaalt hoe deze gegevens worden aangereikt en heeft de bevoegdheid een frequentere rapportage te gelasten.

Rabobank Nederland en de lokale Rabobanken moeten bij DNB op kwartaalbasis (en soms op maandbasis) geconsolideerde rapportages indienen en ook jaarverslagen aanleveren welke een getrouw beeld geven van hun financiële positie en resultaten. Op jaarbasis worden deze rapportages geaudit door de onafhankelijke accountant van Rabobank Nederland.

Op grond van de Wft is Rabobank Nederland verplicht om haar jaarrekening en haar halfjaarcijfers, binnen respectievelijk 4 maanden en 2 maanden na afloop van de periode waarover wordt gerapporteerd,

openbaar te maken. De jaarrekening en de halfjaarrekening moeten bij de AFM worden gedeponeerd tegelijkertijd met de publicatie van deze stukken.

Toezicht
DNB houdt toezicht op de solvabiliteit en liquiditeit van de banken, alsook op de administratieve organisatie en de structuur van de banken. Ten behoeve hiervan heeft DNB de volgende algemene richtlijnen uitgegeven:

Toezicht op solvabiliteit
De richtlijnen van DNB met betrekking tot het solvabiliteitstoezicht verplichten banken een eigen vermogen te hebben dat minimaal 8% van de risicogewogen activa bedraagt. Deze regels beperken tevens het totale bedrag aan vorderingen (inclusief kredietverlening) dat een instelling mag hebben ten aanzien van één debiteur of groep verbonden debiteuren. Sinds de implementatie van de Wft, is de regelgeving gedetailleerder geworden, welke afkomstig zijn van de nieuwe kapitaaltoetsingsregels van Basel II zoals beschreven onder "Baselse Standaarden" hierboven en zoals neergelegd in de EU-richtlijn zoals hierboven beschreven onder "EU-standaarden". Voor kredietrisico gebruikt Rabobank de "Advanced Internal Ratings Based Approach". Voor operationeel risico gebruikt Rabobank de meest verfijnde benadering de "Advanced Measurement Approach".

Toezicht op liquiditeit
De regels van DNB betreffende het liquiditeitstoezicht verplichten een bank voldoende liquide activa aan te houden ten opzichte van de verplichtingen van de bank. De liquiditeitsrichtlijnen hebben als uitgangspunt dat tegenover bepaalde "netto" verplichtingen van banken (na saldering van de uitzettingen en verplichtingen in een vervalkalender), liquide activa dienen te worden aangehouden zodat op de vervaldatum of bij het opvragen aan de verplichtingen van de banken kan worden voldaan. Deze richtlijnen stellen extra eisen aan de liquiditeit indien het aantal verplichtingen van een bank, gerelateerd aan één debiteur of groep verbonden debiteuren, een bepaalde limiet overschrijdt.

Toezicht op de structuur
De Wft verplicht banken een "verklaring van geen bezwaar" aan te vragen bij DNB voordat deze instelling onder andere (i) het eigen vermogen vermindert door terugbetaling van kapitaal of uitkering van reserves dan wel een uitkering uit de post omvattende de dekking voor algemene bankrisico's als bedoeld in artikel 2:424 BW, (ii) een "gekwalificeerde deelneming" in een bank, beleggingsonderneming of verzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is, verwerft of vergroot, indien het balanstotaal van die bank, beleggingsonderneming, verzekeraar of financiële instelling ten tijde van de verwerving onderscheidenlijk de vergroting, meer bedraagt dan 1% van het geconsolideerde balanstotaal van de bank, (iii) een "gekwalificeerde deelneming" een onderneming, niet zijnde een bank, beleggingsonderneming, financiële instelling of verzekeraar met zetel in Nederland of in een andere lidstaat of in een staat die geen lidstaat is, verwerft of vergroot, indien het bedrag dat wordt betaald voor die verwerving, onderscheidenlijk die vergroting, tezamen met de bedragen die voor eerdere verwerving en vergroting van een deelneming in die onderneming zijn betaald, meer bedraagt dan 1% van het geconsolideerde aanwezige eigen vermogen van de bank, (iv) de activa en passiva van een andere onderneming of instelling geheel of voor een belangrijk deel al dan niet middellijk over te nemen indien het totaalbedrag van de over te nemen activa of van de over te nemen passiva meer bedraagt dan 1% van het geconsolideerde balanstotaal van de bank, (v) een fusie aangaat met een ander bedrijf of instelling als het balanstotaal daarvan meer bedraagt dan 1% van het totaal van de geconsolideerde balans van de bank of (vi) overgaat tot financiële of vennootschappelijke reorganisatie. In het kader van de Wft wordt onder "gekwalificeerde deelneming" verstaan een direct of indirect belang van ten minste 10% van de uitgegeven aandelen of stemrechten in een bedrijf of instelling of gelijksoortige vorm van zeggenschap.

Bovendien is het voor personen slechts toegestaan een gekwalificeerde deelneming te houden, te verwerven of te vergroten, of om het stemrecht uit te oefenen dat is gerelateerd aan deze deelneming, nadat deze persoon een "verklaring van geen bezwaar" heeft verkregen van DNB.

Toezicht op de administratieve structuur
DNB houdt ook toezicht op de administratieve organisatie van de afzonderlijke banken, hun systemen van financiële administratie en interne beheersing. De administratieve organisatie moet van dien aard zijn dat een bank op elk moment een betrouwbaar en up-to-date overzicht van alle rechten en verplichtingen kan genereren. Bovendien dient het systeem voor elektronische gegevensverwerking, de basis van de financiële administratie, zodanig te zijn beveiligd dat de continuïteit, betrouwbaarheid en

fraudebestendigheid optimaal is gewaarborgd. Als onderdeel van het toezicht op de administratieve organisatie heeft DNB ook bepaald dat het systeem belangenverstrengelingen dient te kunnen voorkomen, met inbegrip van misbruik van voorkennis.

Noodsituaties
De Wft voorziet in een noodregeling die op verzoek van DNB door een Nederlandse rechtbank kan worden opgelegd aan een bank, indien een bank in een situatie is geraakt die om speciale maatregelen vraagt ter bescherming van haar crediteuren. Vanaf de datum van de noodsituatie zijn slechts de door de rechtbank aangewezen bewindvoerders bevoegd de desbetreffende bank te vertegenwoordigen. Een rechtbank kan een bank bovendien failliet verklaren.

Regelgeving in de Verenigde Staten
Dodd-Frank voorziet in de Verenigde Staten in aanzienlijke wijzigingen in regelgeving, waarvan het volledige effect alleen beoordeeld kan worden als de implementatiebepalingen zijn afgerond. Dodd-Frank voorziet in nieuwe of aangescherpte regelgeving met betrekking tot onder meer: (i) het toezicht op systeemrisico, (ii) kapitaaleisen voor banken, (iii) de liquidatie van falende financiële instellingen die van systemisch belang zijn, (iv) OTC derivaten, (v) het vermogen van banken om zich bezig te houden met proprietary trading en te investeren in hedge funds en private equity (de zogenaamde 'Volcker rule') en (vi) bescherming van consumenten en investeerders. Implementatie van Dodd-Frank zal de komende jaren opstelling van verdere gedetailleerde regels door verscheidene toezichthouders in de Verenigde Staten nodig maken, waaronder de Department of the Treasury, de Federal Reserve, de SEC, de Federal Deposit Insurance Corporation, de Commodity Futures Trading Commission en de nieuw opgerichte Financial Stability Oversight Council. Onzekerheid over de uiteindelijke bijzonderheden, timing en impact van de regels blijft bestaan.

8. FINANCIËLE INFORMATIE OVER DE RABOBANK GROEP EN RABOBANK NEDERLAND

8.1 Algemeen

De jaarrekening van Rabobank Nederland, een kredietinstelling als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht, is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaglegging en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW. De hierbij gehanteerde grondslagen komen overeen met de grondslagen die gebruikt zijn bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening van de Rabobank Groep, die is opgesteld op basis van IFRS zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

De informatie in paragraaf 8.3 is ontleend aan de door de onafhankelijke accountant (Ernst & Young Accountants LLP) gecontroleerde geconsolideerde jaarrekening 2011 van de Rabobank Groep, met uitzondering van de kerngegevens die afkomstig zijn uit het jaarverslag 2011. De gegevens moeten worden bezien in samenhang met de verslagen die door middel van verwijzing in dit prospectus zijn opgenomen.

Veranderingen in waarderingsgrondslagen en presentatie
Als gevolg van veranderingen in waarderingsgrondslagen en presentatie zijn bepaalde cijfers van de Rabobank Groep over het jaar 2010 aangepast. Zie de geconsolideerde jaarrekening 2010 van de Rabobank Groep paragraaf 2.1.1, ‘Veranderingen in waarderingsgrondslagen en presentatie’.

8.2 Kapitalisatie Rabobank Groep

Onderstaand overzicht geeft in verkorte vorm het geconsolideerde aansprakelijk groepsvermogen en de geconsolideerde lange termijn en korte termijn schuldbewijzen per 31 december 2011 en per 31 december 2010 van de Rabobank Groep weer. Het overzicht dient te worden gelezen in samenhang met de geconsolideerde jaarrekening 2011 van de Rabobank Groep.

Er hebben zich geen materiële wijzigingen voorgedaan met betrekking tot de kapitalisatie van de Rabobank Groep sinds 31 december 2011.

In miljoenen euro's	***Per 31 december 2011***	***Per 31 december 2010***
Kapitalisatie Rabobank Groep		
Eigen vermogen Rabobank Nederland en lokale Rabobanken	26.500	24.749
Eigenvermogensinstrumenten rechtstreeks uitgegeven		
Rabobank Ledencertificaten	6.614	0
Capital Securities	7.645	4.790
	40.759	29.539
Eigenvermogensinstrumenten uitgegeven door dochtermaatschappijen		
Rabobank Ledencertificaten	0	6.583
Capital Securities	167	163
Trust Preferred Securities III tot en met VI	1.399	1.353
	1.566	8.099
Overige belangen van derden	2.676	3.119
Totaal eigen vermogen	45.001	40.757
Achtergestelde schulden	2.413	2.482
Langetermijn uitgegeven schuldpapier	143.134	124.024
Kortetermijn uitgegeven schuldpapier	70.307	72.795
Totale kapitalisatie	260.855	240.058
Onderverdeling reserves en winstreserve		
Herwaarderingsreserve - voor verkoop beschikbare beleggingen in financiële activa	93	48
Overige reserves	40	80
Ingehouden winsten	26.367	24.621
Totaal reserves en winstreserve	26.500	24.749

8.3 Historische financiële informatie Rabobank Groep

Kerngegevens Rabobank Groep

Bedragen in miljoenen euro's	***Per 31 december 2011***	***Per 31 december 2010***	***Per 31 december 2009***
Omvang dienstverlening			
Balanstotaal	731.665	652.536	607.483
Kredieten aan private cliënten	448.337	436.292	415.235
Toevertrouwde middelen	329.892	298.761	286.338
Beheerd en bewaard vermogen van klanten	263.600	270.400	230.400
Vermogen en solvabiliteit			
Eigen vermogen	45.001	40.757	37.883
Tier 1-vermogen	37.964	34.461	32.152
Core tier 1-vermogen	28.324	27.735	25.579
Toetsingsvermogen	39.088	35.734	32.973
Risicogewogen activa	223.613	219.568	233.221
Resultaatgegevens			
Baten	13.378	12.716	12.434
Bedrijfslasten	8.720	8.196	8.038
Waardeveranderingen	1.606	1.234	1.959
Belastingen	425	514	229
Nettowinst	2.627	2.772	2.208
Ratio's			
BIS-ratio	17,5%	16,3%	14,1%
Tier 1-ratio	17,0%	15,7%	13,8%
Core tier 1-ratio	12,7%	12,6%	11,0%
Equity capital-ratio	14,7%	14,2%	12,4%
Nettowinstgroei	-5,2%	25,5%	-19,8%
Rendement op eigen vermogen	7,6%	8,6%	7,3%
Efficiencyratio	65,2%	64,5%	64,6%

Ratings	**2011**	**2010**	**2009**
Standard & Poor's	AA	AAA	AAA
Moody's	Aaa	Aaa	Aaa
Fitch	AA	AA+	AA+
DBRS	AAA	AAA	AAA

De rating agencies kennen de volgende betekenis toe aan de bovenstaande ratings. Bij Standard & Poor's houdt AAA in: "*Extremely strong capacity to meet financial commitments. Highest Rating.*" en betekent AA: "*Very strong capacity to meet financial commitments*." Volgens Moody's betekent Aaa: "*Obligations rated Aaa are judged to be of the highest quality, with minimal credit risk.*" Fitch definieert AA als: "'*AA ratings denote expectations of very low default risk. They indicate very strong capacity for payment of financial commitments. This capacity is not significantly vulnerable to foreseeable events*." en worden "+" en "-"gebruikt om de relatieve positie van ratings tussen verschillende ratingcategorieën aan te geven. DBRS geeft met AAA aan: "*Highest credit quality. The capacity for the payment of financial obligations is exceptionally high and unlikely to be adversely affected by future events*."

Geconsolideerde balans Rabobank Groep

In miljoenen euro's	*Per 31 december 2011*	*Per 31 december 2010*
Activa		
Geldmiddelen en kasequivalenten	70.430	13.471
Vorderingen op andere banken	25.221	33.511
Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa	8.112	12.987
Overige financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	7.015	9.588
Derivaten	58.973	43.947
Kredieten aan cliënten	468.085	455.941
Voor verkoop beschikbare financiële activa	51.930	55.458
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	109	218
Investeringen in geassocieerde deelnemingen	3.340	3.539
Immateriële vaste activa	2.802	3.675
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	6.132	6.006
Vastgoedbeleggingen	784	816
Acute belastingvorderingen	571	357
Uitgestelde belastingvorderingen	995	1.200
Overige activa	12.210	11.822
Vaste activa aangehouden voor verkoop	14.956	-
Totaal activa	**731.665**	**652.536**

In miljoenen euro's	*Per 31 december 2011*	*Per 31 december 2010*
Verplichtingen		
Schulden aan andere banken	26.259	23.476
Toevertrouwde middelen	329.892	298.761
Uitgegeven schuldpapieren	213.441	196.819
Derivaten en overige handelsverplichtingen	64.931	49.640
Overige schulden	8.422	8.665
Overige financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	25.889	29.867
Voorzieningen	765	979
Acute belastingverplichtingen	324	359
Uitgestelde belastingverplichtingen	893	731
Achtergestelde schulden	2.413	2.482
Verplichtingen aangehouden voor verkoop	13.435	-
Totaal verplichtingen	**686.664**	**611.779**
Eigen vermogen		
Eigen vermogen Rabobank Nederland en lokale Rabobanken	26.500	24.749
Eigenvermogensinstrumenten rechtstreeks uitgegeven		
Rabobank Ledencertificaten	6.614	-
Capital Securities	7.645	4.790
	40.759	29.539
Eigenvermogensinstrumenten uitgegeven door dochtermaatschappijen		
Rabobank Ledencertificaten	-	6.583
Capital Securities	167	163
Trust Preferred Securities III tot en met VI	1.399	1.353
	1.566	8.099
Overige belangen van derden	2.676	3.119
Totaal eigen vermogen	**45.001**	**40.757**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**731.665**	**652.536**

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening Rabobank Groep

In miljoenen euro's	*Jaar eindigend op 31 december 2011*	*Jaar eindigend op 31 december 2010*
Rentebaten	22.211	19.928
Rentelasten	12.982	11.314
Rente	9.229	8.614
Baten uit hoofde provisies	3.646	3.469
Lasten uit hoofde provisies	665	638
Provisies	2.981	2.831
Resultaat van geassocieerde deelnemingen	-17	292
Resultaat uit financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening	640	231
Resultaat uit voor verkoop beschikbare financiële activa	-169	105
Overige baten	714	643
Totaal baten	13.378	12.716
Personeelskosten	5.141	4.919
Andere beheerskosten	3.001	2.706
Afschrijvingen	578	571
Bedrijfslasten	8.720	8.196
Waardeveranderingen	1.606	1.234
Bedrijfsresultaat vóór belastingen	3.052	3.286
Belastingen	425	514
Nettowinst	**2.627**	**2.772**
Waarvan toekomend aan Rabobank Nederland en lokale Rabobanken	1.549	1.846
Waarvan toekomend aan houders Rabobank Ledencertificaten	315	303
Waarvan toekomend aan Capital Securities	612	460
Waarvan toekomend aan Trust Preferred Securities III tot en met VI	73	73
Waarvan toekomend aan overige belangen van derden	78	90
Nettowinst van het jaar	**2.627**	**2.772**

Verklaring inzake wijzigingen na 31 december 2011
Er heeft zich geen wijziging van betekenis voorgedaan in de financiële of handelspositie van de Rabobank Groep sinds 31 december 2011. Er hebben zich geen wijzigingen van betekenis voorgedaan in de vooruitzichten van de Rabobank Groep en Rabobank Nederland sinds 31 december 2011.

8.4 Risicomanagement van de Rabobank Groep en invloed van marktomstandigheden

Algemene marktomstandigheden
De resultaten van de activiteiten van de Rabobank Groep worden beïnvloed door verschillende marktomstandigheden, zoals economische cycli, fluctuaties in aandelenmarkten, rentetarieven en wisselkoersen, en toegenomen concurrentie. Banken worden nog steeds geconfronteerd met de aanhoudende onrust op de financiële markten die volgde op de Europese schuldencrisis die in de eerste helft van 2010 ontstond. Bovendien kan de terugkerende spanningen over het nucleaire programma van Iran, welke worden aangewakkerd door het publiceren van een nieuw rapport door het International Atomic Energy Agency (IAEA) in november 2011, en de aanhoudende sociale onrust (die begin 2011

begon) in enkele landen in het Midden-Oosten (in het bijzonder Syrië) In Nederland zal de concurrentie om de spaarmiddelen aanhouden. De beperkte groei van de Nederlandse economie had een negatief effect op de groei van de kredietverlening van de Rabobank Groep en heeft geleid tot kredietverliezen die boven het langjarig gemiddelde liggen.

In 2011 was 62% van de inkomsten van de Rabobank Groep afkomstig van de Nederlandse activiteiten. Als gevolg hiervan kunnen veranderingen in de Nederlandse economie, het niveau van de Nederlandse consumentenbestedingen, de Nederlandse vastgoed-, aandelen- en andere markten, in een materieel effect op de activiteiten van de Rabobank Groep resulteren. Vanwege de hoge mate van productdiversificatie, heeft de winstgevendheid van de Rabobank Groep in het verleden echter geen grote fluctuaties vertoond. Buiten Nederland zijn de markten waarop Rabobank Groep zich richt, vooral de food- en agrisector, slechts in beperkte mate onderhevig aan conjuncturele cycli.

Hoewel de Rabobank Groep verwacht dat de hiervoor genoemde factoren van invloed zullen blijven op geconsolideerde cijfers van de Rabobank Groep, is zij van oordeel dat de impact van deze factoren wordt gemitigeerd door de hoge mate van productdiversificatie. Een aanhoudende economische neergang in Nederland of in de andere belangrijke markten kan echter een materieel effect hebben op de resultaten van de activiteiten van de Rabobank Groep.

Fluctuaties op de aandelenmarkt
Door de uitbraak van de financiële crisis in de tweede helft van 2007 raakten de aandelenbeurzen in mineur. Een terugval op de aandelenmarkten kan het resultaat en de overige financiële activa van de Rabobank Groep nadelig beïnvloeden.

Kredietrisico
De Rabobank Groep streeft naar continuïteit in haar dienstverlening en volgt daarom een prudent kredietbeleid. Kredieten die zijn verstrekt worden zorgvuldig beheerd, zodanig dat het kredietrisico voortdurend kan worden bewaakt. Op 31 december 2011 bestond 47% van de private kredietverlening van de Rabobank Groep uit kredieten aan particulieren, hoofdzakelijk in de vorm van Nederlandse hypotheken; een categorie met een verhoudingsgewijs bijzonder laag risicoprofiel. De overige 53% bestond uit een sterk gediversifieerde portefeuille van kredieten aan zakelijke klanten in Nederland en daarbuiten.

Over de grotere kredietaanvragen wordt in commissieverband besloten. Daarbij is een structuur aangebracht op diverse niveaus, waarbij de hoogte van de financiering bepalend is voor het antwoord op de vraag welke commissie bevoegd is. Over de grootste financieringsaanvragen besluit de raad van bestuur zelf. De Rabobank Groep kent drie Krediet Beleids Commissies (KBC's): de KBC Rabobank Groep, KBC Rabobank International en de KBC Aangesloten Banken. De KBC Rabobank Groep stelt het kredietbeleid op groepsniveau vast. Binnen dit kader stellen de groepsonderdelen hun eigen kredietbeleid vast en werken dit ook nader uit. De KBC Aangesloten Banken doet dit voor het binnenlands retailbankbedrijf en de KBC Rabobank International voor het wholesalebankbedrijf en het internationaal retailbankbedrijf. In de KBC Rabobank Groep is de raad van bestuur vertegenwoordigd met drie leden. De CFO is de voorzitter. Ook bij de KBC Rabobank International en de KBC Aangesloten Banken berust het voorzitterschap bij de CFO. De KBC's zijn verder samengesteld uit vertegenwoordigers van de hoogste managementniveaus van de Rabobank Groep. Een belangrijk uitgangspunt bij het acceptatiebeleid voor zakelijke kredieten is het "ken uw klant"-principe. Dit houdt in dat alleen kredieten worden verstrekt aan bedrijfscliënten waarvan de Rabobank Groep het management integer en deskundig acht. Daarnaast is de Rabobank Groep uitstekend op de hoogte van de ontwikkelingen in de bedrijfstak waarin de klant opereert en kan ze de financiële prestaties van haar klanten goed beoordelen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen betekent ook maatschappelijk verantwoord financieren. Daarom zijn MVO-richtlijnen vastgesteld voor gebruik in het kredietproces.

In de wijze waarop de Rabobank Groep haar kredietrisico's beheert is een belangrijke rol weggelegd voor de afdelingen Credit Risk Management en Group Risk Management van Rabobank Nederland. Kredietaanvragen die bepaalde limieten overschrijden worden zorgvuldig geanalyseerd door de kredietspecialisten van Credit Risk Management. Group Risk Management bewaakt de kredietportefeuille van de Rabobank Groep en ontwikkelt nieuwe methoden voor het kwantificeren van kredietrisico's.

Ook op portefeuilleniveau worden risicoprofielen opgesteld, op basis van interne classificaties voor de modellering van portefeuilles. Aan leningnemers wordt een interne kredietbeoordeling toegekend door alle uitstaande leningen regelmatig onder te brengen in verschillende risicocategorieën.

De Rabobank Groep werkt met de Advanced IRB approach (de Advanced Internal Ratings Based Approach) voor kredietrisico. Dit is de meest risicogevoelige vorm van de Basel II Credit Risk benaderingen. De Rabobank Groep heeft haar risicomanagement verder geprofessionaliseerd door Basel II-compliance activiteiten te combineren met het implementeren van een best-practice Economic Capital raamwerk. Belangrijke Basel II-parameters in het kader van kredietrisico zijn EAD (Exposure at Default), PD (Probability of Default) en LGD (Loss Given Default). Mede op basis daarvan worden het economic capital en de Risk Adjusted Return On Capital (RAROC) bepaald. Deze Basel II-parameters zijn een belangrijk onderdeel van de managementinformatie. Een groot voordeel dat samenhangt met het gebruik van het economic capital is een gestroomlijnd en efficiënt goedkeuringsproces. Door het gebruik van de Basel II-parameters en RAROC zijn kredietbeoordelaars en de Krediet Commissies nog beter in staat om afgewogen kredietbesluiten te nemen. Ieder bedrijfsonderdeel binnen de Rabobank Groep heeft een doelstelling voor de RAROC vastgesteld op klantniveau. Dat is naast de kredietkwaliteit een belangrijke factor bij het nemen van besluiten over specifieke kredietaanvragen.

De Rabobank Groep is van mening dat zij beschikt over een robuust raamwerk van beleid en processen om kredietrisico's te meten, te managen en te mitigeren. Het kredietacceptatiebeleid van de Rabobank Groep kenmerkt zich door een zorgvuldige beoordeling van de klant en de mogelijkheden tot terugbetaling van het verstrekte krediet. Daardoor heeft de kredietportefeuille naar de mening van de Rabobank Groep een relatief laag risicoprofiel. Het doel van de Rabobank Groep is een langetermijnrelatie met de klant aan te gaan die zowel de klant als de Rabobank Groep tot voordeel strekt.

De EAD is de verwachte exposure van de bank op het moment dat een tegenpartij in gebreke zou blijven. Per 31 december 2011 bedraagt het EAD van de totale Advanced IRB kredietportefeuille van de Rabobank Groep EUR 606 miljard (2010: EUR 546 miljard). De EAD is inclusief de verwachte toekomstige benutting van kredietruimte. De Rabobank Groep hanteert bij het goedkeuringsproces de Rabobank Risk Rating die de faalkans ofwel de PD van de kredietrelatie weergeeft binnen een termijn van één jaar. De kredietrelaties zijn ingedeeld in 25 ratingklassen, waarvan vier defaultratings. De defaultratings worden gehanteerd als de klant in gebreke blijft, variërend van 90 dagen achterstallige betaling tot faillissement.

Van de totale performing Advanced IRB kredietportefeuille van de Rabobank Groep is de met de uitzettingen gewogen PD per 31 december 2011 1,06% (2010: 1,21%).

De onderstaande tabel laat de onvolwaardige kredieten zien (oftewel het bedrag aan kredieten waarvoor een voorziening is genomen) per 31 december 2011, 2010 en 2009 per bedrijfsonderdeel als een percentage van de kredietverlening private sector:

Onvolwaardige kredieten/private kredietverlening per bedrijfsonderdeel

	Per 31 december		
In procenten	**2011**	**2010**	**2009**
Binnenlands retailbankbedrijf	1,54	1,56	1,55
Wholesale en international retailbankbedrijf	3,46	3,25	4,19
Leasing	3,10	3,93	4,64
Vastgoed	5,53	4,40	1,73
Rabobank Groep	2,25	2,16	2,28

Kredietverliezen

Nadat een krediet is verstrekt vindt doorlopend kredietbeheer plaats, waarbij nieuwe informatie, zowel financiële en niet-financiële, wordt beoordeeld. Nagegaan wordt of de cliënt de gemaakte afspraken nakomt en of nog steeds kan worden verwacht dat dit ook in de toekomst het geval zal zijn. Als dit niet het geval is, wordt het kredietbeheer geïntensiveerd, de frequentie van monitoring wordt verhoogd en kredietcondities worden scherper bewaard. Wanneer bij grotere en meer complexe financieringen de bedrijfscontinuïteit in het geding is, vindt veelal begeleiding plaats door een speciale afdeling binnen de Rabobank Groep. Als het waarschijnlijk is dat de debiteur niet in staat is om de aan de Rabobank Groep

verschuldigde bedragen in overeenstemming met de contractuele voorwaarden te voldoen, is sprake van een zogeheten impairment. Indien nodig, wordt dan een voorziening ten laste van het resultaat getroffen.

De onderstaande tabel laat de waardeveranderingen zien voor de Rabobank Groep voor de jaren eindigend op 31 december 2011, 2010 en 2009, per bedrijfsonderdeel als percentage van de private kredietverlening:

Waardeveranderingen/gemiddelde private kredietverlening per bedrijfsonderdeel

	Jaar eindigend op 31 december		
In procenten	**2011**	**2010**	**2009**
Binnenlands retailbankbedrijf	0,22	0,13	0,26
Wholesale en international retailbankbedrijf	0,73	0,64	1,05
Leasing	0,58	0,90	1,32
Vastgoed	0,69	0,36	0,14
Rabobank Groep	0,37	0,29	0,48

Structured credit
In de handels- en beleggingsportefeuilles van de Rabobank Groep is er een beperkte exposure op meer gestructureerde beleggingen. Per 31 december 2011 heeft dit structured credit exposure een omvang van EUR 4,6 miljard (per jaareinde 2010: EUR 5,8 miljard), waarvan het merendeel, 79% (2010: 89%), een rating heeft van A of hoger.

In een aantal gevallen zijn monolineverzekeraars de tegenpartij van credit default swaps die het kredietrisico afdekken van bepaalde beleggingen. Niet de kredietkwaliteit van deze beleggingen, maar solvabiliteitsdoeleinden zijn de belangrijkste reden voor het hebben van deze afdekkingen. De kredietwaardigheid van een aantal monolineverzekeraars staat onder druk wat ook tot uitdrukking is gekomen in het verder verlagen van de ratings van deze instellingen. Er ontstaat een tegenpartijrisico op deze monolineverzekeraars, hetzij als de waarde van credit default swaps met deze tegenpartijen toeneemt, vanwege een daling van de waarde van de onderliggende beleggingen, hetzij omdat andere verzekerde beleggingen tot een mogelijke betalingsclaim bij deze verzekeraars kunnen leiden. Bij de bepaling van de hoogte van het tegenpartijrisico is rekening gehouden met tijdsaspecten en de kredietkwaliteit van de beleggingen. Per 31 december 2011 bedraagt het totale tegenpartijrisico vóór waardeaanpassingen EUR 1.313 miljoen. De totale voorziening op die datum heeft een omvang van EUR 1.140 miljoen. Het resterende tegenpartijrisico op 31 december 2011 bedraagt hierdoor EUR 173 miljoen.

Gegeven deze cijfers, zouden verdere verlagingen van de kredietwaardigheid van monolineverzekeraars een beperkte impact hebben, omdat het grootste deel van dit type van tegenpartijrisicovoorzieningen al gevormd zijn.

Landenrisico
De Rabobank Groep hanteert een landenlimietensysteem ter beheersing van het transferrisico en het collectief debiteurenrisico. Relevante landen krijgen na zorgvuldig onderzoek een interne landenrisicorating, waarna transferlimieten en algemene limieten worden vastgesteld.

De transferlimieten zijn ingesteld op het zogenoemde nettotransferrisico, dat gelijk is aan de totale uitzettingen verminderd met de uitzettingen in lokale valuta, de verkregen garanties en andere dekkingen voor het transferrisico, en een aftrek voor verlaagde weging van bepaalde producten. De limieten zijn toegewezen aan de kantoren die zelf verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse bewaking van de uitzettingen en daarover rapporteren aan Group Risk Management.

Op het niveau van de Rabobank Groep wordt per kwartaal het uitstaande landenrisico, inclusief het additionele vermogensbeslag voor transferrisico, gerapporteerd aan de Balans Risico Management Commissie en aan de Landenlimietencommissie. Berekening van het additionele vermogensbeslag voor

transferrisico vindt plaats op grond van interne richtlijnen en heeft betrekking op landen waar transferrisico relevant is.

Het nettotransferrisico vóór voorzieningen op niet-OESO-landen bedraagt per 31 december 2011 1,7% (2010: 1,4%) van het balanstotaal.

Per 31 december 2011 heeft de Rabobank Groep een exposure van EUR 349 miljoen uit hoofde van staatsobligaties uitgegeven door Griekenland, Ierland, Italië, Portugal en Spanje (de GIIPS-landen). Daarnaast is er nog een beperkt exposure op Griekse en Portugese staatsgegarandeerde obligaties. De Portugese staatsgegarandeerde obligaties zijn in februari 2012 afgelost. De obligaties uitgegeven door financiële instellingen in de genoemde landen betreffen voornamelijk Spaanse gedekte obligaties waarbij de uitgevende instelling aanvullende zekerheden heeft verstrekt.

Staatsexposure ultimo 2011 (in miljoenen euro's)

Land	Staatsobligaties	Staats-gegarandeerde obligaties	Obligaties uitgegeven door financiële instellingen	Totaal	Cumulatieve aanpassingen ten laste van de winst-en-verliesrekening per 31 december 2011
Griekenland	49	38	-	87	227
Ierland	60	-	31	91	8
Italië	200	-	55	255	-
Portugal	19	60	42	121	23
Spanje	21	23	1.450	1.494	116
Totaal	**349**	**121**	**1.578**	**2.048**	**374**

Ten aanzien van de Griekse en Portugese staatsobligaties en enkele obligaties uitgegeven door financiële instellingen is op basis van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving geconstateerd dat er sprake is van een bijzondere waardevermindering, en zijn deze posities afgewaardeerd naar de marktwaarde per 31 december 2011. De gemiddelde waardering van de Griekse staatsobligaties en staatsgegarandeerde obligaties bedraagt per 31 december 2011 28%. De Rabobank Groep evalueert momenteel de verschillende alternatieven voor haar bijdrage aan de oplossing van de Griekse schuldenproblematiek.

Uitgezonderd posities in Nederlandse, Duitse en Franse staatsobligaties, is het exposure uit hoofde van staatsobligaties uitgegeven door andere Europese landen zeer beperkt. Er is geen exposure op Cyprus, Hongarije en Roemenië. De portefeuille Franse staatsobligaties is in 2011 fors gereduceerd tot circa EUR 6 miljard (2010: ongeveer EUR 11 miljard).

Renterisico

De balans van de Rabobank Groep herbergt een structureel renterisico. Renterisico kan onder andere voortvloeien uit mismatches tussen activa en passiva, zoals verschillen in looptijd tussen tegen een vaste rente uitgezette en aangetrokken middelen. De Rabobank Groep beheert het renterisico door gebruik te maken van zowel het Income-at-Risk-concept (dat het effect van renteschommelingen op het renteresultaat inzichtelijk maakt) en het Equity-at-Risk-concept (dat het effect van renteschommelingen op de economische waarde van het eigen vermogen in beeld brengt). De raad van bestuur vormt zich op basis van de Income-at-Risk- en Equity-at-Risk-analyses een oordeel over de aanvaardbaarheid van verliezen in de gehanteerde rentescenario's en bepaalt de limieten voor het renterisico van de Rabobank Groep.

Het renterisico dat de Rabobank Groep op korte termijn loopt kan worden afgemeten aan de gevoeligheid van het netto renteresultaat (rentebaten minus rentelasten, vóór belastingen) voor veranderingen in de renteniveaus. De Income-at-Risk-cijfers weerspiegelen de verandering van het netto renteresultaat in de komende 24 maanden als gevolg van parallelle stijgingen/dalingen van de rentecurve met 200 basispunten, ervan uitgaande dat er geen managementinterventie plaatsvindt. Vanaf 1 januari 2011 houdt de Income-at-Risk-berekening ook rekening met veranderingen in spaargelden van cliënten en vervroegd aflossingsgedrag, in reactie op rentebewegingen en veranderingen in het prijsbeleid van spaarproducten.

De toegepaste rentescenario's zijn gebaseerd op de aanname dat alle geld- en kapitaalmarktrentes een gelijke en parallelle stijging/daling van 200 basispunten gedurende de eerste twaalf maanden laten zien en dat deze op deze niveaus blijven in de maanden 13 tot en met 24. De simulatie van de mogelijke rente-inkomstenontwikkeling is gebaseerd op een intern renterisicomodel. Dit model gaat uit van enkele aannames met betrekking tot de rentegevoeligheid van producten met rentetarieven die niet direct gekoppeld zijn aan een bepaald geld- of kapitaalmarkttarief, zoals particuliere spaargelden.

Het renterisico waaraan de Rabobank Groep op lange termijn bloot staat wordt gemeten en gemanaged door middel van Equity at Risk. Dit is de gevoeligheid van de economische waarde van het eigen vermogen van de Rabobank voor een onmiddellijke stijging of daling van de marktrentes met 200 basispunten. De economische waarde van het eigen vermogen is gedefinieerd als de contante waarde van de activa minus de contante waarde van de verplichtingen plus de contante waarde van de off-balanceposities. In de Equity-at-Riskberekening worden geen wijzigingen in klantgedrag en het prijsbeleid van de bank verondersteld, terwijl voor alle markrentetarieven verondersteld wordt dat deze ineens met 200 basispunten stijgen/dalen. Net als in de Income-at-Riskberekening, is de impactanalyse van de scenario's gebaseerd op een intern renterisicomodel. In dat model worden balansitems zonder een contractuele looptijd, zoals direct opvraagbare spaargelden en rekening-courant, meegenomen als een replicerende portefeuille. Equity at Risk wordt uitgedrukt in een percentage. Dit percentage vertegenwoordigt de afwijking van de economische waarde van het eigen vermogen op de rapportagedatum.

Per 31 december 2011, bedroegen de Income at Risk (IatR) en de Equity at Risk (EatR) van de Rabobank Groep:

In miljoenen euro's, behalve percentages	**200 basis punten toename**	**200 basis punten afname**
IatR 1 – 12 maanden	+434	-191
IatR 13 – 24 maanden	+1.120	+16
EatR	-5%	-1%

De Rabobank Groep verricht bovendien aanvullende scenarioanalyses om de gevolgen van veranderingen in klantengedrag en economische omstandigheden te beoordelen.

Liquiditeitsrisico
Liquiditeitsrisico is het risico dat een bank niet tijdig aan al haar (terug)betalingsverplichtingen kan voldoen, maar ook het risico dat de bank de groei van de activa op enig moment niet, of niet tegen een redelijke prijs, kan financieren. In lijn met de principes van Basel is het beleid van de Rabobank Groep dat langlopende kredietverlening wordt gefinancierd met bronnen van stabiele funding, zijnde middelen van klanten en langetermijnfunding van de professionele markten. De beheersing van het liquiditeitsrisico is gebaseerd op een drietal pijlers.

De eerste pijler stelt strikte limieten aan de maximale uitgaande kasstromen binnen het wholesalebankbedrijf. Hierdoor wordt een te grote afhankelijkheid van de professionele markt voorkomen. Onder andere wordt er dagelijks gemeten en gerapporteerd welke inkomende en uitgaande kasstromen de komende twaalf maanden te verwachten zijn. Voor de uitgaande kasstromen zijn ook, per valuta en per locatie, limieten bepaald. Om voorbereid te zijn op mogelijke crisissituaties zijn gedetailleerde noodplannen opgesteld.

Via de tweede pijler wordt een omvangrijke buffer van liquide activa aangehouden. Als het nodig is, kunnen met deze activa onmiddellijk liquiditeiten worden gegenereerd door belening bij centrale banken, gebruik in repotransacties of directe verkoop in de markt.

De derde pijler is de beperking van het liquiditeitsrisico door een prudent fundingbeleid, gericht op het tegen aanvaardbare kosten voorzien in de financieringsbehoefte van de groepsonderdelen. Hierbij spelen de diversificatie van financieringsbronnen en valuta's, de flexibiliteit van de gebruikte fundinginstrumenten en een actieve investor-relationsfunctie een belangrijke rol. Hierdoor wordt voorkomen dat de Rabobank Groep te veel afhankelijk is van één bepaalde financieringsbron.

Liquiditeitsrisico is een organisatiebrede kwestie en wordt door Treasury Rabobank Group beheerd, in samenwerking met Rabobank International Global Financial Markets. Er zijn verschillende methoden ontwikkeld om het liquiditeitsrisico te kunnen meten en beheren. Zo wordt onder andere gebruikgemaakt van de kernactiva/kernpassivamethode. Het startpunt van deze analyse is de liquiditeitstypische vervalkalender van alle activa en passiva. Vervolgens wordt berekend welke activa, niet-benutte faciliteiten en passiva waarschijnlijk nog op de balans staan of komen te staan nadat zich veronderstelde en nauwkeurig gedefinieerde stressscenario's hebben voorgedaan. Hierbij worden verschillende periodes gehanteerd. De resterende activa en passiva worden aangeduid als kernactiva en kernpassiva. Hun onderlinge verhouding is de liquiditeitsratio. Gegeven de gekozen uiterst conservatieve wegingen wordt een ratio onder de 1,2 afdoende geacht. Ook in 2011 was dit in de gehanteerde scenario's het geval. Ook de toezichthouder geeft uitgebreide richtlijnen voor het meten en rapporteren van de liquiditeitspositie door de Rabobank Groep. Ook naar deze richtlijnen blijkt de liquiditeitspositie alleszins ruim. De aanwezige liquiditeit overschreed de eis gemiddeld met 40% in 2011.

Marktrisico
Het marktrisico betreft de waardeveranderingen van de handelsportefeuille van de Rabobank Groep als gevolg van veranderingen in marktprijzen, zoals rentes, wisselkoersen, credit spreads, grondstoffenprijzen en aandelenkoersen. De BRMC-RG is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van en het toezicht op het beleid ten aanzien van marktrisico en bewaakt het wereldwijde marktrisicoprofiel van de Rabobank Groep. De marktrisicoposities worden dagelijks gemeten en gerapporteerd door de afdeling Market Risk. Het marktrisico wordt berekend op basis van intern ontwikkelde risicomodellen en systemen die zijn goedgekeurd en aanvaard door DNB. De risicomodellen van de Rabobank Groep zijn gebaseerd op het zogenaamde Value-at-Risk-concept. De Value at Risk geeft op basis van de historische ontwikkeling van marktprijzen aan wat het maximale verlies is dat de Rabobank Groep binnen een bepaalde periode kan lijden bij een gegeven betrouwbaarheidsniveau. De Value at Risk binnen de Rabobank Groep is gebaseerd op marktontwikkelingen die zich in het verleden daadwerkelijk hebben voorgedaan. Er worden stresstests uitgevoerd om de potentiële gevolgen van extreem ongunstige bewegingen in marktprijzen te berekenen. Met dergelijke "event risk scenario's" worden de gevolgen van grote en plotselinge veranderingen in de marktprijzen inzichtelijk gemaakt. Value at Risk en event risk zijn gebonden aan limieten die op jaarbasis door de raad van bestuur worden gesteld.

Voor het jaar eindigend op 31 december 2011 schommelde de Value at Risk, gebaseerd op een eendagsperiode en een 97,5% betrouwbaarheidsinterval, tussen EUR 10 miljoen (2010: EUR 9 miljoen) en EUR 24 miljoen (2010: EUR 18 miljoen), met een gemiddelde van EUR 16 miljoen (2010: EUR 14 miljoen). De kleine toename van de gemiddelde Value at Risk ten opzichte van 2010 is het gevolg van veranderingen in posities en activiteiten.

Value-at-Risk-modellen kennen bepaalde beperkingen. Zo zijn ze betrouwbaarder onder normale marktomstandigheden en is de voorspellende kracht van historische gegevens beperkt. De resultaten van het Value-at-Risk-model bieden dan ook geen garantie dat het feitelijke risico overeenkomst met de statistisch geschatte waarde. De resultaten van de Value-at-Risk-modellen worden regelmatig achteraf getoetst. De testresultaten worden zowel intern als aan de toezichthouder gerapporteerd. Naast Value at Risk worden ook andere risico-indicatoren gebruikt om het marktrisico effectief te kunnen beheren. Enkele van deze worden gegenereerd door gebruikt te maken van statistische modellen. Al deze indicatoren ondersteunen de Market Risk afdeling evenals de BRMC-RG in het evalueren van de marktposities van de Rabobank Groep.

Bron: jaarverslag 2011 Rabobank Groep.

Operationeel risico

Operationeel risico betreft het risico veroorzaakt door directe of indirecte verliezen door ontoereikende of falende interne processen, mensen of systemen of door externe gebeurtenissen. Bij de beoordeling en behandeling van operationele risico's worden ook mogelijke juridische en reputatierisico's in aanmerking genomen. De Rabobank Groep kent een groepsbreed beleid en ze past de Advanced Measurement Approach toe voor haar operationele risicoraamwerk. Het Operational Risk Management beleid is gebaseerd op het principe dat de primaire verantwoordelijkheid voor het management van Operational Risk bij de groepsonderdelen ligt en verweven moet zijn in de strategische en dagelijkse besluitvorming. Group Risk Management – Operational Risk Management (GRM-ORM biedt overzicht, hulpmiddelen, expertise, daagt de groepsonderdelen uit en zorgt voor transparantie in de Rabobankgroep voor het senior management. Alle entiteiten leggen operationele incidenten vast, waarover driemaandelijks verslag wordt uitgebracht aan de operationele risicoafdeling op groepsniveau, die op hun beurt worden gebruikt voor zowel operationeel risicomanagement als risicometing.

9. BELASTINGHEFFING IN NEDERLAND

Algemeen
Hieronder worden de belangrijkste Nederlandse fiscale gevolgen beschreven voor houders van Bankbrieven met betrekking tot de verwerving, het bezit, de aflossing en vervreemding van Bankbrieven. Dit overzicht is niet bedoeld als een volledige beschrijving van alle Nederlandse fiscale overwegingen die relevant zouden kunnen zijn voor het besluit om Bankbrieven te verwerven, aan te houden of te vervreemden. Alle gegadigden worden geadviseerd contact op te nemen met een professionele adviseur om advies in te winnen over de fiscale gevolgen van een belegging in Bankbrieven. De navolgende bespreking van bepaalde Nederlandse fiscale aspecten ten aanzien van verwerving, bezit, de aflossing en vervreemding van Bankbrieven is slechts bedoeld ter algemene informatie.

Dit overzicht is gebaseerd op belastingwetgeving, gepubliceerde jurisprudentie, verdragen, wet- en regelgeving en soortgelijke documenten, die vanaf het moment van het uitbrengen van dit Prospectus van kracht zijn. Eventuele latere wijzigingen die met terugwerkende kracht gelden, zijn niet in dit overzicht opgenomen.

Dit overzicht bespreekt niet de fiscale gevolgen ten aanzien van:

(i) fiscale beleggingsinstellingen; en

(ii) pensioenfondsen, vrijgestelde beleggingsinstellingen en andere entiteiten welke zijn vrijgesteld van de Nederlandse vennootschapsbelasting.

Bronbelasting
Alle betalingen van hoofdsom en rente door Rabobank Nederland ten aanzien van de Bankbrieven zullen worden gedaan zonder inhouding van of aftrek voor of wegens bestaande of toekomstige belasting of heffingen van welke aard ook, die zijn opgelegd of worden geheven door de Staat der Nederlanden of enige bevoegde belastingautoriteit daarvan of daarin.

Vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting

Inwoners van Nederland
Als de houder van Bankbrieven inwoner is van Nederland of wordt geacht inwoner van Nederland te zijn voor Nederlandse fiscale doeleinden en volledig is onderworpen aan de Nederlandse vennootschapsbelasting of enkel is onderworpen aan Nederlandse vennootschapsbelasting ten aanzien van zijn onderneming waaraan de Bankbrieven kunnen worden toegerekend, zijn inkomsten uit de Bankbrieven alsmede de winst behaald bij aflossing of vervreemding van de Bankbrieven belast met Nederlandse vennootschapsbelasting (tegen een tarief van maximaal 25%).

Als de houder een natuurlijke persoon is die inwoner is of wordt geacht inwoner te zijn van Nederland (inclusief niet-ingezetenen die ervoor gekozen hebben belast te worden volgens de regels die gelden voor inwoners van Nederland), dan zijn inkomsten uit de Bankbrieven en winst behaald bij aflossing of vervreemding van de Bankbrieven belastbaar tegen het progressieve belastingtarief uit de Wet op de Inkomstenbelasting 2001 (tot een maximum tarief van 52%), mits:

(i) de houder van de Bankbrieven een onderneming drijft (*ondernemer*) of een belang in deze onderneming heeft (*medegerechtigde*), aan welke onderneming de Bankbrieven zijn toe te rekenen; of

(ii) dergelijk inkomen of winst kwalificeert als resultaat uit overige werkzaamheden, waaronder ook wordt begrepen inkomen of winst behaald met activiteiten met betrekking tot de Bankbrieven die normaal, actief vermogensbeheer te boven gaan.

Indien de bovengenoemde voorwaarden onder (i) of (ii) niet op de houder van de Bankbrieven van toepassing zijn, dan dient het belastbaar inkomen ten aanzien van de Bankbrieven op basis van een fictief rendement uit sparen en beleggen te worden bepaald en is de werkelijke winst behaald bij aflossing of vervreemding met betrekking tot de Bankbrieven niet belastbaar. De particuliere houder wordt belast op

basis van een vast (fictief) rendement uit sparen en beleggen. Dit vaste fictieve rendement bedraagt 4% van de rendementsgrondslag, welke wordt bepaald op 1 januari van elk kalenderjaar. De rendementsgrondslag is gebaseerd op de waarde in het economische verkeer van bepaalde kwalificerende bezittingen, minus de waarde in het economische verkeer van bepaalde kwalificerende schulden op 1 januari. De waarde in het economische verkeer van de Bankbrieven maakt onderdeel uit van de rendementsgrondslag van de houder van de Bankbrieven. Het vaste fictieve rendement van 4% wordt belast met 30% inkomstenbelasting.

Niet-inwoners van Nederland
Een houder van Bankbrieven die geen inwoner is van Nederland, noch wordt geacht inwoner van Nederland te zijn (en niet heeft geopteerd om als inwoner van Nederland te worden belast voor Nederlandse fiscale doeleinden), kan niet in Nederland worden belast voor de inkomsten uit de Bankbrieven en de winst behaald bij aflossing of vervreemding van de Bankbrieven, tenzij:

(i) de houder van de Bankbrieven geen natuurlijk persoon is en deze houder (1) een onderneming drijft in Nederland die geheel of gedeeltelijk wordt uitgeoefend door middel van een vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger in Nederland en aan welke vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger de Bankbrieven zijn toe te rekenen, of (2) gerechtigd is tot een aandeel in de winst of de medegerechtigdheid tot het vermogen van een onderneming waarvan de feitelijke leiding in Nederland is gevestigd (voorzover zij niet opkomen uit effectenbezit) en aan welke onderneming de Bankbrieven toerekenbaar zijn.

    Dit inkomen is onderworpen aan Nederlandse vennootschapsbelasting tegen een tarief van ten hoogste 25%.

(ii) de houder van de Bankbrieven een natuurlijk persoon is en hij (1) een onderneming drijft of een belang heeft in een onderneming die wordt gedreven met behulp van een vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger in Nederland en aan welke vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger de Bankbrieven kunnen worden toegerekend, of (2) inkomsten behaald met de Bankbrieven die kunnen worden gekwalificeerd als resultaat uit overige werkzaamheden, waaronder onder meer wordt verstaan het rendabel maken van vermogen op een wijze die normaal, actief vermogensbeheer te buiten gaat, of (3) rechten heeft op aandelen in de winst van een onderneming waarvan de leiding in Nederland is gevestigd (voorzover zij niet voortspruiten uit effectenbezit of uit dienstbetrekking) en aan welke onderneming de Bankbrieven kunnen worden toegerekend.

    Inkomen behaald met de Bankbrieven door een natuurlijk persoon zoals gespecificeerd onder (1) en (2) is onderworpen aan Nederlandse inkomstenbelasting tegen een maximaal tarief van 52%. Inkomen behaald met de Bankbrieven als beschreven onder (3) zal worden belast met Nederlandse inkomstenbelasting tegen een tarief van 30% over het vaste (fictief) rendement van 4% op inkomen uit sparen en beleggen.

Schenkings- en successierecht

Inwoners van Nederland
In Nederland is schenkings- of successierecht verschuldigd in het geval Bankbrieven worden verkregen door middel van schenking door, of als gevolg van het overlijden van, een houder die inwoner is van Nederland of geacht wordt inwoner van Nederland te zijn ten tijde van de schenking of ten tijde van zijn of haar overlijden.

Een natuurlijke persoon met de Nederlandse nationaliteit wordt geacht inwoner te zijn van Nederland voor het Nederlandse schenkings- en successierecht als hij of zij inwoner van Nederland is geweest gedurende de 10 jaar voorafgaande aan de schenking dan wel zijn of haar overlijden. Een natuurlijke persoon met een andere nationaliteit wordt geacht inwoner te zijn van Nederland voor het Nederlandse schenkingsrecht als hij of zij op enig tijdstip gedurende 12 maanden voorafgaande aan de schenking een ingezetene van Nederland is geweest. Dezelfde 12-maandsregel zou ook van toepassing kunnen zijn op rechtspersonen die hun vestigingszetel buiten Nederland hebben verplaatst.

Niet-inwoners van Nederland
Schenkings- en successierecht in Nederland wordt niet geheven als de Bankbrieven worden verworven door middel van schenking door, of als gevolg van het overlijden van een houder die geen inwoner is van Nederland en daar ook niet wordt geacht inwoner te zijn, tenzij:

(i) deze houder ten tijde van de schenking of ten tijde van zijn of haar overlijden een onderneming drijft of dreef of gerechtigd is of was tot een gedeelte van een onderneming, welke onderneming wordt of werd gedreven met behulp van een in Nederland aanwezige vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger en aan welke vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger de Bankbrieven zijn of waren toe te rekenen; of

(ii) sprake is van een schenking van de Bankbrieven door een houder die ten tijde van de schenking geen inwoner was van Nederland en niet geacht werd inwoner van Nederland te zijn, en deze houder binnen 180 dagen na de schenkingsdatum overlijdt, terwijl hij of zij ten tijde van het overlijden inwoner was of geacht werd inwoner te zijn van Nederland.

Omzetbelasting
In het algemeen is geen omzetbelasting verschuldigd ten aanzien van betalingen met betrekking tot de uitgifte van de Bankbrieven, betalingen ten aanzien van de Bankbrieven, of ingeval van levering van de Bankbrieven.

Overige belastingen en heffingen
De houders zijn in Nederland geen kapitaalsbelasting, registratierechten, douanerechten, overdrachtsbelasting, zegelbelasting of enige andere vergelijkbare belasting of heffing verschuldigd voor of met betrekking tot de inschrijving, uitgifte, plaatsing, toewijzing of levering van de Bankbrieven.

Europese Spaarrichtlijn
Op basis van de richtlijn 2003/48/EG van de Europese Unie inzake de belastingheffing van spaartegoeden moeten Lidstaten aan de belastingautoriteiten van een andere Lidstaat informatie verstrekken over rente of vergelijkbare inkomsten betaald door een uitbetalende instantie binnen zijn jurisdictie aan een natuurlijk persoon die ingezetene is van die andere lidstaat. Een aantal Lidstaten, te weten Luxemburg en Oostenrijk, houdt in plaats daarvan bronbelasting in (35%) met betrekking tot zulke betalingen voor de duur van een overgangsperiode (tenzij tijdens deze overgangsperiode alsnog wordt besloten informatie te verstrekken). Het eindigen van deze overgangsperiode is afhankelijk van het aangaan van bepaalde andere overeenkomsten met betrekking tot informatie-uitwisseling met niet-EU landen.

Bepaalde niet-EU landen en bepaalde afhankelijke en geassocieerde gebieden zijn overeengekomen per 1 juli 2005 vergelijkbare maatregelen als waarin de richtlijn voorziet toe te passen (informatieverstrekking, dan wel inhouding van bronbelasting in de overgangsperiode; Zwitserland houdt bronbelasting in) ten aanzien van betalingen gedaan door een persoon binnen hun jurisdictie aan, of geïnd door zo'n persoon voor een natuurlijk persoon die woonachtig is in een van de Lidstaten. Tevens hebben de Lidstaten met bepaalde afhankelijke en of geassocieerde gebieden wederkerige afspraken gemaakt over informatie-uitwisseling ten aanzien van betalingen gedaan door een persoon in een Lidstaat aan, of geïnd door zo'n persoon voor, een natuurlijk persoon die inwoner is van een van deze grondgebieden.

Op 15 september 2008 heeft de Europese Commissie een rapport uitgegeven aan de raad van de Europese Unie omtrent de wijziging van de Richtlijn. In dit rapport heeft de Europese Commissie geadviseerd omtrent de noodzaak om tot aanpassing van de Richtlijn over te gaan. Op 13 november 2008 heeft de Europese Commissie een meer gedetailleerd voorstel gepubliceerd met suggesties voor aanpassing van de Richtlijn. Het Europees Parlement heeft een aangepaste versie van dit voorstel goedgekeurd op 24 april 2009. Indien deze voorgestelde wijzigingen van de Richtlijn worden doorgevoerd heeft dit mogelijk tot gevolg dat de omvang van de hiervoor beschreven vereisten wordt gewijzigd of uitgebreid.

De betalingen van rente op de Bankbrieven vallen ook nu al onder de werking van de Richtlijn en dat zal niet wijzigen indien de aanpassingen zijn doorgevoerd.

10. MODEL VAN DEFINITIEVE VOORWAARDEN

[*Onderstaand is aangegeven volgens welk model de Definitieve Voorwaarden zullen worden opgesteld voor iedere Serie van Bankbrieven zoals deze onder het Programma zullen worden uitgegeven.]*

Definitieve Voorwaarden

Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A.
(Rabobank Nederland)
(statutair gevestigd te Amsterdam)

Uitgifte van [EUR/USD/●] [maximaal nominaal bedrag] [beschrijving van de Bankbrieven]
Serienummer: [●]

Onder het EUR 1.500.000.000,-
Programma tot uitgifte van Bankbrieven (het "Programma")

De datum van deze Definitieve Voorwaarden is [Uitgiftedatum]

De inschrijving op de Bankbrieven staat, onder voorbehoud van wijziging, open vanaf [●], 9.00 uur, tot [●] 17.00 uur (de "Inschrijvingsperiode") .

Deze Definitieve Voorwaarden dienen te worden gelezen in samenhang met en worden geacht deel uit te maken van het bij het Programma behorende prospectus gedateerd 12 juni 2012 (het "Prospectus") dat een basisprospectus is als bedoeld in artikel 5.4 van Richtlijn 2003/71/EG (de "Prospectusrichtlijn"). In deze Definitieve Voorwaarden gebruikte termen hebben dezelfde betekenis als in het Prospectus, tenzij uit de context anders volgt. Op de Bankbrieven zijn de in deze Definitieve Voorwaarden opgenomen bepalingen en de Leningsvoorwaarden (zoals opgenomen in het Prospectus) van toepassing. Volledige informatie over de Uitgevende Instelling en de Bankbrieven kan slechts worden verkregen door zorgvuldige bestudering van zowel het Prospectus als deze Definitieve Voorwaarden. Het Prospectus is verkrijgbaar bij Rabobank Nederland, Croeselaan 18, 3521 CB Utrecht, Nederland en via www.rabobank.com, onder 'Investor Relations'/ 'Funding' / 'Funding Programmes'.

Deze Definitieve Voorwaarden zijn opgesteld met het doel informatie te verstrekken over Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland) ("Rabobank Nederland" of de "Uitgevende Instelling") en de [beschrijving van de Bankbrieven][*] (de "Bankbrieven") voorzover relevant voor de aanbieding van de Bankbrieven.

De Uitgevende Instelling verklaart dat, na het treffen van alle redelijke maatregelen om zulks te garanderen en voorzover haar bekend, de gegevens die in deze Definitieve Voorwaarden zijn opgenomen, gelezen in samenhang met het bepaalde in het Prospectus, overeenstemmen met de werkelijkheid en dat geen gegevens zijn weggelaten waarvan de vermelding de strekking van de Definitieve Voorwaarden zou wijzigen.

Niemand is gerechtigd in verband met de aanbieding van de Bankbrieven informatie te verschaffen of verklaringen af te leggen die niet in deze Definitieve Voorwaarden zijn opgenomen. Indien zodanige informatie is verschaft of zodanige verklaringen zijn afgelegd, dient op dergelijke informatie of dergelijke verklaringen niet te worden vertrouwd als ware(n) deze verstrekt of afgelegd door of namens Rabobank Nederland. Deze Definitieve Voorwaarden houden als zodanig geen aanbod in van enig effect of een uitnodiging tot het doen van een aanbod tot koop van enig effect anders dan de Bankbrieven, noch een aanbod van enig effect of een uitnodiging tot het doen van een aanbod tot koop van enig effect, zoals aangeboden, in enig rechtsgebied waar dit volgens de aldaar geldende regelgeving niet geoorloofd is. De uitgifte van deze Definitieve Voorwaarden en de verkoop op basis hiervan houden onder geen enkele omstandigheid in dat de in deze Definitieve Voorwaarden vermelde informatie ook op een later tijdstip dan de datum van deze Definitieve Voorwaarden nog juist is.

De verspreiding van deze Definitieve Voorwaarden en de uitgifte en aanbieding van de Bankbrieven vindt uitsluitend in Nederland plaats. Ieder die buiten Nederland in het bezit komt van deze Definitieve Voorwaarden dient zich te vergewissen van en zich te houden aan deze beperking. De Bankbrieven mogen niet worden aangeboden, verkocht of geleverd in andere landen dan Nederland. Rabobank Nederland aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor welke schending dan ook van zodanige beperkingen door wie dan ook, ongeacht of het een potentiële koper van Bankbrieven betreft of niet.

Deze Definitieve Voorwaarden mogen uitsluitend worden gebruikt ter zake van aanbiedingen van de Bankbrieven tot een op enig moment uitstaande totale nominale waarde aan Series van Bankbrieven van in totaal EUR 1.500.000.000,–.

Er hebben zich geen wijzigingen van betekenis voorgedaan in de financiële positie van Rabobank Nederland sinds [datum van publicatie van laatste jaarrekening waarop accountantscontrole is toegepast of, indien recenter, datum waarop meest recente halfjaarcijfers zijn gepubliceerd], zijnde de datum van publicatie van [de laatste jaarrekening waarop accountantscontrole is toegepast of, indien recenter, de meest recente halfjaarcijfers.]

[Waar [●] is opgenomen, wordt deze ingevuld, dan wel wordt aangegeven dat dit niet van toepassing (n.v.t.) is. De nummering dient voor alle Definitieve Voorwaarden hetzelfde te zijn.]

Naast de Leningsvoorwaarden zijn op de Bankbrieven de volgende voorwaarden van toepassing:
Met ingang van [datum eerste uitgifte] zijn binnen de geautoriseerde programmalimiet de volgende Bankbrieven tot nadere aankondiging verkrijgbaar:

[*] Bankbrieven kunnen de benamingen krijgen als gebruikelijk is in de markt van de valuta waarin die Bankbrieven worden uitgegeven.

Uitgevende Instelling	: Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland)
1. Serienummer [Tranche]	: [●] : [●]
2. Valuta	: [EUR/USD/●]
3. Vorm	: [toonder**] [Verzamelbewijs] [Naam en adres Bewaarinstelling indien niet Euroclear Nederland]
4. Totale Nominale Waarde	: [●] *[De Totale Nominale Waarde van de uitgifte door de Uitgevende Instelling zal worden vastgesteld [aan de hand van [●]] [door en ter absolute discretie van de Uitgevende Instelling] en openbaar worden gemaakt via de website van Rabobank Nederland, www.rabobank.nl. De publicatie zal plaatsvinden binnen 1 week na vaststelling van de Totale Nominale Waarde.]*
5. Uitgifteprijs	: [●]
6. Coupure	: [●]
7. Eerste dag van uitgifte	: [●]
8. Uiterste datum van uitgifte	: [de datum twee jaar voor de aflossingsdatum/ niet van toepassing]
9. Rentepercentage	: [bij Zero Coupon Bankbrieven: niet van toepassing] [[●] % per jaar] [variabel rentepercentage] [[●] maands [EURIBOR, LIBOR of een andere rentevoet] +/- [ ] % per jaar] [ook Renteberekening aangeven indien niet op basis van 30/360]
10. Wijze waarop rentevoet wordt bepaald indien variabel	: [(i) [relevante screen rate/*anders*] (ii) als de relevante screen rate niet beschikbaar is voor de desbetreffende renteperiode, zal de rentevoet zijn het rentetarief dat door Rabobank Nederland wordt aangeboden aan eersteklas banken op de [*Europese/Londense/anders*] interbancaire markt, voor deposito's in [*euro's/Britse ponden/anders*] met een looptijd die vergelijkbaar is met die renteperiode om 11:00 uur (*Amsterdamse/Londense/anders*) tijd op de desbetreffende Rentebetaaldag.] [Voor de bepaling van de rentevoet betekent "screen rate" het rentepercentage op jaarbasis vastgesteld door de [*Fédération Bancaire Européenne/anders*] voor de desbetreffende renteperiode die wordt getoond op de desbetreffende pagina van het door Rabobank Nederland gekozen [*specificeer*] scherm. Als de pagina wordt vervangen of de service niet langer beschikbaar is, kan Rabobank Nederland een andere pagina of service waarop het rentepercentage wordt getoond selecteren.] [*specificeer andere wijze waarop rentevoet wordt bepaald/ niet van toepassing*]

** In geval van Zero Coupon Bankbrieven zal deze verwijzing niet worden opgenomen.

11. Renteverrekening	: [Bij uitgifte zal renteverrekening plaatsvinden op basis van [●]% per jaar] [Bij uitgifte zal opgelopen rente in de uitgiftekoers zijn inbegrepen]
12. Rentebetaaldata	: [de jaarlijkse rentebetaaldata voor vaste rente respectievelijk de data waarop variabele rente betaalbaar zal zijn]
13. Aflossingsdatum	: [●]
14. Vervroegde aflossing	: Vervroegde gehele of gedeeltelijke aflossing is gedurende de gehele looptijd van de Bankbrieven niet toegestaan, behalve om redenen zoals vermeld in Leningsvoorwaarde 5.
15. Aflossingsschema	: [Voor Zero Coupon Bankbrieven: aflossingsschema] / [Niet van toepassing]
16. Bronbelasting	: Aanvullende bedragen volgens Leningsvoorwaarde 7 'Belastingen' zijn [niet] betaalbaar aan de houders van Bankbrieven.
17. Effectief rendement	: [Indien de koers van uitgifte op 100% wordt vastgesteld, bedraagt het effectieve rendement per [uitgiftedatum] berekend op basis van de looptijd per die datum, [effectief rendement]. Per 0,1% waarmee de koers van uitgifte onder of boven pari wordt vastgesteld, bedraagt het effectieve rendement [●] % meer, respectievelijk minder] / [Niet van toepassing]
18. Additionele bepalingen	: [●/ Niet van toepassing]
19. Notering	: [De officiële notering van de Bankbrieven aan [NYSE Euronext in Amsterdam / [Europese] effectenbeurs] zal worden aangevraagd. Toelating tot de notering is mede afhankelijk van het geplaatste bedrag en het aantal uitgegeven Bankbrieven] [De Bankbrieven zullen niet genoteerd worden aan een Europese effectenbeurs]
20. Listing agent	: [●/ [Rabobank International]/ Niet van toepassing]
21. Calculation Agent, verantwoordelijk voor het berekenen van de betaalbare rente	: [●/ Niet van toepassing]
22. ISIN code	: [●]
23. Andere Europese effectenbeurs code	: [●/ Niet van toepassing]
24. Naam en adres van additioneel betaalkantoor	: [●/ Niet van toepassing]
25. Bekendmaking uitgiftekoers	:[De eerste koers van uitgifte zal op [datum eerste uitgifte] vóór opening van de effectenbeurs worden bekendgemaakt en op de website van Rabobank Nederland, www.rabobank.nl, worden vermeld. Uitgiftekoerswijzigingen zullen op overeenkomstige wijze worden aangekondigd] [[te completeren in overeenstemming met de toepasselijke noteringsvereisten.] Uitgiftekoerswijzigingen zullen (voor zover voorgeschreven) op overeenkomstige wijze worden bekendgemaakt.]

26. Besluit tot uitgifte : Het besluit tot uitgifte van de Bankbrieven is genomen door [●] op [●] [*]/[Niet van toepassing]

27. Omrekening naar euro ("EUR"): [Voor Bankbrieven in EUR: niet van toepassing] [Het geautoriseerde bedrag van de op grond van deze Definitieve Voorwaarden uit te geven Bankbrieven wordt tegen een koers van EUR [●] omgerekend in EUR, hetgeen resulteert in een totaalbedrag van EUR [●] per [kleinste coupure in valuta]]

28. Wet inzake spaarbewijzen : [Op grond van de Wet inzake spaarbewijzen, is enige overdracht of aanvaarding van Bankbrieven die vallen binnen de definitie van 'spaarbewijzen' van de Wet inzake spaarbewijzen verboden, tenzij de overdracht of aanvaarding geschiedt door middel van tussenkomst van hetzij Rabobank Nederland of een ander lid (Member) van Euronext Amsterdam. Het hiervoor vermelde verbod is niet van toepassing (i) op een overdracht en aanvaarding door natuurlijke personen die niet handelen in de uitoefening van hun beroep of bedrijf en (ii) op de uitgifte van Bankbrieven die aangemerkt kunnen worden als spaarbewijzen aan de eerste houders.
Bovendien dienen op grond van de Wet inzake spaarbewijzen bepaalde identificatievereisten in acht te worden genomen met betrekking tot de uitgifte, overdracht of betaling van de Bankbrieven]
[Niet van toepassing[†]]

29. Beëindiging van de uitgifte op de gestelde voorwaarden : [Beëindiging van de uitgifte op de gestelde voorwaarden zal in het algemeen geschieden aan het einde van een werkdag en uiterlijk de volgende morgen voor beurs worden bekend gemaakt.] [Beëindiging van de uitgifte op de gestelde voorwaarden zal te allen tijde kunnen geschieden; de berichtgeving hiervan zal geschieden door middel van bekendmaking op de website van Rabobank Nederland, www.rabobank.nl.]

30. Beëindiging van de uitgifte gedurende de dag : [Indien beëindiging van de uitgifte tegen de gepubliceerde koers gedurende de dag overdag wenselijk is, zal op een in overleg met [Euronext Amsterdam / [Europese] effectenbeurs] te bepalen tijdstip de uitgifte tegen een nieuwe koers worden hervat]
[Indien beëindiging van de uitgifte tegen de laatst gepubliceerde koers overdag wenselijk is, zal op een door Rabobank Nederland te bepalen tijdstip de uitgifte tegen een nieuwe koers worden hervat]

31. Uitgifte en verkrijgbaarheid : De uitgifte staat open bij de kantoren van Rabobank Nederland te Utrecht en Eindhoven [, met dien verstande dat leden (Members) van Euronext Amsterdam zich uitsluitend kunnen wenden tot het kantoor van Rabobank Nederland te Utrecht].
Bovendien zullen de Bankbrieven tot nadere aankondiging verkrijgbaar zijn bij de lokale Rabobanken [alsmede bij enige andere instellingen]

32. Geen provisie : [Bij plaatsing door bemiddeling van leden (Members) van Euronext Amsterdam wordt over de door hun bemiddeling geplaatste Bankbrieven geen provisie uitgekeerd] [Niet van toepassing]

33. Aan de uitgifte verbonden kosten : [●/ Niet van toepassing]

---

[*] Alleen van toepassing daar waar de authorisatie van de raad van bestuur (of vergelijkbaar orgaan) is vereist voor een specifieke serie van Bankbrieven.
[†] Alleen van toepassing op Zero Coupon Bankbrieven

34. Inschrijvingsperiode	: [Inschrijving op de Bankbrieven is gedurende de Inschrijvingsperiode mogelijk tot de Totale Nominale Waarde die voor deze Serie is vastgesteld. Indien de Totale Nominale Waarde gedurende de Inschrijvingsperiode wordt bereikt, zal de Serie vervroegd worden gesloten, dan wel zal de Totale Nominale Waarde die voor deze Serie geldt, worden verhoogd, zulks ter discretie van Rabobank Nederland] [Rabobank Nederland behoudt zich het recht voor de Inschrijvingsperiode te verkorten, te verlengen of op te schorten, in welk geval ook de Eerste dag van uitgifte, de Aflossingsdatum en de Rentebetaaldata kunnen wijzigen, of de Inschrijvingsperiode en de uitgifte te annuleren. Een dergelijke verandering wordt openbaar gemaakt via de website van Rabobank Nederland, www.rabobank.nl.] [Rabobank Nederland behoudt zich het recht voor om in geval van overinschrijving de inschrijvingen van beleggers te verminderen, waarna toewijzing systematisch zal plaatsvinden. Van overinschrijving zal onder meer sprake zijn, indien het totaal van de inschrijvingen op deze Serie een bedrag van [•] te boven gaat. Rabobank Nederland behoudt zich het recht voor dit bedrag aan te passen. Een dergelijke vermindering wordt openbaar gemaakt via de website van Rabobank Nederland, www.rabobank.nl.] [De resultaten van de aanbieding zullen zo spoedig mogelijk na sluiting van de Inschrijvingsperiode openbaar worden gemaakt via de website van Rabobank Nederland, www.rabobank.nl.] [Niet van toepassing]
35. Wijze van kennisgeving van toewijzing	: [levering tegen betaling/anders] [Handelen in de Bankbrieven is [niet] mogelijk voordat de kennisgeving is geschied, zoals hierboven uiteengezet is.]

[**Toelating tot de handel op een erkende effectenbeurs of gereglementeerde markt***
Deze Definitieve Voorwaarden bevatten de definitieve voorwaarden die vereist zijn om de hierin genoemde Bankbrieven toe te laten tot de handel op NYSE Euronext in Amsterdam]

[**Informatie over rentestanden in het verleden** (*enkel voor bankbrieven met een variabele rente*)*
Informatie over rentestanden in het verleden kan verkregen worden van [Reuters/Bloomberg/anders]

Belangen van bij de uitgifte / aanbieding betrokken natuurlijke en rechtspersonen
Rabobank Nederland is zich niet bewust van personen, die betrokken zijn bij de uitgifte/ aanbieding van de Bankbrieven, en die een materieel belang hebben bij deze uitgifte dan wel aanbieding. [*Aanpassen indien er wel sprake is van andere belangen*]

Utrecht, [datum eerste uitgifte]

Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A.
(Rabobank Nederland)

* Verwijderen indien niet van toepassing.

Uitgevende Instelling

Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland)
Croeselaan 18
3521 CB Utrecht
Nederland

Onafhankelijke accountant van de Uitgevende Instelling en Rabobank Groep

Ernst & Young Accountants LLP
Euclideslaan 1
3584 BL Utrecht
Nederland

Euronext Amsterdam Listing Agent

Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank International)
Croeselaan 18
3521 CB Utrecht
Nederland

Juridisch adviseur van de Uitgevende Instelling

Linklaters LLP
WTC Amsterdam
Zuidplein 180
1077 XV Amsterdam
Nederland

Rabobank